

Atlas Copco 1987

Innehåll

Styrelsens redogörelse för verksamheten 1987	3
Atlas Copco-gruppen:	
Resultaträkning	8
Balansräkning	9
Finansieringsanalyser	10
Atlas Copco AB:	
Resultaträkning	11
Balansräkning	12
Bokslutskommentarer	13
Definitioner	18
Noter	18
Aktier och andelar	27
Förslag till vinstdisposition	28
Revisionsberättelse	28
Årets säljare	29
VDs kommentar	30
Atlas Copco Airpower	32
Atlas Copco ACT	36
Atlas Copco MCT	38
Atlas Copco Tools	42
Monsun-Tison	46
Berema	50
Storsatsning av Industrigruppen	54
Personal	56
Förädlingsvärde	56
Atlas Copco-aktien	57
Styrelse	60
Företagsledning	62
Organisation	63
5 år i sammandrag	64

Atlas Copco AB

105 23 STOCKHOLM
Besöksadress: Sickla Industriväg 3,
NACKA
Telefon: 08/743 80 00
Telex: 14090 copco s
Telefax: 08/44 90 45
Org.nr: 55 60 14-2720

Omslag

Till Freeport koppargruva på ön Irian Jaya, Indonesien levererade Atlas Copco under 1986/87 fem oljefria kompressorer för driften av gruvan som är ett dagbrott på 4600 m höjd.

Atlas Copco är det ledande företaget i världen inom de flesta av Gruppens traditionella affärslinjer: kompressorer, gruv- och entreprenadutrustning, industriautomation och industriell produktionsutrustning. Nya teknikområden är gaskompression och brytning av lösa bergarter.

Atlas Copco eftersträvar att med sina produkter och sin speciallistkompetens höja kundernas produktivitet. I ökande omfattning erbjuds därför kompletta systemlösningar och långsiktiga serviceåtaganden.

Atlas Copco har en väl utvecklad marknadsorganisation som säljer företagets ca 3 000 produkter och tjänster till 250 000 registrerade kunder via egna säljbolag i 50 länder och fristående distributörer i ytterligare 85 länder.

Sex divisioner ansvarar för utveckling, tillverkning och marknadsföring. Tillverkning sker vid 39 fabriker i 14 länder.

Atlas Copco Airpowers affärsidé är att leverera stationära och transportabla kompressorer till processindustrier för

att förse dem med ren tryckluft samt till gruvor, entreprenadarbeten, verkstäder mm som ekonomisk och säker energikälla.

Atlas Copco ACTs affärsidé är att förse processindustrier inom områdena kemi, petrokemi, olja, naturgas och industrigaser med kundanpassade kompressorer, turboexpandrar och vacuum-pumpar.

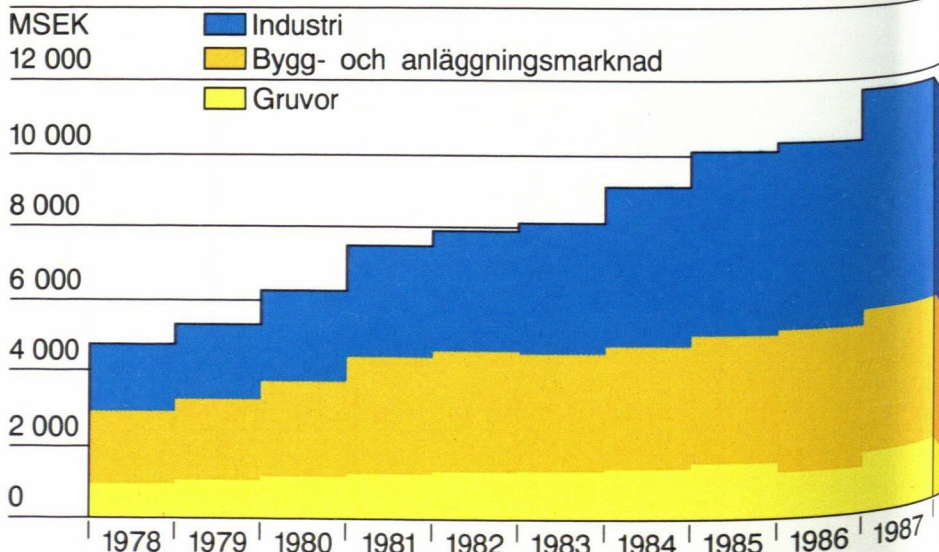
Atlas Copco MCTs affärsidé är att leverera produkter och tjänster till bygg- och anläggningsindustrin för väg- och tunnelbyggnad, tunneldrivning etc, samt till gruv- och stenbrottsindustrin.

Atlas Copco Tools affärsidé är att leverera industriverktyg och system till den mekaniska verkstadsindustrin för materialbearbetning, till bilindustrin för montering och rostskyddsbehandling samt för sprutmålning.

Monsun-Tisons affärsidé är att leverera hydrauliska och pneumatiska komponenter för mobila styrsystem och industriell automation.

Beremas affärsidé är att förse lätt entreprenadverksamhet, gatukontor, järnvägar, försvar och civillförsvar mm med lätta industriprodukter.

FÖRSÄLJNINGEN UNDER 10 ÅR, FÖRDELAD PER BRANSCH

Försäljning

Den fakturerade försäljningen ökade med 11 procent till 11 520 MSEK (10 351).

Resultat

Resultatet efter finansiella poster ökade med 8 procent till 789 MSEK (730).

Investeringar

Investeringarna uppgick till 422 MSEK (507). Ny fabrik för MCT-produkter byggd i Storbritannien.

Företagsförvärv

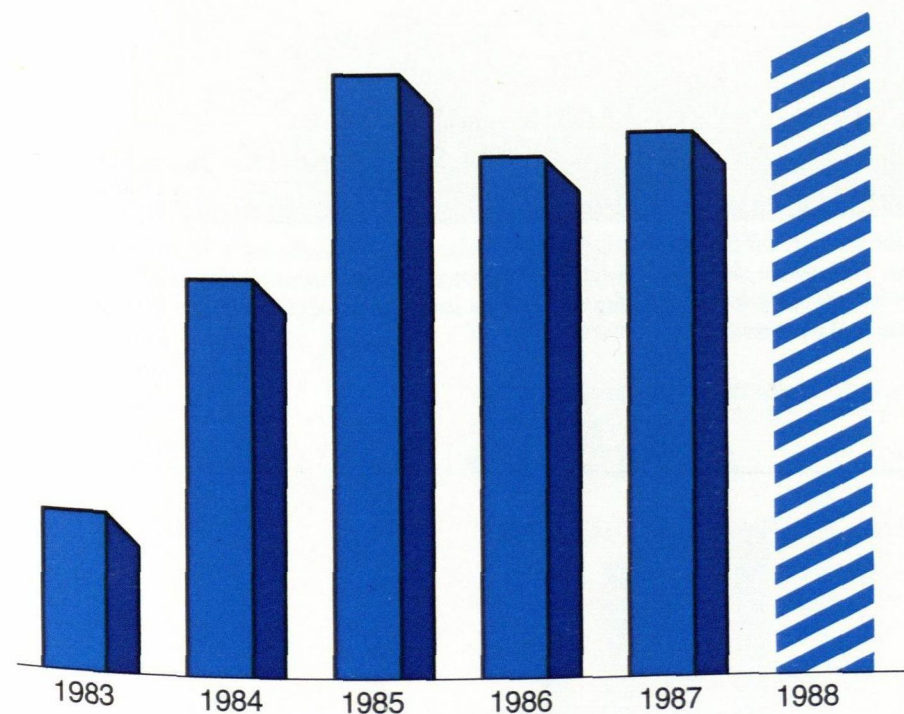
Det amerikanska företaget Chicago Pneumatic med en årsomsättning på ca 1 000 MSEK förvärvades i juni.

Utdelning och vinst per aktie

Styrelsen föreslår en utdelning av 7:50 SEK (7:00) per aktie. Vinsten per aktie blev 15:40 SEK (14:75).

Prognos

Under 1988 väntas en fortsatt ökning av såväl försäljning som resultat.

Utveckling av vinst per aktie.

Atlas Copco Airpower:

”Försäljningen av transportabla kompressorer och industrikompressorer fortsatte att öka. Resultatet minskade p g a ogynnsam valutakursutveckling.”

sid 32

Atlas Copco ACT:

”Koncentration till specialbyggda kompressorer för att stärka ställningen på marknaden.”

sid 36

Atlas Copco MCT:

”Strukturella förändringar har lett till en högre resultatnivå.”

sid 38

Atlas Copco Tools:

”Förvärvet av Chicago Pneumatic ökade marknadsandelarna i USA och fördubblade divisionen.”

sid 42

Monsun-Tison:

”Kraftigt ökad försäljning bidrog till bra resultat och god lönsamhet.”

sid 46

Berema:

”Motorbormaskinerna gick med god vinst. Strukturering av vissa verksamhetsgrenar drog ner årets resultat.”

sid 50

Dagliga direktleveranser från centrallager till kund är ett led i Gruppens kapitalrationalisering. De lokala säljbolagens lager kan härigenom reduceras kraftigt. Stora besparingar görs genom denna rationella lagerhantering samtidigt som leveranserna blir pålitligare och snabbare. Leveranssystemet är under utbyggnad och väntas täcka större delen av Västeuropa inom ett år. Bilden visar Atlas Copco Airpowers nya Distribution Center i Antwerpen.

Atlas Copco-gruppen

Atlas Copco-gruppens fakturering ökade under 1987 med 11 procent till 11 520 MSEK (10 351), varav 619 MSEK avser det i juni förvärvade amerikanska företaget Chicago Pneumatic Inc. Av Gruppens fakturering hänför sig 92 procent till marknader utanför Sverige.

Orderingången steg med 11 procent till 11 797 MSEK (10 629).

Atlas Copco-gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära poster, boksluts-dispositioner och skatter ökade med 8 procent till 789 MSEK (730). Resultatet motsvarar 6,8 procent av faktureringen (7,1). Efter extraordinära poster uppgick resultatet till 987 MSEK (665).

	1987	1986
Fakturering	11 520	10 351
Orderingång	11 797	10 629
Värdeökning, %	+11	+2
Resultat efter finansiella poster	789	730

Utdelning och prognos

Styrelsen föreslår en utdelning av 7:50 SEK per aktie (7:00).

Enligt koncernledningens bedömning förväntas en god konjunktur med fortsatt tillväxt på de flesta marknader under större delen av 1988. Samma bedömning görs beträffande de flesta för Atlas Copco viktiga industribranscher. Möjligen tyder vissa tecken på en dämpning för personbilsindustrin i några länder.

Mot denna bakgrund väntas Atlas Copco-gruppen åstadkomma en försäljningsökning vilken tillsammans med effekter av genomförda och pågående rationaliseringar kommer att ge en fortsatt resultatförbättring.

Marknadsutveckling

Atlas Copco-gruppens produkter mötte en fortsatt ökad efterfrågan i industri-länderna, medan en stagnation kunde noteras i utvecklingsländerna. Under 1987 steg världens totala maskinin-vesteringar, som är en god mätare på Gruppens försäljningsmöjligheter, med tre procent. Atlas Copcos försäljning exklusive Chicago Pneumatic hade motsvarande ökning.

Försäljningen av kompressorer till tillverkningsindustrin ökade markant, särskilt i Västeuropa och Ostasien. De förser industrins alla branscher med tryckluft för kraftöverföring samt för process- och instrumentbruk.

Industrigruppens verksamhet resulterade under året i förvärv av flera nya företag, vars verksamhet inriktas på den industriella marknaden. (Se vidare sid 54.) Försäljningen av handhållna industriverktyg, monteringsystem och industrikomponenter utvecklades positivt i främst Västeuropa men också i USA genom förvärvet av Chicago Pneumatic.

För att bättre utnyttja Gruppens teknik och produktionsresurser koncentrerades verksamheten för avancerade luft- och gaskompressorer till en ny division Atlas Copco Applied Compressor Technique (ACT). Redovisningsmässigt ingår ACT i Airpower-divisionen.

Försäljningen till industrin, som är Atlas Copcos största kundgrupp, utgör nu 52 procent av Gruppens totala fakturering.

Bygg- och anläggningsmarknaden visade ett uppsving i Västeuropa, där ett

flertal stora anläggningsprojekt påbörjades. I utvecklingsländerna fortsatte efterfrågan däremot att minska.

Försäljningen av bergborrtrusning, spett och transportabla kompressorer, som används vid anläggning och underhåll av vägar, järnvägar, kraftverk m m, ökade därför i Västeuropa och minskade i utvecklingsländerna.

Bygg- och anläggningssektorn representerar 34 procent av Gruppens totala fakturering.

Konjunktoren inom gruvindustrin förbättrades successivt under året tack vare kraftigt stigande metallpriser. En avsevärd försäljningsökning av gruvutrustning kunde därför noteras i Australien och Canada.

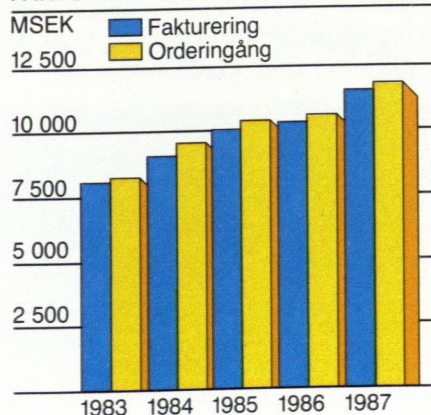
Gruvindustrin svarar för 14 procent av den totala faktureringen.

SÄLJBOLAG

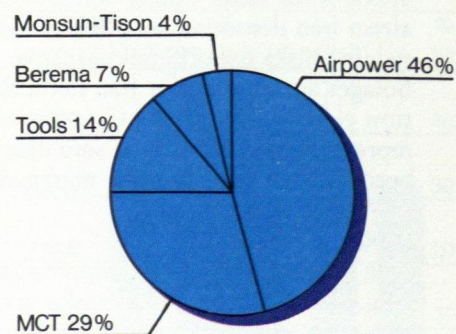
Säljbolagen i Västeuropa, Nordamerika och Australien fortsatte att öka sina marknadsandelar. Atlas Copcos stigande andel av den nordamerikanska marknaden beror till stor del på de företagsförvärv som successivt gjorts i USA, främst Chicago Pneumatic.

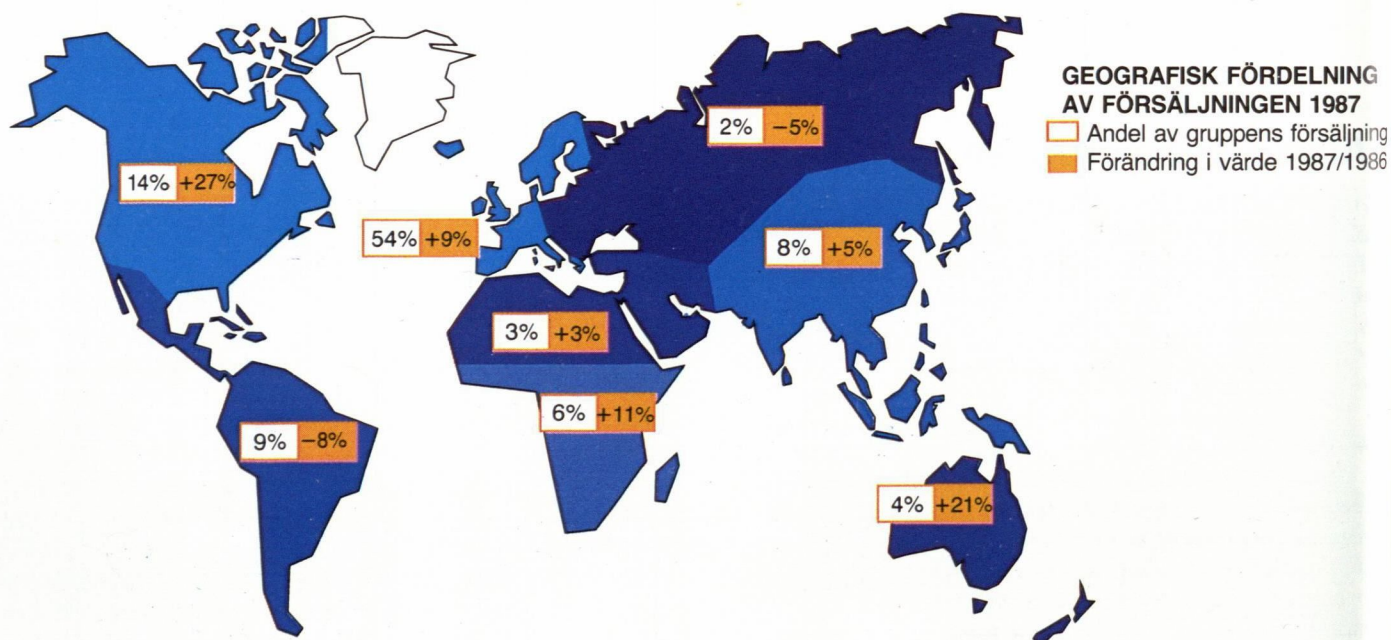
I de fyra största europeiska länderna – Västtyskland, Frankrike, Italien och Storbritannien – har Gruppen relativt goda marknadsandelar, medan de ännu är begränsade i USA och Japan, med undantag för vissa produktlinjer. Dessa sex länder representerar 60 procent av världsmarknaden, visar god tillväxt och

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

FAKTURERING PER DIVISION

utgör den helt dominerande tillväxtpotentialen. Gruppen har höga marknadsandelar i de flesta utvecklingsländer och medelstora industriländer samt på de stora gruvmarknaderna Canada och Australien.

På den expanderande marknaden i Finland startades ett nytt säljbolag som till 80 procent ägs av Atlas Copco. Restande del innehas av den sedan 1904 verksamma agenten Oy Julius Tallberg Ab.

Omorganisationen av försäljningen i Sverige fullföljdes med gott resultat. För att åstadkomma ett bättre utnyttjande av resurserna även i Västtyskland uppdelades verksamheten på separata enheter för industrikompressorer samt bygg- och anläggningsutrustning. Separat bolag för industriverktyg bildades redan 1981.

Som en konsekvens av svensk bojkottlagstiftning övertogs managementansvaret för Atlas Copco-bolaget i Sydafrika från den 1 januari 1988 av de sydafrikanska majoritetsaktieägarna. Bolaget kommer därför från detta datum ej att konsolideras i Gruppen men representerar Atlas Copco som distributör på den sydafrikanska marknaden.

FÖRETAGSFÖRVARV

Som ett led i att stärka Gruppens ställning på den viktiga amerikanska marknaden för industriprodukter förvärvade Atlas Copco under året det amerikanska företaget Chicago Pneumatic. Detta

företag är jämte Atlas Copco ett av de ledande i världen för tillverkning och marknadsföring av tryckluftverktyg, monteringsystem och liknande produktionsutrustning. Förvärvet är strategiskt viktigt, eftersom Chicago Pneumatic och Atlas Copco Tools geografiskt kompletterar varandra. Chicago Pneumatic ingår i Tools-divisionen som ett separat bolag.

Resultat

	1987	1986
Vinstmarginal, %	6,8	7,1
Vinst per aktie, SEK	15:40	14:75
Avkastning på sysselsatt kapital, %	15,0	16,0
Avkastning på eget riskbärande kapital, %	12,4	13,8

Definitioner sid 18

Atlas Copco-gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 789 MSEK (730). Vinstmarginalen uppgick till 6,8 procent (7,1). Vinst per aktie efter schablonskatt blev 15:40

FAKTURERING OCH RESULTAT PER KVARTAL

	Fakturering		Resultat	
	1987	1986	1987	1986
Kvartal 1	2 477	2 264	188	197
Kvartal 2	2 823	2 687	216	227
Kvartal 3	2 865	2 390	149	101
Kvartal 4	3 355	3 010	236	205
Total	11 520	10 351	789	730

SEK (14:75). Beräknat efter full skatt uppgick vinst per aktie till 16:00 SEK (16:15).

Avkastningen före skatt på sysselsatt kapital minskade från 16,0 till 15,0 procent. På eget riskbärande kapital uppgick avkastningen efter betald skatt till 12,4 procent (13,8).

De under senare år vidtagna rationaliseringsåtgärderna kunde tillsammans med en volymökning i stor utsträckning bidra till den gynnsamma vinstutvecklingen.

Gruppens resultat före avskrivningar förbättrades med 116 MSEK, trots en fortsatt ogynnsam valutakursutveckling och kostnader för omstrukturering.

Årets avskrivningar enligt plan uppgick till 299 MSEK (232). I detta belopp ingår 43 MSEK av det goodwillvärde på totalt 133 MSEK, som uppstod i samband med förvärvet av Chicago Pneumatic.

Gruppens finansnetto förbättrades med 10 MSEK. I detta ingår ett försämrat räntenetto på 45 MSEK beroende bl a på en högre upplåning i samband med förvärvet av Chicago Pneumatic. Detta uppvägdes dock av positiva valutakursdifferenser, som främst härrör från dollarlånen. Valutakursdifferenserna uppgick till 54 MSEK (0).

Atlas Copco AB avyttrade i slutet av året köpoption avseende fastigheter i Sicklaområdet i Nacka för 450 MSEK. I uppgörelsen ingår att Atlas Copco har rätt att inom 15 år återköpa fastigheterna till ett redan fastställt belopp. Till

uppgörelsen är även kopplat ett hyresavtal. Realisationsvinsten uppgår till 249 MSEK och redovisas i posten extraordinära intäkter och kostnader. I denna ingår även kostnader för avveckling av viss verksamhet, främst i Toolex Alpha och inom ACT-divisionen i Västtyskland och USA med sammanlagt 91 MSEK.

DIVISIONER

Divisionerna MCT och Tools visar en kraftig resultatförbättring. Monsun-Tison ligger i stort sett kvar på en hög vinstnivå, medan Airpower och Berema-gruppen ej når upp till föregående års resultat.

	Resultat ¹⁾		Avkastning ²⁾	
	1987	1986	1987	1986
Airpower	383	431	16	19
MCT	208	118	13	10
Tools	143	108	19	23
Monsun-Tison	51	47	21	22
Berema	4	26	5	10
	789	730	15	16

¹⁾ Efter finansnetto ²⁾ På sysselsatt kapital, %

AIRPOWER-DIVISIONEN svarade för hälften av Gruppens resultat. Resultatet påverkades negativt av den fortsatta ogynnsamma valutarelationen mellan BEC/DEM och USD. Vidtagna åtgärder för kostnadsänkningar har ännu ej hunnit påverka divisionens resultat.

MCT-DIVISIONENS resultat ökade markant trots en i stort oförändrad volym. Resultatförbättringen beror på en högre bruttovinstmarginal samt en väsentlig kostnadsreduktion tack vare vidtagna rationaliseringsåtgärder.

ATLAS COPCO TOOLS OCH MONSUN-TISONS positiva resultatutveckling från tidigare år fortsatte även under 1987. Tools' förbättring hänförs sig främst till ytterligare kostnadsänkningar i såväl produktions- som såljd. Chicago Pneumatic har endast i mindre utsträckning bidragit till resultatet. Monsun-Tisons förbättring beror främst på en god försäljningsökning.

BEREMA-GRUPPENS resultat avseende lätta industriprodukter förbättrades, medan stora omstrukturerings- och avvecklingskostnader för delar av verksamheter inom Toolex Alpha och Atlas Copco Energy belastat årets resultat. Beslut har fattats om ytterligare neddragning av verksamheten inom Toolex Alpha.

SÄLJBOLAGENS ökade faktureringsvolym samt lägre kostnadsnivå resulterade i att många bolag kunde förbättra sina resultat. Det gäller särskilt Storbritannien, Spanien, Portugal, Sydafrika, Canada och Australien. Fortsatt starka resultat visar Italien och Brasilien.

Finansiering

	1987	1986
Räntenetto	-161	-116
Självfinansieringsgrad, %	175	135
Andel eget riskbärande kapital, %	40,9	41,7

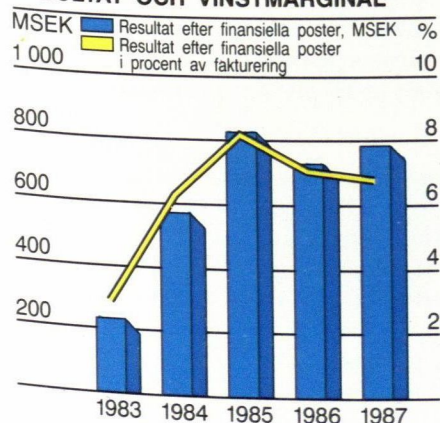
Gruppens likvida medel ökade under året med 869 MSEK och uppgick vid årsskiftet till 2 079 MSEK (1 210). Ökningen förklaras till stor del av den strax före årsskiftet genomförda fastighetsförsäljningen i Sverige men också av ett förbättrat kassaflöde från rörelsen i synnerhet under andra halvåret. Beviljade men outnyttjade krediter i svenska och utländska banker uppgick till 1 749 MSEK (1 718).

Gruppens investeringar i anläggningstillgångar uppgick till 604 MSEK (520), varav 422 MSEK (507) avsåg investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier och 139 MSEK (3) förvärvat goodwill.

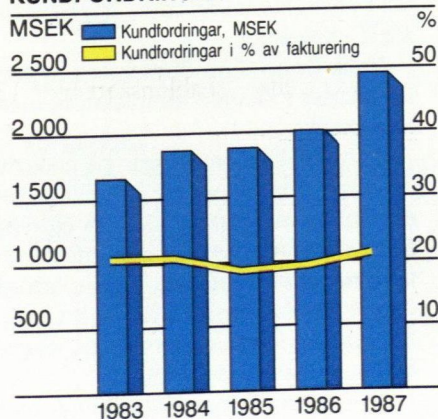
Kund- och växelfordringar ökade med 405 MSEK och uppgick till 2 457 MSEK (2 052) motsvarande 21 procent (20) av faktureringen. Varulagret ökade också och uppgick till 3 309 MSEK (3 029), vilket i relation till faktureringen motsvarar 29 procent (29). Kapitalomsättningshastigheten var 1,14 (1,15).

Det bör poängteras vid bedömningen av dessa relationstal att Chicago Pneumatics fakturering endast ingår för 7 månader under 1987.

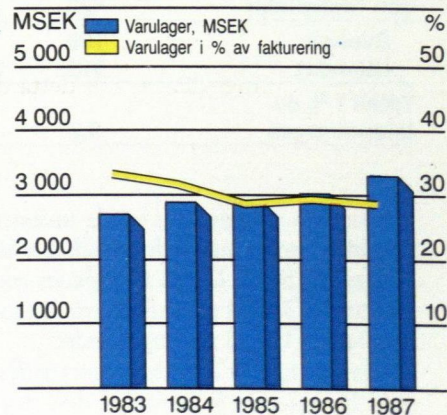
RESULTAT OCH VINSTMARGINAL

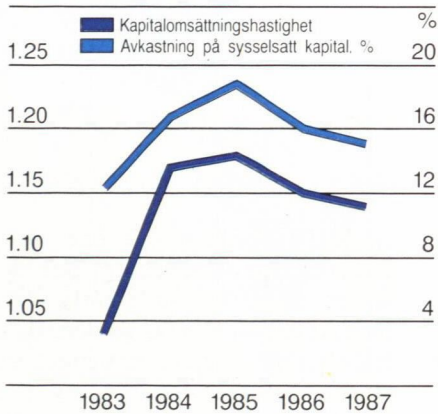
KUNDFORDRINGAR

VARULAGER

KAPITALOMSÄTTNINGSHASTIGHET OCH AVKASTNING

De räntebärande skulderna ökade med 366 MSEK (88), främst beroende på förvärvet av Chicago Pneumatic som huvudsakligen finansierades via nyupplåning. Till följd av detta försämrades räntenettet med 45 MSEK till -161 MSEK (-116). Räntenettet motsvarade 1,4 procent (1,1) av faktureringen.

Under året utökade Atlas Copco AB sitt sk Eurocommercial Paper Program från 50 till 100 MUSD i syfte att utnyttja det fördelaktiga internationella ränteläget och samtidigt skapa en för Gruppen flexibel upplåning. Dessutom startades en sk Medium Term Note Facility på 100 MUSD i samma syfte.

För att minska Gruppens känslighet för en högre räntenivå ingick Atlas Copco AB också under 1987 ett antal sk ränteswap-avtal.

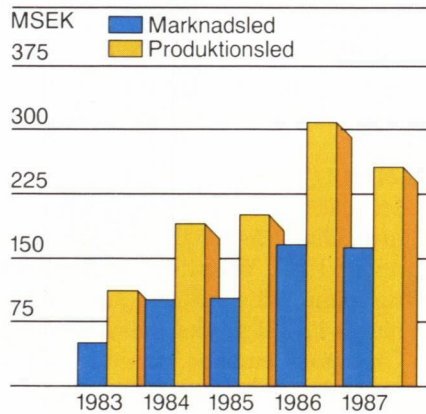
Investeringar

	1987	1986
Investeringar i maskiner och fastigheter	422	507
Sverige	109	132
Utlandet	313	375
Totalt i % av faktureringen	3,7	4,9

Under året uppgick de totala investeringarna i maskiner och fastigheter till 422 MSEK (507). Dessa fördelades med 257 MSEK (330) i produktionsledet samt 165 MSEK (177) i marknadsledet.

Minskningen i investeringar jämfört med föregående år beror på den stora

INVESTERINGAR I MASKINER OCH FASTIGHETER

utbyggnaden av Airpowers produktionsanläggning i Belgien under 1986.

Årets investeringar avsåg bl a uppförande av en ny fabriksbyggnad i Hemel Hempstead norr om London samt ombyggnad och modernisering av Gruppens kontor och verkstäder i Nacka.

Under året gjordes fortsatt stora investeringar i såväl utrustning som utveckling av ADB-system.

Forskning och utveckling

	1987	1986
Antal anställda i direkt FoU-arbete	650	724
Investeringar i direkt FoU-arbete	351	321
Totalt i % av faktureringen	3,1	3,1

Genom omorganisation av olika verksamheter inom forsknings- och produktutvecklingsområdet minskade antalet anställda under året, främst inom MCT-divisionen.

Atlas Copcos produkter och system utrustades i ökande utsträckning med automatik.

Flera års FoU-satsningar på elektriska drivsystem ledde under året till introduktion av elektroniskt styrda eldrivna mutterdragare med låg energiförbrukning och god ergonomi. Vidare introducerade Tools i samverkan med Cerac ett expertsystem för service på mutteråtdragningssystemet MACS.

Nya typer av material används i pro-

dukterna. Exempelvis lanserades handverktyg med lamellmaterial som tillåter att helt oljefri tryckluft används som drivkraft.

Beslut fattades att på affärsmässig grund marknadsföra FoU-enheten Ceracs tjänster inom områdena systemoptimering, flexibel montering, mätsystem, kapitalrationalisering och expertsystem.

Atlas Copcos experter deltog aktivt i arbetet för gemensam europeisk standard i syfte att reducera tekniska handelshinder enligt EG:s strategiska plan.

Personal

	1987	1986
Medelantal anställda	18 777	16 498
Huvudkontor	62	63
Säljbolag	8 882	9 088
Divisioner	9 833	7 345

Vid året slut uppgick antalet anställda till 18 321 (16 424). Ökningen avser Chicago Pneumatic, som sysselsätter 2 501 personer, samt det nybildade finska säljbolaget med 145 personer. Om dessa företag undantas har Gruppens personal minskat med 749 personer under det gångna året.

Minskningen hänför sig huvudsakligen till omstruktureringar inom ACT- och MCT-divisionerna samt i ett flertal säljbolag.

Moderbolaget

I moderbolagets, Atlas Copco AB, resultat ingår Atlas Copco International AB och Atlas Copco Management Consulting AB, vilka båda drivs som kommissionärsbolag.

Atlas Copco International AB svarar för marknadsföringen i 85 länder, där Gruppen inte har egna säljbolag. Faktureringen uppgick till 340 MSEK (453).

Atlas Copco Management Consulting AB säljer tjänster internt inom Gruppen. Faktureringen uppgick till 112 MSEK (116).

Moderbolaget förvärvade under året samtliga aktier i Atlas Copco Finanz AG i Schweiz.

Aktiekapitalhöjningar genomfördes under året i Berema AB och Atlas Copco North America Inc.

Moderbolagets inköp från dotterbolag utgjorde 90 procent av det totala inköpsvärdet. Faktureringen avser utslutande utomstående kunder.

Resultat

Räntenettet försämrades med 47 MSEK bl a beroende på ökad upplåning i samband med Chicago Pneumatic-förvärvet, medan valutakursdifferenserna förbättrades med 28 MSEK till 31 MSEK.

Utdelningar från dotterbolag uppgick till 152 MSEK (192) och avser utslutande utländska bolag.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 180 MSEK (225). Som extraordinär intäkt redovisas 255 MSEK, varav merparten avser realisationsvinst i samband med försäljning av fastigheter i Sicklaområdet i Nacka till FR FastighetsRenting AB.

Moderbolaget redovisar en nettovinst efter bokslutsdispositioner och skatter på 459 MSEK (225). Disponibla vinstmedel uppgår därmed till 700 MSEK (405).

Finansiering

Moderbolagets balansomslutning ökade med ca 800 MSEK till följd av bl a finansieringen av Chicago Pneumatic-förvärvet. Trots denna ökning har andelen eget riskbärande kapital kunnat bibehållas på en nivå av 50 procent.

Kassa, bank och kortfristiga placeringar ökade med 610 MSEK (-107) till 1 397 MSEK.

Personal

Medelantalet anställda i moderbolaget var under året 62 (65), i Atlas Copco International 96 (102) och i Atlas Copco Management Consulting 176 (196).

Moderbolagets utgifter för löner och andra ersättningar utgjorde:

	1987	1986
Styrelse och verkställande ledning [varav tantiem 3 (4)]	9	8
Övriga anställda	73	73
Totalt	82	81

För Atlas Copco-gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättningar:

	1987	1986
Styrelser och verkställande ledningar	63	62
Övriga anställda	2 275	2 036
Totalt	2 338	2 098

Konvertibelt förlagslån

1987 års bolagsstämma beslutade att utge ett konvertibelt förlagslån till anställda inom Atlas Copco-gruppens svenska bolag och till ledande befattningshavare i utländska dotterbolag samt till de av bolagsstämman valda ledamöterna i styrelsen för Atlas Copco AB.

Lånet uppgår till 156 MSEK och löper med en fast ränta på 10 procent. Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Konverteringskursen är 200 SEK per aktie. Vid full konvertering ökar antalet aktier med 779 500.

En särskild redogörelse om det konvertibla förlagslånet återfinns på sid. 59.

Utdelning

Styrelsen föreslår en utdelning av kronor 7:50 SEK per aktie (7:00), motsvarande 176 MSEK (164).

Resultaträkning

Belopp i MSEK

		1987	1986
Rörelseintäkter	Fakturering	11 520	10 351
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration mm (NOT 1)	- 10 328	- 9 275
Rörelseresultat före avskrivningar		1 192	1 076
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	Goodwill	- 48	- 5
	Maskiner och inventarier	- 208	- 185
	Byggnader	- 43	- 42
Rörelseresultat efter avskrivningar		893	844
Finansiella intäkter och kostnader	Ränteintäkter	214	263
	Räntekostnader (NOT 3)	- 375	- 379
	Utdelning på aktier och andelar	3	2
	Valutakursdifferenser (NOT 4)	54	0
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER		789	730
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 5)	198	- 65
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		987	665
Bokslutsdispositioner (NOT 6)		- 80	- 92
Resultat före skatter		907	573
Skatter (NOT 7)		- 282	- 223
Minoritetsandelar i årets resultat (NOT 8)		- 33	- 20
ÅRETS VINST		592	330

Balansräkning

Belopp i MSEK

TILLGÅNGAR		1987.12.31	1986.12.31	
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 9)	2 079	1 210	
	Fordringar (NOT 10)	2 987	2 716	
	Varulager (NOT 11)	3 309	3 029	6 955
Spärrkonton hos Riksbanken (NOT 12)		20		44
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar (NOT 13)	69	37	
	Goodwill (NOT 14)	99	8	
	Långfristiga fordringar	151	332	
	Nyanläggningar	31	39	
	Maskiner och inventarier (NOT 15)	944	808	
	Byggnader (NOT 16)	851	825	
	Mark (NOT 17)	212	214	2 263
SUMMA TILLGÅNGAR		10 752		9 262
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Kortfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Växelskulder	73	145	
	Leverantörsskulder	826	668	
	Skatteskulder	246	169	
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	690	480	
	Övriga kortfristiga skulder	753	684	
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Bank- och reversskulder (NOT 18)	1 550	1 149	
	Kortfristig del av långfristiga skulder	119	258	
	Övriga kortfristiga skulder	30	50	3 603
Långfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Övriga långfristiga skulder	82	88	
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Obligationslån (NOT 19)	330	290	
	Intecknings- och reverslån (NOT 19)	767	740	
	Avsatt till pensioner (NOT 20)	731	674	1 792
SUMMA SKULDER		6 197		5 395
Konvertibelt förlagslån (NOT 21)		156		–
Obeskattade reserver (NOT 22)		948		856
Minoritetsintressen (NOT 8)		193		128
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>			
	Aktiekapital	587	587	
	Bundna reserver (NOT 28)	1 480	1 543	2 130
	<i>Fritt eget kapital</i>			
	Disponibla vinstmedel (NOT 29)	599	423	
	Årets vinst	592	330	753
SUMMA EGET KAPITAL		3 258		2 883
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		10 752		9 262
Ställda panter (NOT 30)		387		391
Ansvarsförbindelser	Diskonterade växlar	78	95	
(NOT 31)	Övriga ansvarsförbindelser	665	612	

Finansieringsanalyser

Belopp i MSEK

	GRUPPEN		ATLAS COPCO AB	
	1987	1986	1987	1986
TILLFÖRDA MEDEL				
Från årets verksamhet internt tillförda medel*	739	682	463	240
Försäljning av anläggningstillgångar	325	55	26	4
Minskning av långfristiga fordringar	181	—	72	—
Ökning av långfristiga skulder	274	—	303	—
Minoritetsandelar i eget kapital	51	— 12	—	—
Omräkningsdifferens ¹⁾	— 61	34	—	—
Sålda preskriberade fondaktier	—	1	—	1
SUMMA TILLFÖRDA MEDEL	1 509	760	864	245
ANVÄNDA MEDEL				
Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier	422	507	18	23
Investeringar i aktier och andelar	43	10	111	69
Förvärvat goodwill	139	3	—	—
Ökning av långfristiga fordringar	—	71	—	27
Minskning av långfristiga skulder	—	68	—	112
Till dotterbolag överförda fonder	—	—	4	15
Utdelning från moderbolaget	164	152	164	152
Utdelning till minoritetsintressen i dotterbolag	5	8	—	—
SUMMA ANVÄNDA MEDEL	773	819	297	398
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL				
	+736	— 59	+567	—153
Förändring av varulager	+280	+133	— 16	+ 4
Förändring av kortfristiga fordringar	+271	+327	+197	+183
Förändring av kortfristiga skulder	—684	—311	—224	—233
Förändring av likvida medel	+869	—208	+610	—107
SUMMA FÖRÄNDRING	+736	— 59	+567	—153
*) Från årets verksamhet internt tillförda medel				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	987	665	435	225
Avskrivningar	299	232	8	7
Realiserad förlust/vinst på sålda anläggningstillgångar	—289	4	13	0
Koncernbidrag	—	—	4	8
Skatter	—282	—223	— 7	— 8
Uttag från på spärrade konton	24	4	10	8
	739	682	463	240

¹⁾ Förändring av omräkningsdifferens i eget kapital och obeskattade reserver varav valutakurseffekt hänförlig till omräkning av anläggningstillgångarna samt årets faktiska förändring i dessa utgjorde —6 MSEK.

Resultaträkning

Belopp i MSEK

		1987	1986
Rörelseintäkter	Fakturering	452	569
	Provisioner mm från dotterbolag	131	167
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration mm	-573	-741
Rörelseresultat före avskrivningar		10	- 5
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	Maskiner och inventarier	- 6	- 5
	Byggnader	- 2	- 2
Rörelseresultat efter avskrivningar		2	- 12
Finansiella intäkter och kostnader	Utdelningar från dotterbolag	152	192
	Räntor till dotterbolag, netto	- 2	- 14
	Räntor från andra än dotterbolag	107	159
	Räntor till andra än dotterbolag (NOT 3)	-111	-104
	Utdelningar från andra än dotterbolag	1	1
	Valutakursdifferenser (NOT 4)	31	3
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER		180	225
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 5)	255	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		435	225
Bokslutsdispositioner (NOT 6)		31	9
Resultat före skatter		466	234
Skatter (NOT 7)		- 7	- 9
ÅRETS VINST		459	225

Balansräkning

Belopp i MSEK

TILLGÅNGAR		1987.12.31	1986.12.31	
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 9)	1 397		787
	Fordringar (NOT 10)	704		507
	Varulager	22	2 123	38
				1 332
Spärrkonton hos Riksbanken (NOT 12)			6	17
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar i dotterbolag (SID 27)	1 190		1 083
	Aktier och andelar i andra bolag (NOT 13) (SID 27)	18		17
	Långfristiga fordringar hos dotterbolag	399		294
	Andra långfristiga fordringar	75		252
	Nyanläggningar	2		15
	Maskiner och inventarier (NOT 15)	47		21
	Byggnader (NOT 16)	46		79
	Mark (NOT 17)	20	1 797	24
				1 785
SUMMA TILLGÅNGAR		3 926		3 134
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Kortfristiga skulder	<i>Icke räntebärande skulder</i>			
	Leverantörsskulder	22		15
	Skatteskuld	—		3
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	50		42
	Övriga kortfristiga skulder	72		96
	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Bank- och reversskulder (NOT 18)	560		136
	Skulder till dotterbolag	386		446
	Kortfristig del av långfristiga skulder	16		146
	Förskott från kunder	2	1 108	0
				884
Långfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>			
	Obligationslån (NOT 19)	330		290
	Intecknings- och reverslån (NOT 19)	132		102
	Avsatt till pensioner (NOT 20)	261	723	184
				576
SUMMA SKULDER		1 831		1 460
Konvertibelt förlagslån (NOT 21)			156	—
Obeskattade reserver (NOT 22)			54	84
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>			
	Aktiekapital (23 460 500 aktier à nom 25 SEK)	587		587
	Reservfond (NOT 28)	598	1 185	598
				1 185
	<i>Fritt eget kapital</i>			
	Disponibla vinstmedel (NOT 29)	241		180
	Årets vinst	459	700	225
				405
SUMMA EGET KAPITAL		1 885		1 590
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		3 926		3 134
Ställda pantar (NOT 30)			9	9
Ansvarsförbindelser (NOT 31)	Borgens- och övriga ansvarsförbindelser, varav till förmån för dotterbolag 390 (597)		653	819
	Kapitalvärde av pensionsåtagande		28	28

Redovisningsprinciper

Internationella riktlinjer

Atlas Copco välkomnar de riktlinjer för internationellt verksamma företag, som upprättats av OECD, de västliga industriländernas ekonomiska samarbetsorgan. Bolaget följer dessa riktlinjer i allt väsentligt.

Vid utarbetandet av denna verksamhetsberättelse har riktlinjerna beaktats, med undantag för vissa uppgifter som av konkurrensskäl f n ej kan lämnas.

Årsredovisningen lämnar sålunda upplysning om följande:

	Placering i årsredovisningen
Företagets struktur – namn och säte för moderbolaget	Omslaget, sid 2
– aktier och andelar i dotterbolag, procentuellt ägande samt aktieägande mellan bolagen	Aktier och andelar, sid 27
Geografiska områden där verksamheten utövas och de huvudsakliga verksamheter som bedrivits där.	Divisionernas avsnitt, sid 32, 36, 38, 42, 46 och 50
Fakturering fördelad per geografiskt område.	Styrelsens redogörelse, kartan sid 4
Kapitalinvesteringar fördelade på geografiska områden och på marknads/produktionsled.	Styrelsens redogörelse, tabell och diagram sid 6
Finansieringsanalys för Atlas Copco-gruppen.	Sid 10
Forsknings- och utvecklingskostnader för företaget i sin helhet.	Styrelsens redogörelse, tabell sid 6 och kommentarerna, NOT 1, sid 18
Principer som tillämpas vid internprissättning.	Kommentarerna, NOT 11 sid 21
Redovisningsprinciper i fråga om koncernredovisningen.	Kommentarerna, sid 13

Bolaget ställer sig också positivt till de riktlinjer rörande multinationella företag och arbetsmarknaden, som utarbetats av ILO, Förenta Nationernas organ för arbetsmarknadsfrågor.

I enlighet med internationell standard har i årsredovisningen följande beteckningar använts:

Valuta: SEK svenska kronor. Övriga valutor: se sid 14. Prefix: k tusen, M miljoner.

Konsolidering

Atlas Copco-gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än hälften av aktiernas röstvärde, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett bestämmande inflytande och en betydande andel av resultatet av deras verksamhet.

Balansräkningarna har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär att förvärvade bolags egna kapital vid förvärvstidpunkten – med tillägg av efterföljande nyemissioner – har eliminerats mot aktiernas bokförda värde. Skillnaden mellan anskaffningskostnad och eget kapital i förvärvade bolag fördelas i första hand på anläggningstillgångar och avskrivs enligt plan för respektive tillgångsslag. Överskjutande del, goodwill, avskrivs normalt på 1–5 år.

Under året förvärvade bolag har inkluderats i Gruppens resultaträkning med värden avseende tiden efter förvärvet. För bildade dotterbolag har tillskjutet aktiekapital eliminerats mot aktiernas bokförda värde i respektive moderbolag. Differenser på fondemissioner i dotterbolag har förts till Gruppens bundna reserver.

Omräkning enligt dagskursmetoden

Atlas Copco tillämpar den s k dagskursmetoden för omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar i enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorers (FAR) utkast till rekommendation. Innebörden av denna metod är att dotterbolagen huvudsakligen redovisas som fristående enheter vars verksamhet bedrivs i en främmande valuta och vari moderbolaget har en nettoinvestering. Undantagna från detta behandlingssätt är de dotterbolag som är belägna i s k höginflationsländer. Dessa dotterbolag har omräknats enligt den monetära-ickemonetära metoden. I enlighet med FAR:s utkast till rekommendation har sådan behandling bedömts ge en riktigare bild av dessa bolags resultat och ställning.

I överensstämmelse med dagskursmetoden har samtliga tillgångar och skulder i dotterbolagen omräknats till balansdagskurs och samtliga poster i resultaträkningen har omräknats till genomsnittskurs.

Den omräkningsdifferens som uppkommer är en effekt av att nettoinvesteringen omräknas till en annan kurs vid årets slut än vid dess början. Denna omräkningsdifferens skall ej påverka resultatet utan förs direkt till det egna kapitalet.

För de dotterbolag som behandlas i enlighet med monetära-ickemonetära metoden gäller, att alla ickemonetära poster – fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital och obeskattade reserver – omräknas till den kurs som rådde vid anskaffningstillfället. Övriga poster – monetära poster – omräknas till balansdagens kurs. Resultaträkningen omräknas till årets genomsnittskurs, med undantag för avskrivningar och bokslutsdispositioner som omräknas till investeringskurser. De kursdifferenser som här uppkommer vid omräkningen och som således avser bolag i länder med hög inflation redovisas över resultaträkningen.

Den av FAR publicerade rekommendationen avseende omräkningen av utländska dotterbolag överensstämmer i allt väsentligt såväl med rekommendationen från International Accounting Standard Committee (IAS 21), som med amerikanska rekommendationen (SFAS 52).

Metodval

FAR's utkast till rekommendation ställer på en speciell punkt krav på att användaren själv väljer tillvägagångssätt för omräkningen utifrån sin specifika situation. Det gäller klassificeringen av de utländska dotterbolagen såsom antingen självständiga eller integrerade bolag. Hur bolagen definieras är sedan direkt vägledande för valet av omräkningsmetod. Självständiga bolag omräknas enligt dagskursmetoden och integrerade bolag enligt den monetära-ickemonetära metoden.

Med hänsyn till de kriterier som FAR definierat för klassificering av dotterbolag framkommer att Atlas Copco dotterbolag till helt övervägande del är att betrakta som s k självständiga bolag.

Detta innebär att samtliga dotterbolag inom Atlas Copco-gruppen omräknats enligt dagskursmetoden förutom bolagen i de s k höginflationsländerna (huvudsakligen i Latinamerika).

På ytterligare en punkt lämnar utkastet möjlighet för användaren att påverka och anpassa metoden för omräkning till företagets speciella situation. Detta görs på en punkt som är specifik för svensk koncernredovisning och som avser den svenska lagens krav på särredovisning av fritt eget kapital i koncernen.

Företaget ges här två möjligheter:

Alternativ 1 innebär att den ackumulerade omräkningsdifferens som uppkommer vid omräkning enligt dagskursmetoden automatiskt framkommer för varje dotterbolag. Genom att tillämpa denna metod kan företaget – i enlighet med internationell praxis – redovisa den sammanlagda ackumulerade omräkningsdifferensen i särskilt belopp. I svensk koncernredovisning uppdelas detta på fritt och bundet kapital.

Alternativ 2 är en förenklad metod där omräkningsdifferensen direkt förs mot varje post inom obeskattade reserver och eget kapital.

Atlas Copco har valt att redovisa i enlighet med Alternativ 1.

Intressebolag

Atlas Copco-gruppen innehar vissa intressen i bolags vars resultat och kapital ej redovisas i Gruppens konsoliderade resultat- och balansräkningar. I dessa bolag uppgår Atlas Copcos ägarandel till mellan 20 och 50 procent. Förteckning över Gruppens aktier i intressebolag återfinns i NOT 13.

Med avdrag för utdelad resultatandel och minoritetsandelar uppgick Atlas Copco-gruppens andel av intressebolagens resultat före bokslutsdispositioner och skatter till 8 MSEK (7). Gruppens andel av intressebolagens eget kapital och obeskattade reserver, med avdrag för latent skatt (50 procent), uppgick vid räkenskapsårets utgång till 63 MSEK (31).

Räntearbitrage

I syfte att förbättra bolagets räntenetto har Atlas Copco AB under året gjort ett antal räntearbitrageaffärer (NOT 3 och 9). Detta innebär att ett kortfristigt lån, vanligen i utländsk valuta, upptas och kurssäkras gentemot SEK för

att därefter placeras mot en högre räntesats i bankcertifikat, statsskuldväxlar eller andra liknande svenska fordringar.

Enligt FAR's redovisningskommitté kan i balansräkningen uppkommande skulder kvittas mot motsvarande placeringar om de ingår i en paketlösning samt att de uppgår till samma belopp och har samma förfallodag. Vidare skall kurssäkring ha skett för eventuella utlands-lån. De av bolaget genomförda räntearbitrageaffärer som uppfyller ovanstående kriterier redovisas på detta sätt.

Förvärvad goodwill i Chicago Pneumatic

Förvärv av väletablerade företag verksamma i en internationell miljö medför som regel att förvärvspriset väsentligt överstiger synlig substans. Marknadspriset bestäms framför allt av framtidsförväntningar, som grundas på den marknadsposition och på den kunskap som finns inom företaget.

Ett företagsförvärv, där anskaffningsvärdet överstiger bolagets redovisade kapital innebär således att s k immateriella tillgångar balanseras och avskrivs över en viss tidsperiod. Bedömningen av hur lång denna tidsperiod bör vara är beroende på praxis och lagar i olika länder.

Det under 1987 förvärvade Chicago Pneumatic får betraktas som ett strategiskt förvärv, som beräknas bidra till Atlas Copco-gruppens utveckling under mycket lång tid och framför allt ge en långvarig effekt på Gruppens totala marknadsandelar.

Atlas Copco har valt att avskriva det uppkomna goodwillvärdet på 133 MSEK genom att cirka 30 procent belastats årets resultat, medan återstoden avskrivs efter en bedömd ekonomisk livslängd på maximalt 20 år.

Valutakurser

Land	Valuta	Valuta-kod	Balansdagens kurs		Medelkurs	
			1987	1986	1987	1986
Australien	1	AUD	4.22	4.55	4.44	4.80
Belgien	100	BEC	17.50	16.80	17.00	15.90
Brasilien	1	BRC	0.08	0.46	0.08	0.46
Canada	1	CAD	4.47	4.94	4.76	5.11
Frankrike	100	FRF	108.00	105.50	105.50	103.00
Indien	100	INR	45.50	52.00	49.00	56.50
Italien	100	ITL	0.495	0.500	0.489	0.477
Japan	100	JPY	4.73	4.26	4.40	4.20
Luxemburg	100	LUF	17.50	16.80	17.00	15.90
Nederländerna	100	NLG	325.00	309.00	313.50	291.00
Norge	100	NOK	93.00	91.50	94.00	96.50
Schweiz	100	CHF	452.00	417.50	427.00	396.50
Spanien	100	ESP	5.36	5.14	5.14	5.06
Storbritannien	1	GBP	10.84	9.99	10.35	10.45
Sydafrika	1	ZAR	3.05	3.08	3.12	3.08
USA	1	USD	5.83	6.815	6.325	7.12
Västtyskland	100	DEM	366.00	349.50	354.00	328.50
Österrike	100	ATS	52.00	49.50	50.50	47.00
European Currency Unit	1	ECU	7.545	7.25		

Ränte- och valutarisker

I likhet med föregående år var fluktuationerna under 1987 kraftiga på de internationella valuta- och kapitalmarknaderna. Detta skärpte ytterligare kraven på effektiv bevakning och bearbetning av de finansiella risker som Atlas Copco-gruppen utsätts för. Under året centraliserades Gruppens ränte- och valutarisker genom koncernstab Finans, som alltmer verkar som internbank för dotterbolagen.

Ränterisker

Atlas Copco-gruppen är utsatt för ränterisker på såväl tillgångs- som skuldsidan.

Likviditetsförvaltning: De räntebärande tillgångarna utgör idag ca 2 miljarder SEK, av vilka den klart övervägande delen är likvida medel i Sverige. Den ränterisk, som Gruppen utsätts för, innebär att förändringar av marknadsräntan påverkar värdet på de räntebärande placeringarna och därigenom avkastningen på de likvida medlen.

Koncernstab Finans bedriver dagligen ett aktivt arbete på den svenska penningmarknaden inom ramen för en väl definierad placeringspolicy.

Denna policy anger i detalj vilka värdepapper som är godkända investeringsobjekt. Då mycket höga krav avseende kreditvärdighet ställs har det inneburit att den helt övervägande delen av portföljen utgörs av svenska statens värdepapper. Placeringarna görs utmed hela avkastningskurvan med ränteoptioner och terminer som komplement till avistaportföljen.

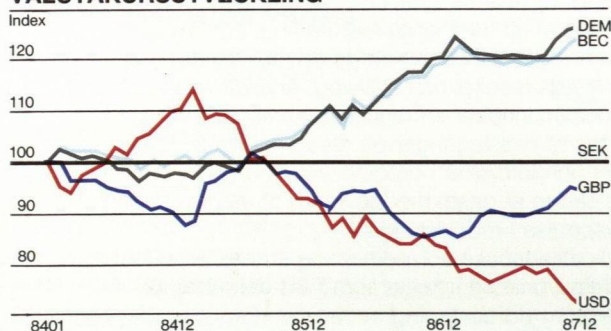
Placeringspolicyn anger också den ränterisk som portföljen tillåts vara exponerad för. Varje morgon görs en analys av portföljens beräknade ränterisk. Denna analys och medarbetarnas uppfattning om räntans utveckling styr sedan besluten för ny- och omplaceringar.

Skuldhantering: Målsättningen är att bolagets medelanskaffning på lång sikt sker på ett valuta- och räntemässigt optimalt sätt inom ramen för ett rimligt risktagande. Detta sker genom ett aktivt agerande på de internationella penning- och kapitalmarknaderna. De räntebärande skulderna uppgår idag till ca 4 miljarder SEK.

Under de senaste åren har Gruppens kapitalbehov i stor utsträckning finansierats genom lån med rörliga räntor. För att minska den negativa resultatpåverkan som en ränteuppgång skulle ge har under 1987 ett flertal åtgärder vidtagits för att låsa fast räntekostnaden under en längre tidsperiod. Under 1987 startades t ex ett s k Euro Medium Term Note Program på 100 MUSD som gör det möjligt att emittera obligationer på mellan ett och fem år till en fast ränta. Utöver detta har ett flertal s k ränteswap-avtal slutits. Ränteswap är avtal mellan två parter, där den ena parten förbinder sig att betala en fast given ränta över en längre tidsperiod (t ex 5 år) i utbyte mot en rörlig ränta (vanligtvis rullande 6 månaders LIBOR).

Dessa avtal ger ett mycket gott skydd mot ränteförändringar. Samtidigt ger de en hög grad av flexibilitet då

VALUTAKURSUTVECKLING

Diagrammet visar utvecklingen av vissa för Atlas Copco-gruppen betydelsefulla valutakurser gentemot SEK.

det i ett ändrat ränteläge är möjligt att snabbt gå ur swap-avtalen.

Valutarisker

Förändringar av valutakurser påverkar värdet av Atlas Copco-gruppens försäljning samt dess tillgångar och skulder och därigenom Gruppens resultat. Då produktionen är koncentrerad till ett fåtal länder och försäljningen är världsomspännande, utgör valutakursförändringar ett påtagligt riskmoment för Gruppen. De operativa valutariskerna är komplexa och inte alltid entydiga. För att öka möjligheten till en effektiv valutariskhantering arbetar koncernstab Finans som en internbank för dotterbolagen. Gruppens policy är att så långt möjligt fakturera säljbolagen i deras egen valuta. Detta innebär att tillverkningsenheterna får bära valutarisken. Genom att koncernstab Finans garanterar dessa enheter givna växelkurser för varje månad överförs valutarisken till central nivå. Fördelarna med detta system är bl a

- bättre kontroll av Gruppens totala valutaexponering
- kostnadseffektivitet genom större volymer och att antalet transaktioner kan minimeras
- central marknadsbevakning

Målsättningen är att värdet av divisionernas försäljning ej påverkas negativt av valutakursrörelserna. Detta sker främst genom terminsförsäljning av valuta, vilket ger ett bra skydd på kort och medellång sikt.

Valutarisker uppstår även på Gruppens lån och likvida medel. I syfte att minimera denna risk är Gruppens policy att alla lån och placeringar om möjligt skall ske i de olika bolagens lokala valuta. Därigenom uppnås balans mellan tillgångar och skulder.

Avsteg från denna regel görs på moderbolagsnivå, där val av upplåningsvaluta styrs ytterst av Atlas Copco-gruppens totala valutaexponering.

Nukostnadsredovisning

Den kraftigt varierande inflationstakten alltsedan 1970-talet har lett till att traditionell redovisning, som bygger på anskaffningskostnader, kan ge en ofullständig bild av ett företags resultat och ställning. Anskaffningskostnadsprincipen innebär att resultatet beräknas utan att hänsyn tas till prisstegringar på resurser som företaget använder och förbrukar i produktionen. Ju högre prisstegringstakten är desto mer påverkas företaget utan att detta avspeglas i redovisningen.

En nukostnadsbaserad redovisning strävar att ta hänsyn till dessa prisförändringar såväl vid värdering av tillgångar som vid beräkning av resultat. Eftersom den nukostnadsbaserade redovisningen i relativt hög grad grundar sig på bedömningar kan den ej göra anspråk på samma exakthet som den traditionella redovisningen.

Vid tillgångsvärderingen kännetecknas en nukostnadsbaserad redovisning av att anskaffningsvärdet överges för andra värderingsgrunder, t ex återanskaffningsvärdet.

På motsvarande sätt mäts också resultatet annorlunda. I den traditionella redovisningen gäller att det egna kapitalet vid årets början jämförs med det egna kapitalet vid årets slut, räknat i nominella kronor. Förändringen utgör årets resultat. En nukostnadsbaserad redovisning utgår istället från det egna kapitalet omräknat i enheter med samma köpkraft. Endast om det egna kapitalet ökat mer än vad som krävs för att bibehålla dess köpkraft anses vinst ha uppkommit.

För att redovisa detta har Atlas Copco valt att använda en modell där fokusering sker på tre resultatbegrepp:

- nukostnadsbaserat rörelseresultat
- nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster
- reall resultat efter finansiella poster

Nukostnadsbaserat rörelseresultat

Det nukostnadsbaserade rörelseresultatet är ett operativt resultat, som skall visa i vad mån försäljningsintäkterna täcker återanskaffningsvärdet för sålda varor. Atlas Copco-gruppens nukostnadsbaserade rörelseresultat uppgick 1987 till 729 MSEK (622).

Resultatet är 164 MSEK (222) lägre än det traditionella rörelseresultatet. Två faktorer förklarar detta. Prisändringar har under året ägt rum på de varor som ingår i företagets produkter. Dessa varor beräknas i dag kosta 73 MSEK (96) mer att köpa än vad de gjorde vid anskaffningstillfället. Vidare har resultatet belastats med nukostnadsavskrivningar som är 91 MSEK (126) högre än avskrivningar baserade på anskaffningskostnader. Detta innebär att förslitningen av företagets anläggningar åsatts en kostnad baserad på vad det skulle kosta att i dag ersätta dessa med nya.

Nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster

Prisökningar medför att företagets tillgångar ökar i värde. Prisvinster uppstår på produkter i lager och på anläggningstillgångar. Orealiserade prisvinster skall enligt traditionell redovisning ej gottskrivas resultatet. Däremot skall såväl realiserade som orealiserade prisvinster påverka resultatet i den nukostnadsbaserade redovisningen.

Det nukostnadsbaserade resultatet före finansiella poster uppgick för Atlas Copco-gruppen till 889 MSEK (796). Prisvinster har skett på produkter i lager med 66 MSEK (84) och värdeökningen på anläggningstillgångarna uppgick till 94 MSEK (90).

Nukostnadsbaserad resultaträkning

	1987	1986
Fakturering	11 520	10 351
Nukostnad för sålda varor	-10 401	-9 371
Nukostnadsavskrivningar	- 390	- 358
Rörelseresultat	729	622
Prisändringar, lager	+ 66	+ 84
Prisändringar, anläggningstillgångar	+ 94	+ 90
Rörelseresultat före finansiella poster	889	796
Finansiella poster	- 104	- 114
Inflationskorrigerig, köpkraft eget kapital	- 147	- 132
Reall resultat efter finansiella poster	638	550

Nukostnadsbaserad balansräkning

TILLGÅNGAR	1987	1986
Kassa, bank och kortfristiga placeringar	2 079	1 210
Fordringar	3 007	2 760
Varulager	3 347	3 074
Anläggningstillgångar	3 179	3 082
<i>Summa tillgångar</i>	11 612	10 126
SKULDER OCH EGET KAPITAL		
Kortfristiga skulder	4 287	3 603
Långfristiga skulder	2 066	1 792
Obeskattade reserver	948	856
Orealiserade prisändringar	860	864
Eget kapital	3 451	3 011
<i>Summa skulder och eget kapital</i>	11 612	10 126

Realt resultat efter finansiella poster

För att real vinst skall anses ha uppkommit, skall det egna kapitalets köpkraft ha ökat under året. Därför måste en sköpkraftskorrigerig göras av det egna kapitalet. För att det egna kapitalets köpkraft skall hållas intakt bör detta ha ökat med den genomsnittliga årliga prisstegringen eller med 147 MSEK (132) under året. Den årliga genomsnittliga prisstegringen har för 1987 uppskattats till 4 procent (4). Atlas Copcos reala resultat efter finansiella poster uppgår därmed till 638 MSEK (550). Resultatet är 151 MSEK (180) lägre än det traditionella resultatet och motsvarar en real vinstmarginal på 5,5 procent (5,3).

Även balansräkningen justeras

Justeringen av balansräkningen innebär att lager- och anläggningstillgångar redovisas till nuvärde istället för till anskaffningskostnad. Balansomslutningen ökar då med 860 MSEK (864) genom att dolda reserver i lager och anläggningar redovisas öppet. Ökningen hänför sig till följande:

- maskiner, byggnader och mark redovisas till 792 MSEK (793) högre värde
- varulager redovisas till 38 MSEK (45) högre värde
- aktier redovisas till 30 MSEK (26) högre värde

Risikapital redovisas till 860 MSEK högre värde, vilket innebär att andelen eget riskbärande kapital kommer att uppgå till 46 procent mot 41 procent enligt traditionell redovisning.

Avstämning mellan traditionell redovisning och nukostnadsredovisning

Nettoresultat enligt traditionell redovisning			789
Förändring orealiserade prisändringar:			
Prisändring sålda varor	- 73		
Prisändring avskrivningar	- 91	- 164	
Årets prisändring lager	+ 66		
Årets prisändring anläggningar	+ 94	+ 160	- 4
Inflationskorrigerig			- 147
Realt nettoresultat			638

Hur påverkas redovisningen av en sjunkande inflationstakt?

Den under senare år kraftigt avtagande inflationstakten i västvärldens ekonomier påverkar nukostnadsredovisningen i så motto att orealiserade prisvinster på företags tillgångar, som i nukostnadsredovisningen gottskrivs resultatet, kommer att minska. Å andra sidan krävs en allt mindre köpkraftskorrigerig för att hålla det egna kapitalet intakt. Effekterna av dessa två faktorer tar i stort ut varandra.

Däremot belastas det reala resultatet av nukostnadsavskrivningar i samma omfattning som tidigare år, då dessa är baserade på anläggningarnas återanskaffningsvärde. Trots en i nuläget låg inflationstakt överskattas således det traditionellt beräknade resultatet på grund av tidigare års reala värdeökning på företags anläggningstillgångar.

Definitioner

Vinstmarginal

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i procent av fakturering.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med tillägg för räntekostnader i procent av genomsnittligt totalt kapital, med avdrag för icke räntebärande rörelseskulder.

Avkastning på eget riskbärande kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för verklig skatt i procent av genomsnittligt eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50%) i procent av genomsnittligt eget kapital, minoritetsintressen och 50 procent av obeskattade reserver (=avdrag för latent skatteskuld).

Andel eget riskbärande kapital

Eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver i procent av totalt kapital.

Självfinansieringsgrad

Internt tillförda medel i procent av investeringar i maskiner och byggnader.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturering dividerad med genomsnittlig balansomslutning.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader, dividerat med räntekostnader.

Vinst per aktie

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för schablonberäknad skatt (50%) och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier. Vinst per aktie beräknat i enlighet med Näringslivets Börskommittés (NBK) rekommendation, NOT 32.

Vinst per aktie efter extraordinära poster

Resultat efter extraordinära intäkter och kostnader, med avdrag för schablonberäknad skatt (50%), och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier. Vinst per aktie beräknat i enlighet med Näringslivets Börskommittés (NBK) rekommendation, NOT 32.

Noter

1. Rörelsekostnader

	Gruppen	
	1987	1986
Sålda varors kostnad	7 224	6 387
Marknadsförings- och administrationskostnader	2 826	2 663
Kostnader för teknisk utveckling	351	321
Realiserade prisvinster på lager	— 73	— 96
Rörelsekostnader	10 328	9 275

2. Avskrivningar

Atlas Copco-gruppen använder tre avskrivningsbegrepp: avskrivningar enligt plan, bokföringsmässiga avskrivningar och kalkylmässiga avskrivningar.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och avskrivning sker linjärt över tillgångarnas ekonomiska livslängd. I de fall goodwill förekommer avskrivs den enligt en i varje specifikt fall upprättad plan.

Bokföringsmässiga avskrivningar sker i enlighet med vad skattelagstiftningen i varje enskilt land maximalt tillåter. Skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan redovisas under bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Det sammanlagda värdet redovisas i balansräkningen bland obeskattade reserver under rubriken ackumulerade avskrivningar utöver plan.

	Gruppen	
	1987	1986
Avskrivningar enligt plan	299	232
Bokföringsmässiga avskrivningar	386	312
Avskrivningar utöver plan (NOT 24)	87	80

I beloppet för bokföringsmässiga avskrivningar ingår nedskrivning med utnyttjande av investeringsfonder med 11 MSEK (34).

Kalkylmässiga avskrivningar ligger till grund för pris- och lönsamhetskalkyler och är baserade på anläggningstillgångarnas återanskaffningsvärden. Avskrivning sker linjärt över tillgångarnas ekonomiska livslängd.

Följande ekonomiska livslängder används vid avskrivningar enligt plan och vid kalkylmässiga avskrivningar:

Maskiner och Inventarier	5 - 15 år
Fordon	5 år
Byggnader	25 - 50 år

Kalkylmässiga avskrivningar uppgick för Gruppen till 390 MSEK (358) och översteg således avskrivningar enligt plan med 91 MSEK (126).

3. Räntekostnader

I enlighet med rekommendation från Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) och Pensionsregistreringsinstitutet (FPG/PRI) har räntedelen i pensionsavsättningen inte

belastats rörelseresultatet utan i stället redovisats som räntekostnad. Beloppet har beräknats på basis av genomsnittet av ingående och utgående pensionsavsättningar och en ränta om 11,0 procent (11,5) för indexreglerade pensioner och 3,5 procent (3,5) för pensionsförpliktelser, uttryckta i fasta belopp. Räntedelen uppgår för 1987 till 50 MSEK (51). För moderbolaget uppgår motsvarande belopp till 22 MSEK. Röntearbitrageaffärer har under året genomförts endast i moderbolaget. Såväl räntekostnad som ränteintäkt har netto redovisats i resultaträkningen. De belopp som kvittats uppgick för 1987 till 17 MSEK (19).

4. Valutakursdifferenser

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Realiserade valutakursdifferenser, netto	29	3	9	2
Orealiserade valutakursdifferenser, netto				
Långfristiga lån	37	3	22	1
Övriga fordringar och skulder	17	9	—	—
Valutakursdifferenser vid omräkning av utländska dotterbolag, netto	- 29	- 15	—	—
	54	0	31	3

Kursdifferenser vid omräkning av utländska dotterbolag avser differenser som uppstått vid omräkning av balans- och resultaträkningar i dotterbolag i sk höginflationsländer, för vilka monetära - ickemonetära metoden använts.

5. Extraordinära intäkter och kostnader

Realisationsvinster/förluster som uppstår vid löpande utrangering av anläggningstillgångar ingår i rörelseresultatet. Realisationsvinster/förluster vid avyttring av större anläggningar redovisas dock under rubriken extraordinära poster och beräknas som skillnaden mellan försäljningsintäkter och det planerliga restvärdet.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Realisationsvinst, sålda aktier, andelar och andra värdepapper	268	9	268	—
Realisationsvinst, sålda fastigheter	41	1	7	—
Realisationsförlust, sålda aktier, andelar och andra värdepapper	- 1	- 5	- 1	—
Realisationsförlust, sålda fastigheter	- 19	- 9	- 19	—
Avvecklingskostnader	- 91	- 61	—	—
	198	- 65	255	—

I posten Realisationsvinst, sålda aktier, andelar och andra värdepapper ingår realisationsvinst på sålda fastigheter i Nacka. Denna överlåtelse skedde genom försäljning av en

köption på aktier i ett indirekt delägt fastighetsbolag. Avvecklingskostnaderna är hänförliga till nedläggning och omstrukturering av verksamhet inom ACT-divisionen i Västtyskland och USA samt inom Berema-gruppen.

6. Bokslutsdispositioner

Skattelagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet till konsolidering genom skattemässigt avdragsgilla avsättningar till obeskattade reserver. Företagen kan genom att utnyttja dessa regler disponera och kvarhålla vinster i bolaget utan att de beskattas. Den obeskattade reserv som skapas genom detta förfarande är ej utdelningsbar. De på året belöpande avsättningarna till, respektive återföringar från, sådana reserver och fonder, redovisas under rubriken bokslutsdispositioner i resultaträkningen. I balansräkningen och NOT 22 redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken obeskattade reserver.

De obeskattade reserverna blir föremål för beskattning först då de upplöses. Om företaget skulle gå med förlust kan vissa obeskattade reserver tas i anspråk för att täcka förlusten utan att någon skattebelastning blir aktuell. Med hänsyn till detta kan det totala värdet av de obeskattade reserverna anses vara riskkapital, då eventuella förluster kan täckas genom upplösning av obeskattade reserver.

Vinstöverföring i form av koncernbidrag kan under vissa förutsättningar göras mellan svenska bolag inom samma koncern. Bidraget är avdragsgill kostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren. Moderbolaget har erhållit koncernbidrag från bl a Atlas Copco Compressor AB, Atlas Copco Tools AB, Monsun-Tison AB och Atlas Copco Iran AB samt lämnat koncernbidrag till bl a Atlas Copco MCT AB, Berema AB och Atlas Copco Svenska Försäljnings AB.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Varulagerreserver (NOT 23)	- 51	- 38	- 4	- 6
Investeringsfonder (NOT 25)	- 5	- 4	—	—
Övriga reserver	- 13	- 12	—	—
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan (NOT 24)	- 87	- 80	- 4	- 9
Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar (NOT 24)	58	2	31	—
lanspråktagande av investeringsfonder (NOT 25)	8	12	—	—
lanspråktagande av särskilda investeringsfonder (NOT 26)	3	22	—	10
lanspråktagande av förnyelsefonder (NOT 27)	7	6	4	6
Koncernbidrag, netto	—	—	4	8
	- 80	- 92	31	9

7. Skatter

Av årets skatteavsättning om 282 MSEK (223) utgör 260 MSEK (210) skatter i utlandet och 22 MSEK (13) skatter i Sverige.

Den statliga skattesatsen i Sverige uppgår till 52 procent. Dessutom utgår i Sverige vinstdelningsskatt om 20 procent av det på ett visst sätt inflationsjusterade resultatet.

Till statliga inkomstskatter i Sverige har avsatts 7 MSEK (6), varav i moderbolaget 3 MSEK (4). Vinstdelningsskatter uppgår till 15 MSEK (6), varav moderbolaget 4 MSEK (4). Härutöver har i moderbolaget avsatts 0 MSEK (1) till fastighets-skatt.

Moderbolagets beskattningsbara vinst har bl a reducerats med sk Annelavdrag och skattefria utdelningar från dotterbolag.

Utländska bolag hade vid utgången av 1987 outnyttjade skattemässiga förlustavdrag på 350 MSEK (363).

8. Minoritetsintressen i dotterbolags kapital och resultat

I resultaträkningen redovisas minoritetsandelar i Gruppens nettoresultat till 33 MSEK (20). Dessa minoritetsintressen förekommer främst i Atlas Copco India, Delfos & Atlas Copco (Pty) Sydafrika samt Chicago Pneumatic.

En bruttoredovisning av minoritetsintressen i dotterbolagens kapital och resultat ger följande:

	1987	1986
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	789	730
Extraordinära poster	198	- 65
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	987	665
Minoritetens andel	- 68	- 34
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt exkl minoritet	919	631
Bokslutsdispositioner	- 80	- 92
Resultat före skatt	839	539
Skatt	- 247	- 209
Årets vinst	592	330

Minoritetens fördelning i Gruppens kapital enligt balansräkningen:

	Eget kapital	Obe-skattade reserver	Totalt
Minoritet 1986-12-31	116	12	128
Förvärvad minoritet	55	-	55
Avyttrad minoritet	- 4	-	- 4
Utdelningar	- 5	-	- 5
Omräkningsdifferenser	- 14	-	-14
Årets resultat	33	0	33
Minoritet 1987-12-31	181	12	193

Förvärvad minoritet härrör huvudsakligen från Chicago Pneumatics dotterbolag i Indien.

Av totala omräkningsdifferenser på -14 MSEK härrör -6 MSEK från den indiska valutans försvagning. Obeskattade reserver består till övervägande delen av lagerreserver.

9. Kassa, bank och kortfristiga placeringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Kassa, bank	725	376	112	24
Statsskuldväxlar	734	475	734	475
Riksoptioner	68	20	68	20
Övriga kortfristiga placeringar	552	339	483	268
	2 079	1 210	1 397	787

Koncernens beviljade och outnyttjade bankkrediter uppgick till 1749 MSEK (1718).

I posten Övriga kortfristiga placeringar redovisas ränteoptioner, som utgörs av utfärdade köpoptioner och köpta säljoptioner. De utfärdade köpoptionerna har värderats med utgångspunkt från marknadsnoteringen för ett återköp, eftersom noteringen överstiger vid utfärdandet erhållet premium. Orealiserad förlust har belastat resultatet. Köpta säljoptioner har värderats till marknadsvärdet för återförsäljning av optionerna.

Inga oavslutade räntearbitrageaffärer fanns i moderbolaget vid årsskiftet.

10. Fordringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Växelfordringar	250	157	-	-
Fordringar hos dotterbolag	-	-	559	273
Kundfordringar	2 207	1 895	60	101
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	127	83	40	28
Övriga fordringar	403	581	45	105
	2 987	2 716	704	507

I posten Övriga fordringar ingår bl a medel enligt "Lag om inbetalning på likviditetskonto", som svenska arbetsgivare under 1984-1986 varit skyldiga att inbetala till spärrat likviditetskonto i Sveriges Riksbank. Totalt för Gruppen uppgår dessa medel till 29 MSEK, varav moderbolaget 1 MSEK.

11. Varulager

Lagren värderas till det lägsta av anskaffningskostnad, enligt principen "först in - först ut", och nettoförsäljningsvärdet. Koncernens varulager redovisas efter avdrag för inkurans och för internvinster uppkomna vid leveranser från divisionerna till Gruppens säljbolag.

Prissättningen mellan bolagen baseras i princip på jämförbara marknadspriser.

	Gruppen	
	1987	1986
Råmaterial	127	124
Produkter i arbete	442	434
Halvfabrikat	901	772
Färdigvaror	1 839	1 699
	3 309	3 029

12. Spärrkonton hos Riksbanken

Medel på spärrade konton hos Sveriges Riksbank hänföra sig till kvarstående ännu ej utnyttjade medel avseende förnyelsefonder.

13. Aktier och andelar

	Bokfört värde		Börsvärde	
	1987	1986	1987	1986
<i>Aktier och andelar redovisade hos Atlas Copco AB (enl spec sid 27):</i>				
Intressebolag	5	13		
Bilspedition AB	2	2	11	9
Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA)	1	1	22	20
Övriga	10	1		
Totalt Moderbolaget	18	17		
<i>Aktier och andelar redovisade hos övriga dotterbolag:</i>				
Intressebolag				
Toku-Hanbai KK	21	—		
GME-Systems AB	10	—		
Lövab AB	2	—		
CD Mastering AB	—	1		
Webster Machine Development Ltd	1	1		
Atlas Copco-Eickhoff Roadheading				
Technic GmbH	7	7		
Droogtechnik & Luchtbehandeling	1	1		
Övriga bolag				
Cord Capital N.V.	4	4		
Instrument AB				
Scanditronix	5	5		
Dala Djuggas-bolagen	—	1		
Övriga	0	0		
Totalt Gruppen	69	37	33	29

14. Goodwill - koncernmässigt övervärde

Koncernmässigt övervärde uppgår till 131 MSEK (20). Detta övervärde har i balansräkningen fördelats på goodwill 99 MSEK (8), byggnader 12 MSEK (3) samt maskiner och inventarier 20 MSEK (9). Posten Goodwill avser i huvudsak patent, tillverkningsrättigheter och know-how. Avskrivningar på koncernmässigt övervärde uppgår till 53 MSEK (9) och avser följande:

	Gruppen	
	1987	1986
Goodwill	48	5
Maskiner och inventarier	4	3
Byggnader	1	1
	53	9

Förändring av goodwill-värdet enligt balansräkningen

Förvärvat goodwill per 1986-12-31	107
Akkumulerade avskrivningar 1986-12-31	— 99
Förvärvat goodwill 1987	139
Årets avskrivningar	— 48
Bokfört värde 1987-12-31	99

15. Maskiner och inventarier

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Anskaffningsvärde	2 010	1 689	91	61
Akkumulerade avskrivningar enligt plan	— 1 066	— 881	— 44	— 40
Planenligt restvärde	944	808	47	21
Akkumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 22)	— 275	— 232	— 16	— 11
Bokfört värde, netto	669	576	31	10

Framtida åtagande avseende förhyrda tillgångar aktiveras i regel ej.

Det uppskattade anskaffningsvärdet för förhyrda lokaler, maskiner, bilar samt data- och kontorsutrustning uppgår för Gruppen till 870 MSEK (365). Leasingkostnader för denna utrustning redovisas bland rörelsekostnader och uppgick till 114 MSEK (127). Framtida kostnader för ej annullerbara leasingkontrakt uppgår till 368 MSEK (252).

16. Byggnader

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Anskaffningsvärde	1 237	1 168	57	91
Oavskrivet belopp på uppskrivning	14	15	1	1
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 400	- 358	- 12	- 13
Planenligt restvärde	851	825	46	79
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 22)	- 145	- 151	- 12	- 44
Bokfört värde, netto	706	674	34	35
Taxeringsvärde			28	41

17. Mark

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Anskaffningsvärde	187	189	16	20
Uppskrivning	25	25	4	4
Bokfört värde, netto	212	214	20	24
Taxeringsvärde			20	22

18. Bank- och reversskulder

Kortfristiga bank- och reversskulder redovisas i Gruppens respektive moderbolagets balansräkning enligt följande:

	1987
MODERBOLAGET	
Utnyttjande under "100 MUSD Eurocommercial Paper Program" 73 MUSD	426
Utnyttjande under "30 + 30 MGBP Sterling Acceptances Program" 23 MUSD	134
Bank- och reversskulder enligt balansräkningen	560
DOTTERBOLAGEN	
Atlas Copco Airpower	54
Atlas Copco MCT	29
Berema	14
Monsun-Tison	25
Övriga bolag	868
Gruppens bank- och reversskulder enligt balansräkningen	1 550

I januari 1988 tecknade Atlas Copco AB avtal om en s k Back-Stop Facility om 50 MUSD. Denna kompletterar tidigare ingångna avtal om 50 MUSD. Härigenom garanteras Atlas Copco AB kortfristig internationell upplåning på totalt 100 MUSD under en femårsperiod till i förväg fastställda villkor.

Atlas Copco-gruppens samtliga kortfristiga lån värderas till balansdagskurs och fördelas på följande valutor:

Valuta	Belopp	MSEK	%
MUSD	167	974	63
MJPY	2 449	116	7
MZAR	28	85	5
MFRF	55	60	4
MITL	9 624	48	3
MBEC	207	36	2
MATS	56	29	2
MESP	497	27	2
Övriga	-	175	12
		1 550	100

19. Långfristiga skulder

Lån i utländsk valuta värderas enligt högsta värdets princip.

Obligationslån	1987
MODERBOLAGET	
1985 års lån å 75,5 MCHF ¹⁾ (amorterat 12 MCHF)	246
1987 års lån å 300 MLUF ²⁾	51
1978 års 12 3/4% lån å 100 MSEK amorteras 1979-1993	40
Avgår 1988 års amorteringar	- 7
Obligationslån enligt balansräkningarna	330

Intecknings- och reverslån	1987
MODERBOLAGET	
Utnyttjande under "100 MUSD Medium Term Note Program" 19 MUSD	116
1984 års multicurrency-lån å 1 MGBP	11
1983 års lån å 50 MLUF	9
1984 års lån å 0,8 MSGD	2
AP-lån	2
AMS-lån	1
Övriga intecknings- och reverslån	0
Avgår 1988 års amorteringar	- 9
Intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	132
DOTTERBOLAGEN	
Atlas Copco Airpower	262
Atlas Copco MCT	30
Atlas Copco Tools	8
Berema	28
Monsun-Tison	2
Övriga bolag	408
Avgår 1988 års amorteringar	- 103
Gruppens intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	767

Obligations-, intecknings- och reverslån amorteras enligt följande; baserat på de valutakurser som gällde 1987-12-31:

	Gruppen	Moderbolaget
1988	119	16
1989	108	21
1990	276	112
1991	315	250
1992	135	59
1993 och senare	263	20
	1 216	478

Atlas Copco-gruppens samtliga långfristiga lån inkl kortfristig del av långfristiga lån fördelas på följande valutor:

Valuta	Belopp	MSEK	%
MBEC	1 467	257	21
MUSD	41	251	21
MDEM	60	220	18
MECU	22	165	14
MFRF	58	62	5
MSEK	56	56	5
MNOK	40	37	3
MAUD	7	30	2
Övriga	—	138	11
		1 216	100

1) I syfte att minska CHF-exponeringen ingick Atlas Copco AB 1985 och 1986 två sk swap-avtal under vilka bolaget 1991 kommer att erhålla dels 40 MCHF i utbyte mot 21,3 MECU, dels 23,5 MCHF i utbyte mot 14,1 MUSD. Vid omräkning till SEK har ovanstående swap beaktats.

2) Under 1987 utgavs ett 5-årigt sk Private Placement i Luxemburg om 300 MLUF. Samtidigt ingicks ett swap-avtal, under vilket Atlas Copco AB 1992 erhåller 300 MLUF i utbyte mot 7,9 MUSD. Vid omräkning till SEK har ovanstående swap beaktats.

20. Avsatt till pensioner

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggsplanen. I enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorers rekommendation redovisas viss del av årets pensionskostnad som räntekostnad (NOT 3). Posten Avsatt till pensioner redovisas följaktligen bland räntebärande skulder.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Svenska bolag				
FPG/PRI-pensioner	502	465	235	162
Övriga pensioner	30	28	26	22
Utländska bolag	199	181	—	—
Totalt avsatt till pensioner	731	674	261	184

Pensionsregistreringsinstitutet (FPG/PRI) är en allmännyttig organisation som administrerar de anställdas pensionsplaner.

21. Konvertibelt förlagslån

Konvertibelt förlagslån 1987/93, emitterat till anställda inom Atlas Copco-gruppen. Lånet uppgår till 156 MSEK och löper med en fast ränta på 10 procent. Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Konverteringskursen är 200 SEK per aktie. Vid full konvertering ökar antalet aktier med 779 500. Se vidare sid 59.

22. Obeskattade reserver

I balansräkningarna för såväl Atlas Copco-gruppen som moderbolaget redovisas obeskattade reserver som en sammansatt post. Fördelningen på enskilda poster framgår nedan samt för de olika reserverna under separata noter.

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Varulagerreserver (NOT 23)	366	314	10	6
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 24)	420	384	28	55
Investeringsfonder (NOT 25)	67	68	—	—
Särskilda investeringsfonder (NOT 26)	—	3	—	—
Förnyelsefonder (NOT 27)	24	31	16	23
Övriga reserver	71	56	—	—
	948	856	54	84

23. Varulagerreserver

Avsättning till dessa reserver förekommer huvudsakligen i Gruppens skandinaviska bolag. Den svenska lagstiftningen medger nedskrivning med maximalt 50 procent av lagervärdet efter inkuransavdrag.

	Gruppen	Moderbolaget
Varulagerreserver 1986-12-31	314	6
Avsättningar	59	4
Upplösningar	— 8	—
Omräkningsdifferenser	1	—
Varulagerreserver 1987-12-31	366	10

Outnyttjat utrymme för avsättning till varulagerreserver uppgår för de svenska bolagen till 10 MSEK. Utöver de i balansräkningen redovisade varulagerreserverna finns 23 MSEK, som har eliminerats vid tillämpning av förvärvsmetoden.

24. Ackumulerade avskrivningar utöver plan

	Gruppen		
	Maskiner och inventarier	Byggnader	Totalt
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1986-12-31	232	152	384
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1987	64	23	87
Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	- 25	- 33	- 58
Omräkningsdifferenser	4	3	7
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1987-12-31	275	145	420

	Moderbolaget		
	Maskiner och inventarier	Byggnader	Totalt
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1986-12-31	11	44	55
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1987	5	- 1	4
Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	-	- 31	- 31
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1987-12-31	16	12	28

25. Investeringsfonder

Svenska aktiebolag äger rätt att avsätta högst 50 procent av justerad årsvinst till allmän investeringsfond. Avsättningen är skattemässigt avdragsgill om hela det avsatta beloppet insättes på räntelöst spärkonto i Riksbanken. Före ansökan om utnyttjande av investeringsfond skall samråd ske med de anställda. Fonden får tas i anspråk efter tillstånd av regeringen eller Statens Industriverk, varvid proportionell del av de hos Riksbanken insatta medlen får lyftas.

När investeringar i anläggningstillgångar företagits får den del av anskaffningskostnaden, som bestridits med ianspråktagande av investeringfondsmedel, nedskrivs genom motsvarande återföring från investeringsfonden.

I vissa utländska bolag ges även möjlighet att avsätta till liknande investeringsfonder. Årets avsättning avser utslutande utländska bolag.

	Gruppen
Investeringsfonder 1986-12-31	68
Avsättningar	5
Ianspråktagande för nedskrivning	- 8
Omräkningsdifferenser	2
Investeringsfonder 1987-12-31	67

26. Särskilda investeringsfonder

Enligt 1982 års lagstiftning om inbetalning på särskilt investeringskonto, ålades svenska bolag med en justerad årsvinst överstigande 1 MSEK, att för verksamhetsåren 1983 och 1984 göra inbetalning till räntelöst konto hos Riksbanken. Kvarvarande belopp på 3 MSEK (22) har under 1987 ianspråktagits för nedskrivning inom Gruppen.

27. Förnyelsefonder

Svenska bolag med en justerad årsvinst överstigande 0,5 MSEK ålades att för 1985 göra inbetalning till ett räntelöst sk förnyelsekonto i Riksbanken. Inbetalningen utgjorde 10 procent av den justerade årsvinsten. Ianspråktagande av fonden för investeringar i anläggningstillgångar sker efter likartade bestämmelser som ovan angivits för investeringsfonder. Utnyttjas fonden till utbildning av anställda eller för forsknings- och utvecklingsarbete redovisas ianspråktagat belopp under bokslutsdispositioner.

	Gruppen	Moderbolaget
Förnyelsefonder 1986-12-31	31	23
Överfört till dotterbolag	-	- 3
Ianspråktagande för utbildning	- 2	0
FoU	- 5	- 4
Förnyelsefonder 1987-12-31	24	16

28. Bundna reserver

	Gruppen	Moderbolaget
Bundna reserver 1986-12-31	1 543	598
Överfört från disponibla vinstmedel	18	-
Förvärvade bolag	3	-
Omräkningsdifferenser	- 84	-
Bundna reserver 1987-12-31	1 480	598

Posten Förvärvade bolag avser tidigare delägt bolag där återstående kapital förvärvats.

Av bundna reserver i Gruppen är 796 MSEK att hänföra till lagstadgade avsättningar i Atlas Copco-bolagen.

29. Disponibla vinstmedel

	Gruppen	Moderbolaget
Disponibla vinstmedel		
1986-12-31	423	180
1986 års nettovinst	330	225
Utdelning till aktieägare	- 164	- 164
Överfört till bundna reserver	- 18	-
Förvärvade bolag	0	-
Omräkningsdifferenser	28	-
Disponibla vinstmedel		
1987-12-31	599	241

Av Gruppens vinstmedel kommer 7 MSEK att överföras till bundna reserver enligt förslag av resp bolags styrelse. Vid bedömning av Atlas Copco-gruppens disponibla vinstmedel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

30. Ställda panter

	Gruppen		Moderbolaget	
	1987	1986	1987	1986
Fastighetsinteckningar	128	154	1	1
Företagsinteckningar	259	237	8	8
	387	391	9	9

31. Ansvarsförbindelser

Härutöver har kund- och växelfordringar till ett värde av 100 MSEK (261) genom ett finansieringsavtal med Atlas Copco Finans AB sålts med begränsad återköpsgaranti. För Atlas Copco AB uppgår värdet till 75 MSEK (102). Erforderlig reserv för förväntade kundförluster har avsatts.

Uppgifter avseende lån till aktieägare m fl (enl 12 kap 7 § AL)

Lån har under tiden 1983-1987 lämnats till anställda enligt erbjudande om sparande i Atlas Copco-aktier genom Atlas Copcos Aktiesparfond och Atlas Copcos Allemansfond. Dispens har erhållits av Länsstyrelsen i berörda län.

	Aktiesparfonden		Allemansfonden	
	Gruppen	Moderbolaget	Gruppen	Moderbolaget
Antal låntagare	409	71	231	55
Lånen redovisade i balansräkningarna såsom fordringar				
kortfristiga	0	0	1	0
långfristiga	0	0	2	1

Låntagare i moderbolaget inkluderar Atlas Copco Management Consulting AB och Atlas Copco International AB.

32. Näringslivets Börskommittés rekommendation om nyckeltalsberäkning

Atlas Copco har valt att som huvudalternativ visa vinst per aktie, efter schablonskatt (50%). Näringslivets Börskommittés (NBK) anvisning angående beräkning av vissa nyckeltal rekommenderar antingen fullskattemetoden eller den sk partialmetoden. Nedan visas effekterna av en tillämpning av denna rekommendation, varvid det sk fullskattealternativet använts. Med full skatt avses den skatt som bolaget beräknar med ledning av årets deklaration plus en beräknad skatt på bl a årets avsättningar till obeskattade reserver.

	1987	1986
Resultat efter		
finansiella poster	789	730
Härtill hänförlig skatt	- 380	- 331
Minoritetsandel	- 33	- 20
Vinst före extraordinära poster	376	379
Extraordinära poster	198	- 65
Skatt hänförlig till extraordinära poster	46	35
- 244		- 30
Årets vinst	620	349
Återföringar		
Skatt som belastat årets vinst	334	297
Minoritetsandel	33	19
Redovisat resultat före bokslutsdispositioner och skatt	987	665

Följande nyckeltal, vars definitioner följer NBK:s rekommendationer och där den sk fullskattemetoden tillämpas, baserar sig på ovanstående resultaträkning och avviker därmed från motsvarande nyckeltal redovisade på annan plats (sid 64)

	1987	1986
Vinst per aktie, SEK	16,00	16,15
Vinst per aktie efter extraordinära poster, SEK	26,40	14,85
Avkastning på eget kapital, %	17,7	11,2
Avkastning på sysselsatt kapital, %	16,6	17,4
Räntebärande skulder genom justerat eget kapital	0,91	0,96

33. Tillämpning av amerikanska redovisningsprinciper, US GAAP

Atlas Copco-gruppens bokslut har upprättats i enlighet med svensk redovisningspraxis. Denna skiljer sig i vissa avseenden väsentligt från amerikanska redovisningsprinciper, US GAAP.

Uppskrivning av tillgångar

Vissa fastigheter har uppskrivits till belopp som överstiger anskaffningskostnaden. Sådan uppskrivning är i bestämda situationer tillåten enligt svenska redovisningsprinciper. Enligt US GAAP medges inte uppskrivning av tillgångar i balansräkningen.

Aktivering av räntekostnader

I enlighet med svensk redovisningspraxis har Gruppen kostnadsfört de ränteutgifter som uppstått vid finansiering av nyuppförda anläggningstillgångar. Sådana räntekostnader aktiveras enligt US GAAP.

Pensionskostnader

I USA infördes 1986 nya regler för redovisning av pensionskostnader, vilka regler för övrigt tillämpas av Atlas Copcos amerikanska dotterbolag. I jämförelse med svensk praxis för redovisning av FPG/PRI-pensionskostnader föreligger skillnader främst i valet av diskonteringsränta samt i det förhållandet att kapitalvärdeberäkning utgår från beräknad lön vid pensioneringstillfället. Generellt kan bedömas att den årliga pensionskostnaden beräknad enligt US GAAP skulle avsevärt understiga årskostnaden för FPG/PRI-planen enligt svensk redovisningspraxis. Skillnaden har dock ej kvantifierats och ingår ej i efterföljande avstämning.

Aktier och andelar

Enligt svensk redovisningspraxis redovisas aktieinnehav primärt till anskaffningskostnad och erhållna utdelningar ingår i resultatet för det år utdelningen erhålles. Enligt US GAAP tillämpas för aktieinvesteringar, där det procentuella röstinnehavet omfattar 20-50 procent, i regel kapitalandelsmetoden. Det bokförda värdet på sådana aktieinnehav justeras fortlöpande i enlighet med nämnda metod.

Obeskattade reserver

Såsom framgår av NOT 6 tillåter lagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder avsättningar till obeskattade reserver. Sådana avsättningar, som minskar det beskattningsbara resultatet, redovisas i resultaträkningen. Enligt US GAAP får resultatet inte på detta sätt påverkas av bokslutsdispositioner.

Latent skatt

Enligt svensk redovisningspraxis görs ej avsättning för latent (uppskjutna) inkomstskatter. US GAAP kräver att respektive år belastas med därtill hänförlig skatt. Latent skatt beräknas därvid för samtliga väsentliga poster som förskjuter skattebetalningar (sk timing differences) inklusive avsättningar till obeskattade reserver. Under vissa förutsättningar får förlustavdrag beaktas vid beräkning av latent skatt enligt US GAAP.

Omräkningsdifferens i eget kapital

Enligt svenska redovisningsprinciper krävs att samtliga delposter inom eget kapital klassificeras antingen som bundet eget kapital (aktiekapital och bundna reserver) eller som fritt eget kapital i balansräkningen. Den ackumulerade omräkningsdifferens som uppkommer vid omräkning av utländska bolags redovisningar har i Atlas Copco-gruppens balansräkning uppdelats på fritt och bundet kapital. Enligt US GAAP redovisas denna valutakomponent i eget kapital som separat post i balansräkningen.

Vinst per aktie

Enligt US GAAP beräknas vinst per aktie på årets nettovinst enligt resultaträkningen. Denna nettovinst är då belastad med bokförd latent skatt. Beroende bl a på förekomsten av bokslutsdispositioner bygger vinst per aktie enligt svenska redovisningsprinciper normalt på resultatet före extraordinära poster och bokslutsdispositioner.

Tillämpning av US GAAP innebär följande approximativa ändringar av Atlas Copco-gruppens redovisade nettovinst och eget kapital:

	1987	1986
Årets nettovinst enligt Gruppens resultaträkning	592	330
Ökning/minskning för:		
Avskrivning av uppskrivningar	2	6
Aktivering av räntekostnader	10	16
Andel av nettoresultat i intressebolag	3	3
Bokslutsdispositioner	80	92
Latent skatt	- 53	- 82
Beräknad nettovinst enligt US GAAP	634	365
Beräknad vinst per aktie enligt US GAAP	27,00	15,55
Eget kapital enligt Gruppens balansräkning	3 258	2 883
Nettojusteringar av eget kapital	562	517
Ungefärligt eget kapital enligt US GAAP	3 820	3400

Aktier och andelar

	Antal	Innehav %	Nominellt värde lokal valuta	Bokfört värde MSEK
DIVISIONER				
Atlas Copco MCT AB	1 000 000	100	100	115
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	20
Berema AB	60 000	100	1 000	90
Monsun-Tison AB	400 000	100	100	64
Atlas Copco Airpower n.v. Belgien	59 500	99	1)	200
SÄLJBOLAG				
Atlas Copco Compressor AB	60 000	100	100	10
Atlas Copco International AB	10 000	100	100	1
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	1
Atlas Copco A/S, Danmark	3 003	100	4 000	7
Atlas Copco France S.A.	99 970	100	500	45
Atlas Copco Italia S.p.A.	1 079 996	100	10 000	33
Atlas Copco A/S, Norge	4 498	100	10 000	32
Oy Atlas Copco Ab, Finland	144	80	100 000	20
Soc. Atlas Copco de Portugal Lda	1	100	1)	22
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	7 995	100	1 000	12
Atlas Copco S.A.E., Spanien	512 000	99 ²⁾	500	4
Atlas Copco G.m.b.H., Österrike	69 990	100	1 000	20
Atlas Copco Boliviana S.A.	6 170	100	1 000	2
Atlas Copco Brasil Ltda	370 000 000	100	1	21
Atlas Copco Chilena S.A.C.	24 998	100	1 000	6
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Ecuador	24 000	60 ²⁾	1 000	0
Atlaservis S.A., Ecuador	1 990	100	1 000	1
Atlas Copco Venezuela S.A.	7 200	60	1 000	9
Atlas Copco Iran AB, Sverige	3 500	100	100	0
Atlas Copco (Philippines) Inc.	121 995	100	100	3
Atlas Copco KK, Japan	375 001	100	1 000	23
Atlas Copco (HK) Ltd., Hong Kong	2 400	80	1 000	2
Atlas Copco (South-East Asia) Pte. Ltd., Singapore	2 500 000	100	1	8
Atlas Copco Malaysia Ltd.	700 000	70	1	2
Atlas Copco Korea Co. Ltd.	49 000	49	1 000	1
Atlas Copco Ticaret ve Sanayi T.A.S., Turkiet	1 130	100	500	0
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	18 000 000	100	0,001	0
Atlas Copco Taiwan Ltd.	55 996	80	100	0
Atlas Copco (India) Ltd.	1 928 000	40	10	0
Atlas Copco Kenya Ltd.	14 999	100	100	0
Atlas Copco Maroc S.A.	940	50	1 500	1

1) Utan parivärde

2) Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen

3) 62% innehas av andra företag inom Gruppen

	Antal	Innehav %	Nominellt värde lokal valuta	Bokfört värde MSEK
HOLDINGBOLAG				
Atlas Copco North America Inc.	8 540	42 ²⁾	1)	183
Atlas Copco UK Holdings Ltd.	3 623 664	100	1	38
Atlas Copco Beheer bv, Holland	15 712	100	1 000	35
Atlas Copco Holding G.m.b.H, Västtyskland	4	99 ²⁾	1)	100
ÖVRIGA DOTTERBOLAG				
Atlas Copco Airpower Svenska AB	500	100	100	0
Copco Nueva Montaña S.A., Spanien, i likvidation	29 999	13 ³⁾	1 000	0
Atlas Copco Andina S.A., Bolivia, i likvidation	18 000	50 ²⁾	1 000	0
Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	0
Atlas Copco Försäkrings AB	50 000	100	100	5
Atlas Copco Reinsurance S.A., Luxemburg	4 993	100	10 000	8
Atlas Copco Finanz AG, Schweiz	5 000	100	1 000	18
Institut Cerac S.A., Schweiz	1 997	100	1 000	2
Atlas Copco Management Consulting AB	500	100	100	0
Atlas Copco Svenska Försäljnings AB	200 000	100	100	20
Atlas Copco Data AB	250	50 ²⁾	100	0
Atlas Copco Fond-aktiebolag	2 500	100	100	0
27 vilande bolag	—	—	—	6
				1 190

ANDRA BOLAG**Intressebolag**

Atlas Copco Finans AB	38 000	40	100	4
Atlas Copco Trading AB	500	50	100	0
Sickla Industrifastigheter AB	10 000	33	100	1
				5

Övriga bolag

Bilspedition AB, A fria Svensk Interkontinental Luftrafik AB (SILA)	71 120	1	25	2
Stabil Fastighets AB	211 500	2	10	1
Dala Djuggas-bolagen	56 000	4	100	10
Handelsbolaget Svenska Dagbladets AB & Co	2 units	2	—	0
Sukab Finans AB	100	2	1 000	0
Mechanical Technology Inc., N.Y.	640	—	100	0
ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	140 000	5	1	0
SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	3 640	—	100	0
Diverse aktier och andelar	275	1	500	0
				0
				18

Specificerad sammanställning över av Atlas Copco AB ägda aktier och andelar kan kostnadsfritt erhållas från bolaget samt från Patent- och Registreringsverket.

Vinstdisposition

Förslag till vinstdisposition

Enligt Atlas Copco AB:s balansräkning står följande belopp till bolagsstämmans förfogande:

Balanserade vinstmedel från föregående år	SEK 241 170 459
Årets nettovinst	SEK 458 901 598
	<u>SEK 700 072 057</u>

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

Till Aktieägarna utdelas	SEK 175 953 750
SEK 7:50 per aktie	SEK 524 118 307
I ny räkning balanseras	<u>SEK 700 072 057</u>

Nacka den 11 mars 1988

PETER WALLEMBERG
Ordförande

ERIK JOHNSON
OTTO GRIEG TIDEMAND
LENNART JOHANSSON
GEORG KARNSUND

CURT G OLSSON
PEHR G GYLLENHAMMAR
STEN RUDHOLM

BO HENNING

P HENRY MUELLER
BJÖRN SVEDBERG
PER LUNDBERG
TOM WACHTMEISTER
Verkställande direktör
PER-ERIK NYHOLM

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för 1987. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Vid vår granskning har vi biträtt av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker, att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras enligt styrelsens förslag samt att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1987.

Koncernen

Koncernredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

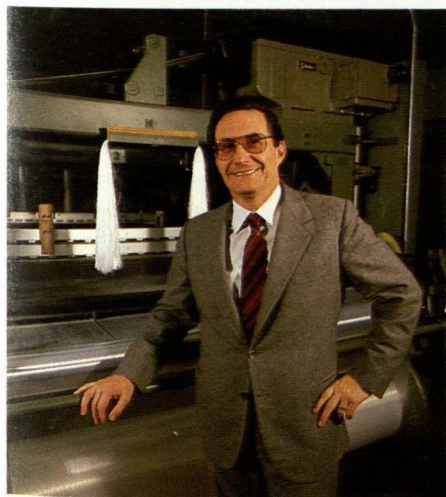
Vi tillstyrker, att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 18 mars 1988

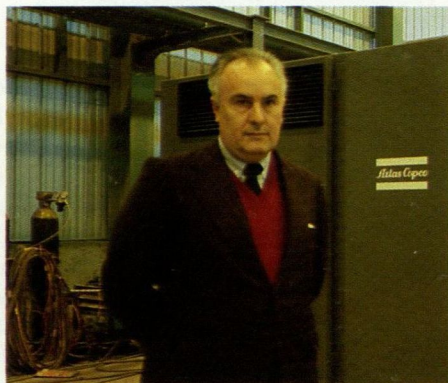
KARL-G GIERTZ
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

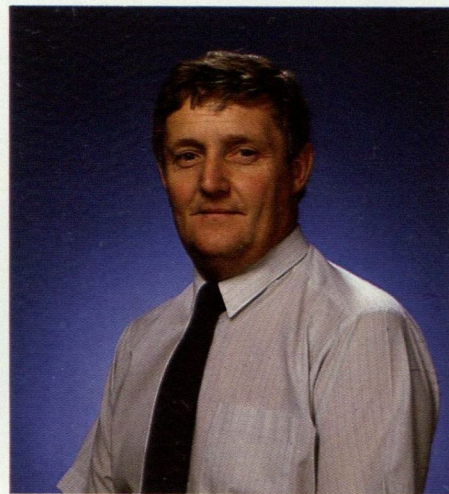
Under 1987 gjordes många framstående försäljningsinsatser inom säljbolagen. I de länder som uppvisade de största försäljningsframgångarna har utsetts en Årets säljare. Dessa presenteras nedan med sina resultat.

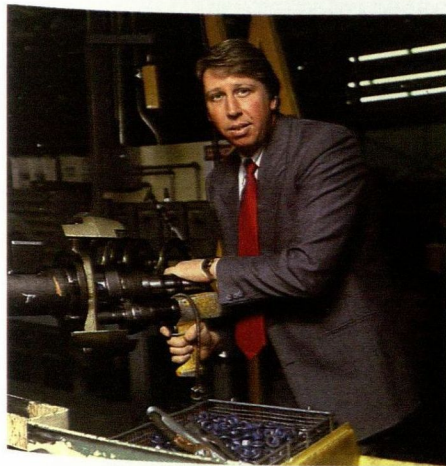
Giorgio Brambilla vid Milanokontoret i Italien genomförde en mycket framgångsrik introduktion av oljefria kompressorer inom textilindustrin. Redan i slutet av oktober 1987 hade han sålt sammanlagt 32 enheter, vilket motsvarar samma antal som såldes året innan inom hela Milano-området.

Emilio Oricheta, försäljare i Asturias-provinsen i Spanien, sålde ett stort antal oljefria kompressorer till Spaniens ledande stålverk samt kompressorer, lastmaskiner, borrarutrustning och borrarstål till kolgruvor. Utöver detta sålde han även en anläggning för energiåtervinning till Figaredo-gruvan – en order som blir en viktig referens inom gruvsektorn.

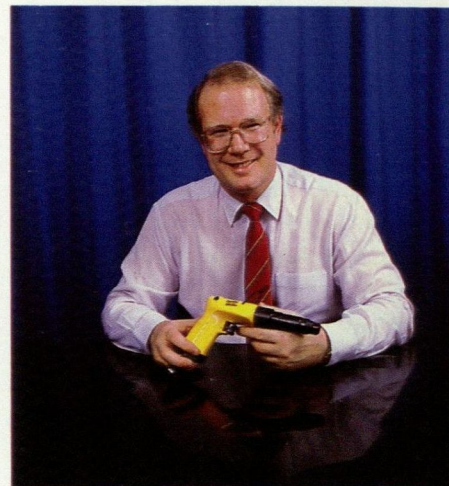
Phil van der Reest har som chef för distriktskontoret i Kalgoorlie i västra Australien lyckats öka antalet installerade borrhjor vid guldgruvorna i området från ett par stycken 1985 till fler än 50 enheter vid det senaste årsskiftet.

Wayne Timmins, försäljare vid Torontokontoret i Canada, har från en och samma kund tagit hem order på avancerade monteringsystem till ett värde av CAD 500 000–600 000. Det är den största enskilda ordern för Tools-divisionen i Canada. Ordern har erhållits i hård konkurrens och genom idogt försäljningsarbete där kvalitet och service fällde avgörandet.

Tero Vierros, som är ansvarig för försäljning av underjordsutrustning och Coromant bergbörverktyg vid det nystartade finska säljbolaget, sålde bl a tre Boomers. En av dessa var en Rocket Boomer – den första i Finland. Det är den största enskilda order på MCT-utrustning som någonsin tecknats i Finland. Utrustningen skall användas för ett tunnelprojekt för fjärrvärme i Helsingfors.

Steve Latham, försäljningsingenjör vid Tools-divisionen i Storbritannien, bidrog genom en enastående försäljningsinsats till att försäljningen av industriverktyg ökade med mer än 40 procent under 1987 i Storbritannien. En av hans bästa insatser var försäljning av 210 skruvdragare under en fyra månaders säljkampanj riktad mot den främste konkurrenten.

Marknadsposition för lönsamhet

Under 1987 lyckades vi uppnå våra mål för försäljning och vinst, trots den turbulens som präglade valuta- och finansmarknaderna. Förbättringarna uppnåddes, som prognostiserats, under tredje och fjärde kvartalen, genom aggressiva och framgångsrika försäljningsinsatser och att rationaliseringarna började bära frukt.

En stark orderingång under slutet av 1987 och de första två månaderna innevarande år indikerar fortsatt försäljningsökning främst i Västeuropa, vår hemmamarknad.

Vår ledande marknadsställning på centrala affärsområden i kombination med långt gående rationaliseringar inom tillverkning, distribution och marknadsföring är på väg att ge den lönsamhet vi eftersträvar.

Ledande marknadsposition

I en mogen industri är det få faktorer som påverkar lönsamheten mer än *marknadspositionen* – att vara nummer ett eller två på viktiga affärsområden är av central betydelse. Genom förvärvet av CP fick vi en ledande marknadsposition på ytterligare två områden, utöver de fem à sex tunga affärsområden där vi redan är världsledande. De nya områdena är – helt i linje med de senare årens satsningar på tillväxt inom Atlas Copcos Industrigrupp – industriella pneumatiska handverktyg och monteringsystem. Det betyder, att Atlas Copco nu är störst i världen, med marknadsandelar på 20 till 30 procent inom det huvudsortiment som omfattar ca 80 procent av vår totala affär.

En klar strategi

Under 1987 utmejslades vår nya strategi. Den spreds genom utbildningsseminarier till hela Gruppen, som nu arbetar för en koncentration på intressanta produktområden. I strategien ingår krav på högre lönsamhet, bl a genom ett snabbare flöde av material och kunskaper inom Gruppen samt mellan oss och våra kunder. Hela Gruppens produktutveckling och marknadsföring inriktas på produkter och tjänster som höjer kundernas produktivitet.

Rationaliseringar

Rationaliseringsprocessen fortsatte. Bland årets viktiga insatser var exempelvis en ny och högproduktiv fabrik för entreprenadverktyg i Storbritannien, nya system för dagliga leveranser direkt från fabrik, en ny försäljningsorganisation i Västtyskland och en ny division för gas- och processkompressorer. Dessutom genomfördes ett flertal projekt för att öka produktiviteten och minska administrationskostnaderna inom hela Gruppen. Den mest dramatiska förbättringen skedde inom MCT-divisionen, där flera års målmedvetet rationaliseringsarbete nu givit utslag i en 75-procentig vinstförbättring. Sammanlagt investerades mer än 200 MSEK i denna förändringsprocess.

CP-förvärvet

Fortfarande råder överkapacitet inom

vissa grenar av vår industri. Vi deltar emellertid aktivt i den strukturrationalisering som pågår i branschen. Förvärvet av Chicago Pneumatic är ett bra exempel på detta.

CP-förvärvet 1987 har positiva effekter i båda de valutaavseenden som diskuteras nedan; dels stärker det vår tillverkningsbas i USA, främst för det växande industriverktygssortimentet, dels finansierades köpet huvudsakligen genom upplåning i USD.

CP-förvärvet har dessutom alla förutsättningar att bli en affärsmässig framgång särskilt efter de rationaliseringar, som vi nu genomför. Redan de första sju månaderna gav ett positivt bidrag.

Områden som återstår

Några problemområden är fortfarande under bearbetning, bland dem valutafrågorna, som kraftigt påverkat Airpower-divisionens lönsamhet, överkapaciteten inom gas- och processkompressorområdet och några företag inom Bere-ma-divisionen. Dessa frågor behandlas inom respektive avsnitt i denna berättelse. De är alla föremål för åtgärder, som skall ge positiva resultat under 1988.

Valutarelationerna

Valutaförändringarna på världsmarknaden är en viktig faktor för vår konkurrensförmåga och lönsamhet, som vi belyst i detalj i denna och tidigare årsredovisningar.

Relationerna mellan de för oss viktiga "Europavalutorna" å ena sidan, och USD å den andra, påverkar Atlas Copco på två sätt, *operativt* och *finansiellt*.

Operativt, genom att vi har huvuddelen av vår tillverkning, ca 70 procent, i Belgien, Västtyskland och Sverige. Tillverkningskostnaderna balanseras valutamässigt ganska väl genom att vi har huvuddelen av våra försäljningsintäkter i Västeuropa. Men en stor del av vår försäljning, ca 30 procent, går till dollarberoende länder som USA, Canada, Australien och delar av Latinamerika. De nu starkare belgiska och tyska valutorna, och den svagare USD gör att våra marginaler krymper. De USA-baserade konkurrenterna får motsvarande fördelar, i första hand på sin hemmamarknad men också vid export till Västeuropa.

Förhållandet är komplicerat och det är svårt att sätta ett exakt pris på dessa valutaeffekter, som dock är betydande.

Finansiellt har vi kunnat utnyttja de nuvarande valutarelationerna till vår fördel genom att öka vår upplåning i USD till mer än 40 procent av den totala upplåningen. Under 1987 gav detta ett vinststillskott genom att skulderna blev lägre efter omräkning till SEK.

Europamarknaden

Den dynamiska utvecklingen inom EG ger oss anledning att aktivt följa och medverka i den unika process, som är på väg. Det är min bestämda mening, att Sverige tar stora risker genom att inte kraftfullt sondera möjligheterna till fullt medlemskap i denna gemenskap. I en förhandlingsprocess bör Sverige kunna göra erforderliga förbehåll till skydd för neutralitetspolitiken. Det blir sedan EG's sak att ta ställning till om de kan accepteras.

Atlas Copco är redan ett företag inom EG, men många inslag i gemenskaperna är svåra eller omöjliga för Sverige och svenska företag att få del av om vi inte som land visar vår vilja till ett fullt engagemang, på samma villkor som andra europeiska länder.

Södra Afrika

Vid årsskiftet 1987/88 lämnade det sydafrikanska Atlas Copco-bolaget koncernstillhörigheten. Detta steg var en direkt konsekvens av den svenska speciallagstiftning, som lägger bördor av utrikespolitisk art på svenskägda företag.

Vår många gånger deklarerade uppfattning att apartheidsystemet är en belastning för Sydafrikas utveckling delas av starka krafter i det sydafrikanska näringslivet. Vår inställning i Sydafrikafrågan är därför inte betingad av en önskan att slå vakt om ett föråldrat samhällssystem. Tvärtom är en ekonomisk och industriell utveckling en nödvändig förutsättning för varje positiv förändring i landet. Vi beklagar att vi inte längre från svenskt håll har rätt att konstruktivt delta i denna process.

För vår del är konsekvenserna av beslutet minskad industriell sysselsättning i svenska fabriker, lägre försäljning och försämrade möjligheter att stå i direkt

kontakt med för oss viktiga kundgrupper.

Delfos & Atlas Copco, i vilket Atlas Copco-gruppen behåller sitt minoritetsintresse, fortsätter sin verksamhet i Sydafrika som fristående distributör, och säljer sådana Atlas Copco-produkter som inte är tillverkade i de svenska fabriker.

Vårt intresse för södra Afrika gäller hela regionen, vilket framgår av de tekniska och personella resurser som vi har byggt upp i flera av länderna under många år. Vi ser därför med förväntan fram mot nya svenska stödinsatser i dessa länder. Vi räknar med ett förtroendefullt samarbete med berörda svenska myndigheter i de projekt som planeras för att främja en fredlig ekonomisk utveckling i området.

Asien och Stilla Havsområdet

I Asien och hela Stilla Havsområdet ser vi stora möjligheter till fortsatt tillväxt för Atlas Copco. Kina, Japan, Korea och Indonesien är exempel på länder, där Atlas Copco i dag utvecklas både på egen grund och i samarbete med inhemska företag i regionen.

Sovjetunionen

De aktuella signalerna från Moskva kan öppna nya möjligheter för fredligt internationellt samarbete. Den utvecklingspotential som Sovjetunionen representerar, under förutsättning av ett framtida öppnare ekonomiskt system, kan ge underlag för intressanta projekt både i de europeiska och asiatiska delarna. Våra erfarenheter av olika samarbetsformer med kinesiska företag och myndigheter kan därvid komma till nytta.

SIF-strejken

Den tre veckor långa SIF-strejken i början av detta år var en allvarlig indikation på att läget på den svenska arbetsmarknaden inte är så stabilt som det ibland kan förefalla. Denna strejk borde ha kunnat undvikas genom ett större mått av tålmod och med större respekt för de värden som stod på spel. I svensk facklig tradition har konfliktvapnet setts som en sista utväg, när alla förhandlingsvägar prövats till det yttersta. Strejkåtgärderna var avsedda att skada de känsligaste

punkterna i vårt näringsliv. Flera andra stora exportörer drabbades väsentligt hårdare än vi. På Atlas Copco har skadorna delvis kunnat repareras tack vare goda insatser efter strejken från anställda av alla kategorier. Jag vill gärna uttala mitt tack för dessa ansträngningar, samtidigt som jag hoppas på en lång period utan konflikter.

De höga offentliga kostnaderna

Svenska företag utsätts även utan strejk för tillräckligt många påfrestningar av icke-kommersiell art genom ingrepp och pålagor från politiskt håll. Jag delar mångas uppfattning att skälen till oron på den svenska arbetsmarknaden till stor del kan sökas i de alltför höga offentliga kostnaderna i Sverige. Den produktiva sektorn utsätts ständigt för dyrbara kontroller samt för krav att bära den offentliga sektorns stigande administrativa kostnader genom höjda skatter och avgifter. Vi som är utsatta för internationell konkurrens tvingas kontinuerligt till smärtsamma rationaliseringar och personalminskningar, medan de offentliga administratörerna tillåts öka i antal.

Vi inom företagen – anställda och företagsledare – måste kunna räkna med att politikerna inom sin administration och förvaltning genomför motsvarande effektivitetsförbättringar som vi genomför inom företagen.

På stabil grund

Sammanfattningsvis anser jag att Atlas Copco står på stabil grund. De förändringar som genomförts under senare år ger en god bas för företaget. Jag är i dag mer optimistisk än tidigare beträffande Atlas Copco-gruppens utvecklingsförmåga för de närmaste åren både vad gäller affärsvolym och lönsamhet, och vi står beredda för ytterligare offensiva åtgärder. Detta bekräftas bl a av den höga likviditeten och de starka balansräkningarna med en för svenska företag mycket hög andel riskbärande kapital både för koncernen, 41 procent, och för moderbolaget, 50 procent.

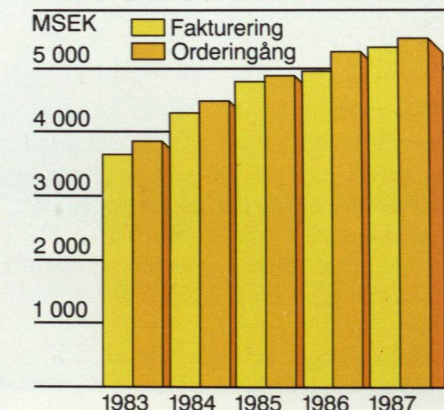
Tom Wahlström

Fortsatt försäljningsökning

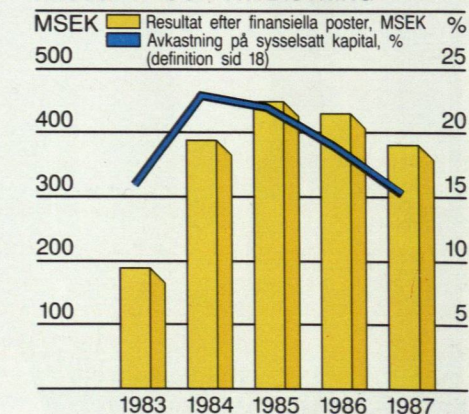
	1987	1986
Fakturering, MSEK	5 323	4 950
Resultat efter finansiella poster, MSEK	383	431
Avkastning på sysselsatt kapital, %	16	19

Atlas Copco Airpower utvecklar, tillverkar och marknadsför transportabla och stationära kompressorer, lufttorrar, efterkylare, reglersystem och filter. Produktprogrammet omfattar också generatorer och energiåtervinningssystem. Divisionens huvudkontor och största fabrik ligger i Antwerpen, Belgien. Tillverkning sker även vid fabriker i ytterligare 8 länder.

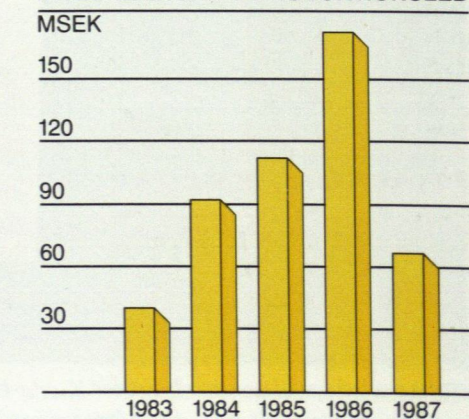
FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

Snö tillverkad med snökanon varvid tryckluft blandas med vatten och bildar snö blir allt vanligare på vintersportorterna. För att erhålla helt ren snö utan oljepartiklar används Atlas Copcos oljefria kompressorer. Bilden visar en permanent installation i Lech, Arlberg, i de österrikiska alperna.

Giulio Mazzalupi

LEDNINGSGRUPP

Giulio Mazzalupi
Verkställande direktör (fr o m 87-10-20)

C Melville Errington
Verkställande direktör (t o m 87-10-19)

Carl G Johansson
Vice VD Finans (t o m 88-01-31)

Jan Petersson
Finans (fr o m 88-02-01)

Erik Lebrocqy
Personal och organisation

Roger Docx
Produktion

Henri Ysewijn
Produktutveckling

Art Droege
Marknadsföring

Sammanfattning av 1987

Airpower-divisionens försäljning av såväl transportabla kompressorer som industrikompressorer fortsatte att öka. Orderingången på oljefria kompressorer låg hela året på en hög nivå. Resultatet påverkades negativt av en ogynnsam valutautveckling på viktiga marknader.

Divisionens verksamhet inom området gaskompressorer, expansionsturbiner och kundanpassade kompressorer för processindustrin, avskildes per den 1 oktober 1987 till en nybildad division, Atlas Copco Applied Compressor Technique (ACT). Redovisningsmässigt ingår Atlas Copco ACT i Airpower-divisionen.

Utsikter för 1988

Airpower-divisionens koncentrerade inriktning på tillverkningsindustrin samt bygg- och anläggningsmarknaden och dess mycket starka ställning i Väst-europa gör att divisionens utsikter för 1988 är gynnsamma. Divisionen kommer att utveckla sina marknadsandelar med nya produkter, en allt effektivare marknadsorganisation samt vidareutveckling av kundorienterade tillämpningar. Därmed öppnas möjligheter till ytterligare förbättrad lönsamhet.

Försäljning

Airpower-divisionens fakturerade försäljning ökade med 8 procent till 5 323 MSEK (4 950). Ordergången från kund uppgick till 5 470 MSEK (5 250), en ökning med 4 procent.

Resultat

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 383 MSEK (431) motsvarande 7 procent av försäljningen. Resultatet påverkades av lägre marginaler i produktionsledet på grund av utvecklingen på valutamarknaden. Åtgärder har vidtagits för att kompensera detta med kostnadsänkningar i såväl produktion som administration.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 16 procent (19).

Investeringar

Investeringar i produktionsledet i mark och byggnader utgjorde för verksamhetsåret 5 MSEK (41) och investeringar i maskiner och inventarier 62 MSEK (131). Investeringarna avsåg modernisering av tillverkningen och utbyggnad av distributionssystemet.

Marknadsutveckling

Obalansen i handeln mellan USA, Japan och Västtyskland liksom utvecklingsländernas betalningskris påverkade världshandeln av industrivaror under 1987. De geografiska marknadssegmenten utvecklades därigenom ojämnt.

Investeringarna i industrimaskiner ökade i Västeuropa trots att exporten från EG sjönk p g a den amerikanska

dollarns fallande värde.

Utanför Europa var industrins investeringar i maskiner med få undantag oförändrad.

Bygg- och anläggningsmarknaden visade god marknadstillväxt i Västeuropa, medan den var fortsatt svag på övriga marknader.

Konkurrenssituationen

De amerikanska konkurrenterna kunde under året förbättra marginalerna på sin export genom dollarns kraftiga nedgång. De japanska tillverkarna å andra sidan mötte ökade svårigheter i dollarbaserade länder på grund av den stigande japanska valutan.

Till Motorolas elektronikindustrier i Kuala Lumpur, Malaysia, har Atlas Copco levererat kompressorcentralen. De oljefria kompressorena är utrustade med energiåtervinning.

Affärsområde Industriluft

Försäljningen av oljefria skruvkompressorer ökade främst tack vare en positiv utveckling i Västeuropa. Även alltmer kundorienterade applikationer för processindustrin och i textilindustrin för vävning med hjälp av tryckluftstrålar bidrog till ökningen. Atlas Copcos starka ställning på detta område kunde därigenom befästas. De största försäljningsframgångarna noterades i Frankrike, Italien, Spanien och Sverige samt i Japan och andra ostasiatiska länder. De under hösten introducerade centrifugalkompressorerna för industriluftapplikationer öppnade nya möjligheter för försäljning till storförbrukare av oljefri industriluft.

En ny serie oljesmorda skruvkompressorer gav stora försäljningsframgångar. Dessa kompressorer, som är försedda med avancerade styrsystem för övervakning och energibesparing, ger kunderna rationell drift, ökad produktivitet och förenklat underhåll.

Affärsområde Serviceluft

Försäljningen av små stationära kompressorer ökade i Västeuropa, huvudsakligen genom nya tillämpningsområden samt utbyggnad av återförsäljarnätet.

Introduktionen av en ny servicepolitik minskade kostnaderna för service på installerad utrustning.

Rationalisering i tillverkningen medförde ökad lönsamhet och en ytter-

ligare höjning av kvalitetsnivån på dessa produkter.

Affärsområde Transportabel energi

Efterfrågan på transportabla kompressorer var fortsatt god trots en nedgång på bygg och anläggningsmarknaden. Särskilt försäljningen av mindre kompressorer var framgångsrik i Västeuropa beroende på nödvändig upprustning av infrastrukturen.

Atlas Copco ökade sina marknadsandelar inom detta affärsområde.

Dieseldrivna generatorer introducerades under året på ett antal nya marknader.

Affärsområde Service och reservdelar

Kompressorernas ökande betydelse som en central del i kundernas produktionsprocess ledde under året till utveckling av kompletta servicetjänster. Bl a introducerades nya typer av servicekontrakt som täcker alla reparationer och underhåll, inkl reservdelar, under en viss period. Kontrakten ger kunderna ökad driftsäkerhet och medför ett bättre utnyttjande av Atlas Copcos service-resurser.

Produktutveckling

Airpowers forskning och produktutveckling inriktades på nya konstruktioner som kommer att förbättra effektiviteten i kundernas produktionsprocesser.

Atlas Copco har levererat 21 stora transportabla kompressorer som kraftkälla för borrar efter geotermisk jordvärme/ånga i Larderello, Italien. Ångan transporteras i ledningar till en kraftstation för generering av elektrisk ström.

Produktion

Omfattande förändringar i tillverkningen resulterade i snabbare genomloppstider för produkterna och en minskning av fabrikslagren.

Distribution

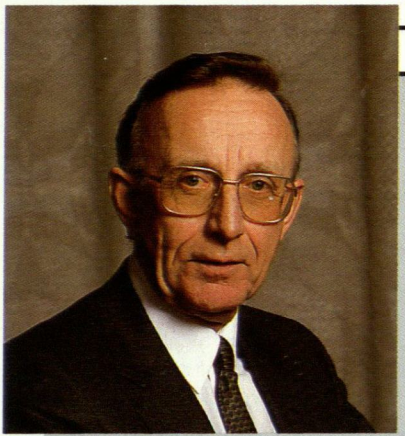
Dagliga direktleveranser till vissa marknader och snabbare orderbehandlingsrutiner vid Airpower i Antwerpen infördes under året i syfte att ge ökad service till kunderna. Dessa rutiner bidrog även till att minska det bundna kapitalet i såväl centrallager som lokala lager hos säljbolag.

Personal

Medelantalet anställda inom divisionen exklusive säljbolagen uppgick till 2 983 personer (3 196).

Ett utbildningsprogram som gör det möjligt för studerande att alternera mellan teoretisk utbildning och praktik i Wilrijk-fabriken, genomfördes under året.

Utbildning av teknisk personal för användning av CAD-system fortsatte.

Theo Dietz

LEDNINGSGRUPP

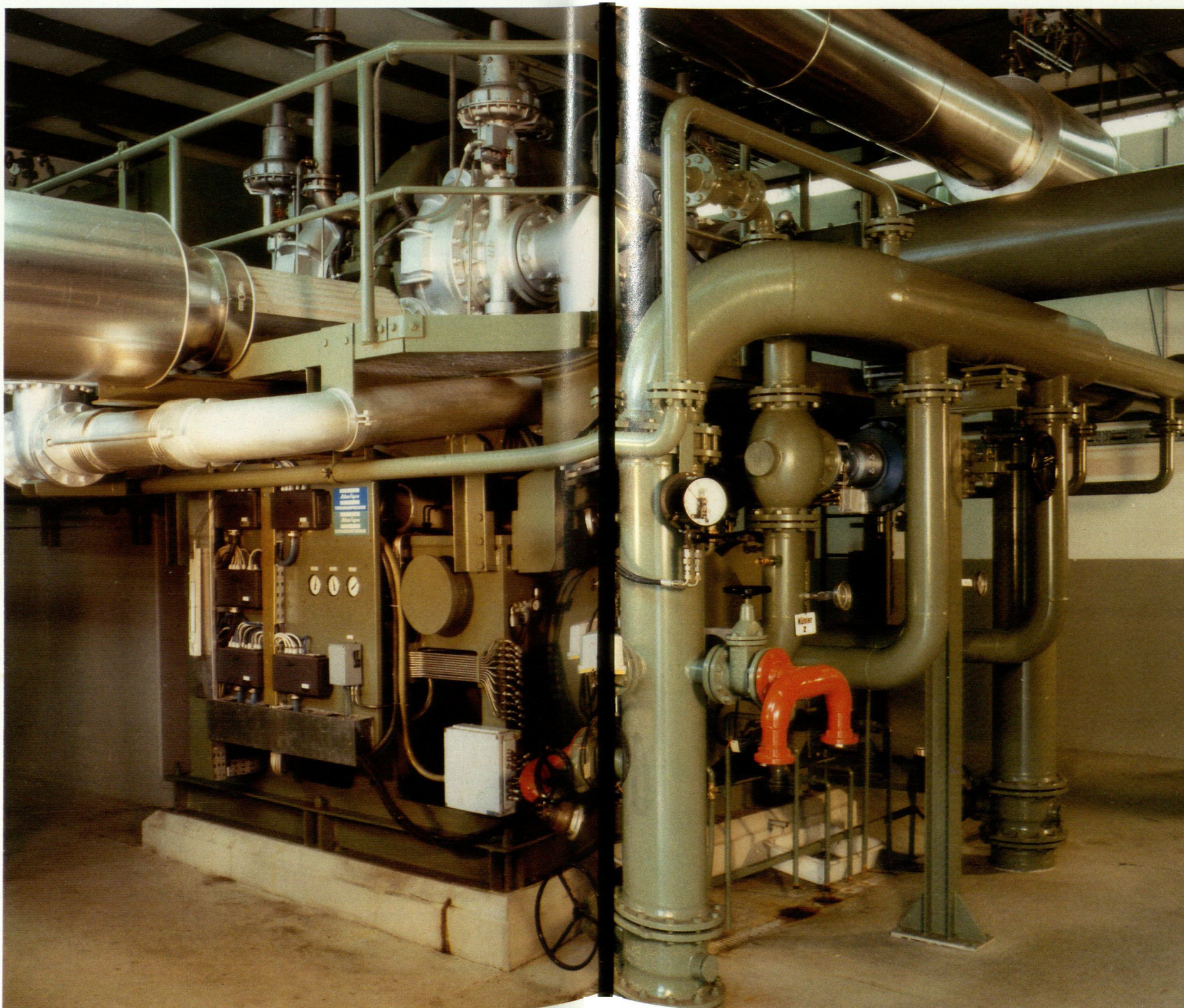
Theo Dietz
Verkställande direktör

Lars Lindén
Vice VD

Anders Björkdahl
Ekonomi och administration

Ulrich Grundmann
Teknisk utveckling

Specialisering på avancerade kompressorer

Atlas Copco ACT (Applied Compressor Technique) bildades den 1 oktober 1987. Divisionen skall koncentrera sin verksamhet till specialbyggda luft- och gaskompressorer, turboexpandrar och vacuumpumpar.

Kundkretsen utgörs av processindustrier inom kemi, petrokemi, olja och gas; företag som arbetar med luftseparering; samt konsulterande ingenjörbyråer inom dessa områden.

Syftet med att bilda en separat division är

att öka servicen gentemot processindustrin.

att koordinera och rationalisera Gruppens utveckling, tillverkning och försäljning av kundanpassade kompressorer.

att bygga upp en stark position inom detta speciella marknadsegment.

Organisation

Atlas Copco ACT, vars huvudkontor ligger i Antwerpen, har utvecklings- och tillverkningsenheter i Västtyskland, USA och Belgien. Varje fabrik har ett Internationellt Application Center, som har till uppgift att utarbeta och föreslå mest lämpliga lösning till resp kunds speciella problem. På viktigare marknader finns dessutom regionala Application Center, som ligger nära kunderna.

Verksamheten 1987

För räkenskapsåret 1987 har verksamheten konsoliderats inom Airpower-divisionen.

Investeringar gjordes under året i modern produktionsutrustning och i speciell testutrustning för de tekniskt avancerade produkterna.

Marknadsutveckling

Det gångna året kännetecknades av en ökad försäljning av utrustning inom energisektorn för transport, miljövård och energiåtervinning. Denna positiva utveckling kunde dock ej helt kompensera den låga efterfrågan inom kemisk och petrokemisk industri.

Under 1987 utvecklades även marknaden för centrifugalkompressorer och expansionsturbiner för luftseparerande industrier positivt. De första ordena erhöles för en ny 6-stegs centrifugalkompressor för kompression av kvävgas.

I USA installerades tre stora turbo-kompressorer vid Chicagos reningsverk, vardera med en kapacitet av 200 000 kbm luft per timme.

Det japanska företaget Mitsubishi beställde turbokompressorer för fem LNG-fartyg som årligen skall transportera 6 miljoner ton flytande naturgas från Australien till el- och gasverk i Japan.

Till den internationella gruppen L'Air Liquide levererade divisionen en 3-stegs centrifugalkompressor och en expansionsturbine för produktion av kvävgas i USA. Union Carbide Corp, New Jersey, USA, beställde under året en 2-stegs kompressor för kompression av koloxid.

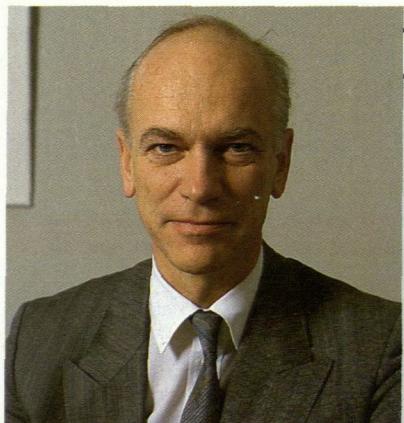
Produktutveckling

Produktutvecklingen inriktas främst på effektivitetshöjande konstruktioner och komponentstandardisering för att åstadkomma rationellare tillverkning.

Utsikter inför 1988

Utsikterna för 1988, som blir ACTs första hela verksamhetsår, är goda. Bildandet av en separat division med eget lönsamhetsansvar samt en förstärkt konjunktur för processindustrin bör medföra att såväl försäljning som resultat förbättras väsentligt. Årsomsättningen 1988 beräknas uppgå till 800 MSEK.

Atlas Copco har levererat en trestegs centrifugalkompressor kombinerad med en enstegs expansionsturbine till Phenol Chemie i Flodbeck, Västtyskland. Den komprimerar 25 556 m³ luft per timme från 1 bar upp till 8,6 bar.

Per Wejke

Trendbrott i resultatutvecklingen

	1987	1986
Fakturering, MSEK	3 352	3 350
Resultat efter finansiella poster, MSEK	208	118
Avkastning på sysselsatt kapital, %	13	10

LEDNINGSGRUPP

- Per Wejke
Verkställande direktör
- Bengt Ljung
Affärsområde Borraggreat
- Gustaf Bråkenhielm
Affärsområde Bergbormaskiner och spett
- Hans Fernberg
Affärsområde Bergborrverktyg
- Lars Calmered
Produktion och logistik
- Claes Silfverstolpe
Ekonomi och administration
- Nils-Åke Jenstav
Personal och organisation
(t o m 87-12-31)
- Allan Rothlind
Personal och organisation
(fr o m 88-02-01)

Sammanfattning av 1987

MCT-divisionens försäljning var oförändrad jämfört med föregående år. Nya produktiva utrustningar bidrog till att divisionen kunnat stärka sin ställning på flera viktiga marknader.

Den markanta resultatförbättringen beror främst på effekter av vidtagna strukturella åtgärder.

Utsikter för 1988

En fortsatt hög efterfrågan på hydrauliska utrustningar förutses från stora internationella entreprenörer. Efterfrågan på utrustning för gruvor kommer att ligga på en fortsatt hög nivå. Dock faller de betydelsefulla leveranserna till Sydafrika bort från divisionens svenska fabriker.

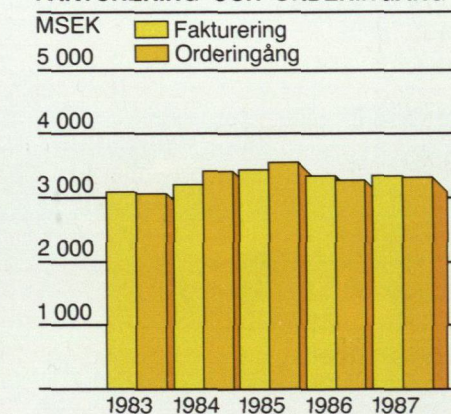
De rationaliseringsåtgärder, som kontinuerligt satts in, beräknas leda till en ytterligare sänkning av kostnadsnivån.

Till entreprenörer vid guldgruvor i Kalgoorlie, Australien, har Atlas Copco under de två senaste åren sålt ca 50 hydrauliska borrar.

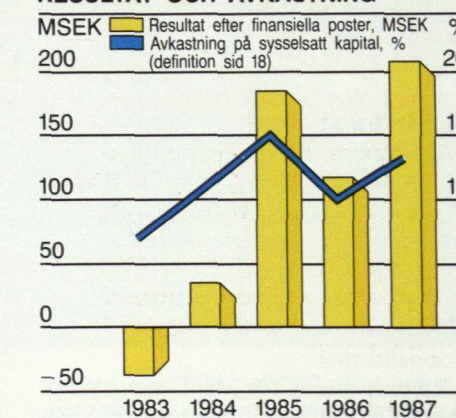

Atlas Copco MCT (Mining and Construction Technique) utvecklar, tillverkar och marknadsför borraraggreat, bergbormaskiner och spett. I sortimentet ingår även Sandvik Coromant bergborrverktyg samt ett antal utrustningar från andra tillverkare. Divisionen har sitt huvudkontor i Nacka. Tillverkning sker vid fabriker i Sverige och ytterligare 7 länder.

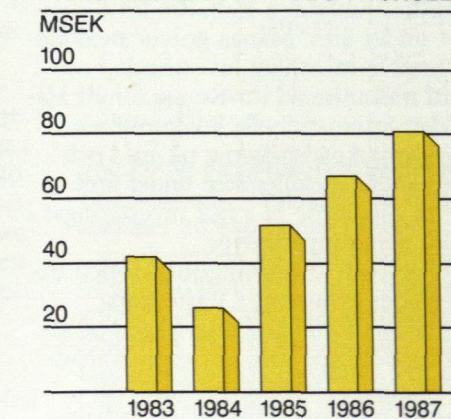
FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

Försäljning

MCT-divisionens fakturerade försäljning uppgick till 3 352 MSEK (3 350). Orderingsgången ökade till 3 337 MSEK (3 278).

Resultat

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader steg med 76 procent till 208 MSEK (118), vilket motsvarar 6 procent av faktureringen. Resultatförbättringen hänförs till sänkta kostnader och förbättrade marginaler inom produktion och säljbolag.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 13 procent (10).

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader uppgick till 30 MSEK (14), och i maskiner och inventarier till 51 MSEK (53). Investeringarna avsåg bl a nybyggnad av en fabrik i Hemel Hempstead i England för tillverkning av tryckluftspett och sänkbormmaskiner.

Strukturella förändringar

MCT-divisionen fick under året en förenklad organisation med kompletta, resultatansvariga sektorer för kundanspassade systemprodukter (Affärsområde Borrregat), lätttröliga standardprodukter (Affärsområde Bergbormaskiner och spett) respektive Bergbormaskiner och spett. Detta möjliggjorde en betydande rationalisering.

Egna säljbolag för MCT-divisionens produkter bildades i Sverige och Västyskland.

Marknadsutveckling

Gruvkonjunkturen förbättrades successivt under året. Många gruvor med äldre maskinutrustning investerade i modern mekaniserad utrustning för att klara den internationella konkurrensen. Världsmarknadspriserna på guld och flera andra metaller steg under året. Detta medförde bl a nya investeringar i guld- och koppargruvor.

Bygg- och anläggningsmarknaden utvecklades gynnsamt i Västeuropa. Detta medförde god efterfrågan på såväl tunnelriggar som lätt entreprenadutrustning. Däremot noterades en kraftigt minskad orderingsgång i utvecklingsländerna, särskilt de oljeexporterande länderna i Mellanöstern.

Konkurrenssituationen

Divisionen stärkte under året sin ställning som ledande leverantör till gruvindustrin. De senaste årens konsekventa satsning på ett modernt produktprogram med nya ort- och tunneldrivningsaggregat samt nya serier bormagnar har bidragit till ökade marknadsandelar.

På den skandinaviska marknaden för entreprenadutrustning ökade divisionen sin andel. Liksom tidigare var konkurrensen från japanska leverantörer stark och tilltagande från USA-baserade tillverkare.

Affärsområde Borrregat

Försäljningen av hydraulisk ortdrivningsutrustning utvecklades väl under året. Bland annat erhöles större order från gruvor i Sydafrika, Sovjetunionen, Kina, Australien och Portugal. Till den brasilianska marknaden levererades också ett antal bormagnar.

Även utrustning för produktionsborrning hade god efterfrågan. Till LKAB i Kiruna levererades den första utrustningen i en ny generation aggregat för produktionsborrning, som medger fjärrstyrd, TV-övervakad, automatisk borrning.

Under året erhöles ett större antal order på nya förbättrade aggregat för bergförstärkning.

Lätta hydrauliska bormagnar med hög kapacitet introducerades under året och fick ett mycket positivt mottagande från entreprenörer och stenbrott. Ett stort antal levererades redan under 1987.

Till ett stort vattenkraftprojekt i Mellanöstern levererades ett flertal bormagnar med transportabla kompressorer samt bormagnar och reservdelar.

För Japans nya storflygplats Kanzaï som skall ligga 5 kilometer utanför kusten och bli klar 1993, levererade Atlas Copco ett antal av de större hydrauliska bormagnar för ovanjordsarbete. 150 miljoner kubikmeter jord och bergmassor skall fylla upp delar av den drygt 18 meter djupa Osakabukten.

Efterfrågan på utrustningar för tunneldrivning var stor med leveranser till Japan och flera europeiska länder. Den snabbborrande Rocket Boomer levererades under hösten bl a till ett tunnelprojekt under Helsingfors.

En större order på bormagnar, tunneldrivning, kompressorer och bormagnar erhöles från en koreansk entreprenör för ett järnvägsbygge i Mellanöstern. I bygget ingår 12 tunnlar med en sammanlagd längd av 30 kilometer.

Affärsområde Bergbormaskiner och spett

Försäljningen av lätt entreprenadutrustning var god i industriländerna, men fortsatt svag i utvecklingsländerna, framför allt i Mellanöstern.

Ett nytt vibrationsdämpat tryckluftspett som introducerades under året på nordeuropeiska marknader, fick stor efterfrågan p g a dess goda ergonomiska egenskaper.

Verksamheten inom tung demoleringsutrustning koncentrerades till vissa produkter och marknader. Försäljningen av hydrauliska spett ökade kraftigt.

Entreprenörerna för en bergtunnel i Helsingfors, Finland, har köpt Atlas Copcos nya borrregat Rocket Boomer, som har en bormagn med ca 2,6 meter per minut.

Affärsområde Bergbörverkyg

Marknaden för Sandvik Coromant bergbörverkyg var oförändrad jämfört med föregående år. En ökad försäljning uppnåddes dock till guldgruvor i Latinamerika och Australien.

Den låga aktiviteten på bygg- och anläggningsmarknaden i de oljeproducerande länderna i Mellanöstern och Nordafrika medförde minskad efterfrågan på borrstål.

Genom att direkta distributionskanaler etablerades mellan säljbolagen och Sandvik kunde distributions- och lagerkostnader reduceras.

Produktion

Kapacitetsutnyttjandet i MCTs verkstäder var högt. Under sista kvartalet minskade emellertid beläggningen i de svenska fabrikena p g a exportförbudet

till Sydafrika. Det påverkar främst Avosverken i Örebro, där strukturförändringar och personalnedskärningar genomförts. Ytterligare åtgärder vid de svenska fabrikena kan bli nödvändiga p g a exportförbudet.

Den nya fabriken i Hemel Hempstead för tillverkning av tryckluftspett och sänkbörmaskiner togs planenligt i drift under hösten. Genom ökad automation har produktionen kunnat ökas väsentligt samtidigt som verkstadsytan och antalet anställda minskats. Lagren har genomgående kunnat minskas genom förbättrad leveransservice.

Personal

Atlas Copco MCT sysselsatte i medeltal 1 632 personer (1 703), varav i Sverige 1 146 (1 219). Den genomförda omstruktureringen medförde en personal-

Atlas Copco har levererat utrustningar för grubbrytning till Chiles största privata koppargruva. På bilden visas en Simba-rigg som borrar 6 1/2 tum grova och 60 meter långa, raka hål.

minskning på tjänstmannasidan med 150 personer. Ytterligare en minskning kommer att ske under 1988.

Inom ramen för förnyelsefonderna genomfördes bl a ett utbildningsprogram för arbetare i Nacka med koncentration på teknisk databehandling och numeriskt styrda maskiner. För arbetsledare genomförs en utbildning, som ger ökade kunskaper om morgondagens tillverkningsteknik och produktionsutrustning.

Michael Treschow

Fördubbling genom företagsköp

	1987	1986
Fakturering, MSEK	1 641	964
Resultat efter finansiella poster, MSEK	143	108
Avkastning på sysselsatt kapital, %	19	23

Atlas Copco Tools utvecklar, tillverkar och marknadsför industrimaskiner och system. Verksamheten är indelad i tre affärsområden: Industriverktyg, Avancerade monteringsystem, Komponenter och anläggningar för ytbehandling. Divisionen har sitt huvudkontor i Stockholm. Tillverkning och montering sker vid 15 fabriker i 6 länder.

LEDNINGSGRUPP

- Michael Treschow
Verkställande direktör
- Lennart Johansson
Controller
- Lars Larson
Affärsområde Industriverktyg och utrustningar
- Lennart Evrell
Affärsområde Monteringsystem
- Lennart Dock
Affärsområde Ytbehandling
- Jess Ball
Affärsområde Chicago Pneumatic (t o m 88-02-20)
- Gösta Henningsson
Teknikutveckling
- Håkan Magnusson
Ekonomi
- Allan Rothlind
Personal och organisationsutveckling (t o m 88-01-31)
- Stefan Börjesson
Materialadministration
- Rolf Carlsson
Data- och systemutveckling

Sammanfattning av 1987

En god försäljningsökning noterades för de flesta affärsområden, framför allt i Västeuropa. Genom förvärvet av Chicago Pneumatic ökade divisionen kraftigt marknadsandelarna i Nordamerika. Resultatförbättringen beror främst på kostnadsänkningar i såväl produktions- som säljled. Förvärvet av Chicago Pneumatic påverkade endast i mindre utsträckning resultatuppgången.

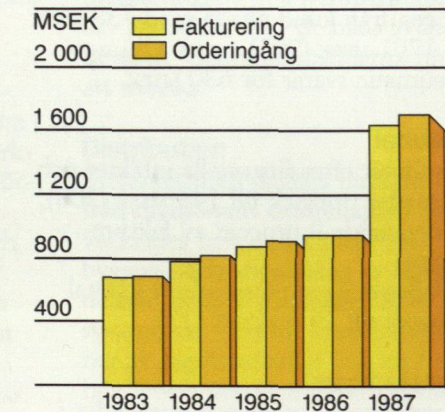
Utsikter för 1988

Atlas Copco Tools räknar med en blygsam tillväxt inom företagets prioriterade branscher och marknader. Divisionen väntas emellertid öka sina marknadsandelar tack vare rationalisering av produktion, distribution och planerade marknadsföringsaktiviteter. Förutsättningarna är goda för en fortsatt resultatförbättring.

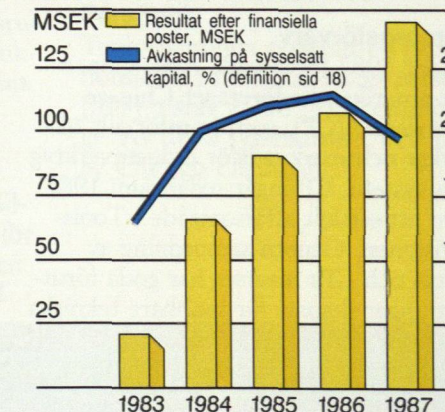

Bilindustrin är en av Atlas Copco Tools viktigaste kundgrupper. Vid Volkswagen i Emden, Västtyskland, används som på de flesta andra bilfabriker Atlas Copco Tools industrimaskiner för tillverkning och montering.

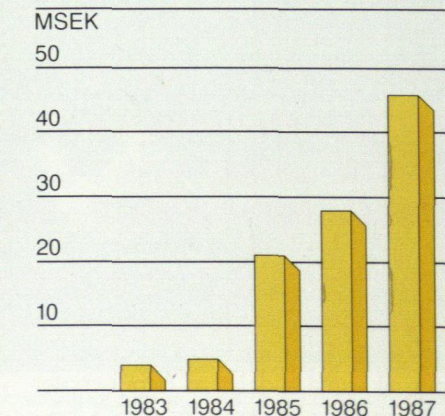
FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

Försäljning

Atlas Copco Tools fakturerade försäljning ökade med 677 MSEK till 1641 MSEK (964), varav 619 MSEK avser Chicago Pneumatic för 7 månader. Orderingen från kund ökade med 738 MSEK till 1701 MSEK (963), varav Chicago Pneumatic svarar för 630 MSEK.

Resultat

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 143 MSEK (108), motsvarande 9 procent av faktureringen.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 19 procent (23).

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader i produktionsledet uppgick till 13 MSEK (4), och i maskiner och inventarier till 33 MSEK (24).

Företagsförvärv

Under 1987 förvärvade Atlas Copco det amerikanska företaget Chicago Pneumatic (CP), som framför allt tillverkar och marknadsför industriverktyg och system. CP ingår sedan juni 1987 som ett särskilt affärsområde i Tools-divisionen. Genom samordning av Tools och CPs resurser har goda förutsättningar skapats för snabbare tekniska framsteg samt för effektivisering av produktion och distribution. Förvärvet innebär att Atlas Copco blivit världens största tillverkare av tryckluftverktyg och monteringsystem.

Icotron AB, som förvärvades under 1987, utvecklar och tillverkar pulvermålningsystem. Företaget kompletterar Tools egen teknik och ingår i affärsområde Ytbehandling.

Som ett led i fördjupat samarbete förvärvade Atlas Copco Tools en aktiepost i GME-System AB, som är specialiserat på industriell elektronik.

Marknadsutveckling

På den största av divisionens områden – Industriverktyg – var kampen om marknadsandelarna hård. Divisionen kunde öka sina andelar på flera betydelsefulla marknader. Framför allt i USA förbättrades positionerna inom bilindustrin för Atlas Copcos monteringsverk-

Ergonomiskt riktiga verktyg är av största vikt för användarna. Vid Mälärväret i Stockholm används mejselhammare ur Atlas Copco Tools serie Ergoline.

tyg, trots en ofördelaktig valutautveckling. Inom vitvaruindustrin redovisade divisionen goda försäljningsökningar. Produktionen inom flygindustrin visade en positiv trend och divisionen ökade sin försäljning inom detta segment. Miljövänlig ytbehandling med vattenbaserade färger och elektrostatisk pulvermålning rönt allt större intresse.

Konkurrenssituationen

Atlas Copco Tools moderna sortiment inom de områden divisionen prioriterat har medfört att konkurrenssituationen är fördelaktig. Kursutvecklingen på US-dollar gav dock de amerikanska konkurrenterna prisfördelar. Hård konkurrens och aggressiv marknadsföring märktes även från brittiska och västtyska företag samt från lokala tillverkare på vissa marknader.

Företagets inriktning på hög produktivitet för kunderna samt god ergonomi och väl utformade arbetsplatser för

operatörerna gav Atlas Copco Tools konkurrensfördelar.

Affärsområde Industriverktyg

Faktureringen och lönsamheten fortsatte att öka. Även orderingen var mycket god, speciellt i USA, där kundernas intresse för ergonomiskt rätt utformade verktyg var mycket stort. Goda försäljningsresultat noterades även i Västtyskland och Sverige.

Divisionens inriktning mot högproduktiva verktyg med god ergonomi bidrog starkt till den goda försäljningsutvecklingen, särskilt inom motorfordonsindustrin. En serie nykonstruerade elektriska vinkelmutterdragare presenterades på marknaden och rönt mycket gott mottagande. Divisionen hade också framgång med introduktionen av oljefria verktyg.

Affärsområde Monteringsystem

Fakturering och ordergång ökade och

lönsamheten förbättrades kraftigt. Bättre marginaler och en stram kostnads-kontroll bidrog till resultatförbättringen. Stora försäljningsframgångar noterades i framför allt USA, Italien och Storbritannien. Bilindustrin, som är den dominerande kundgruppen, efterfrågar i allt större utsträckning kompletta anläggningar med hög teknologi.

En ny generation av det automatiska nitningssystemet ARAS med en ny robotarm introducerades på marknaden. Order bokades bl a av brittisk, fransk och västtysk flygindustri.

Affärsområde Ytbehandling

Goda försäljningsökningar uppnåddes i bl a Sverige, Italien och Belgien.

Beslut fattades om samordning av försäljningen i Belgien, Holland och Luxemburg. Härigenom uppnås ökad lönsamhet och bättre utnyttjande av teknikkunnandet. Fortsatta framgångar noterades för rostskyddsanläggningar till fordonsindustrin, utrustningar för automatisk sprutmålning och kompletta arbetsstationer.

Teknikutvecklingen inriktades mot utrustningar och produkter som förbättrar arbetsmiljön. Stora satsningar gjordes bl a på ett nytt system för elektrostatisk pulvermålning.

Affärsområde Chicago Pneumatic

Chicago Pneumatics (CP) verksamhet omfattar fyra större produktlinjer: Industriverktyg, Verktyg för bilserviceverkstäder, Kompressorer och verktyg för entreprenadindustrin samt Monteringsystem. Företagets produkter marknadsförs i USA via distributörer och i Canada, Storbritannien, Belgien, Västtyskland, Italien, Sydafrika och Australien genom egna säljbolag.

Industriverktyg, som svarar för ca en tredjedel av CPs försäljning, utvecklades positivt under 1987 med ökad fakturering och orderingång. Industriverktygen tillverkas i USA och marknadsförs via ett välutvecklat distributörsnät främst på den amerikanska marknaden. Investeringar i nya maskiner påbörjades under andra halvåret vid fabriken i Utica för att rationalisera tillverkningen. *Verktyg för bilserviceverkstäder* tillverkas

bl a på licens i Japan och marknadsförs i USA. Produktområdet utgör en fjärdedel av CPs omsättning. Försäljningsutvecklingen var bra under året, medan lönsamheten minskade p g a kursutvecklingen på US-dollar gentemot den japanska yenen.

Kompressorer och verktyg för entreprenadindustrin utgör ca 20 procent av CPs verksamhet. Utrustningen tillverkas i Japan och Indien och marknadsförs främst i USA och Indien. Försäljningen under 1987 var god. *Monteringsystem* tillverkas i USA och marknadsförs huvudsakligen på den nordamerikanska marknaden. CP har en stor marknadsandel. Produktlinjen har god lönsamhet.

För att förbättra CPs lönsamhet har flera åtgärder vidtagits under hösten. Fabriken i Skottland har avyttrats och viss administrativ samordning har skett med Atlas Copcos engelska dotterbolag. En kraftig minskning av färdigvarulagren och ett snabbare flöde i produktionen kommer att minska det bundna kapitalet.

Produktion

Beslut fattades om nedläggning av tillverkningen vid de finska fabriken för att öka produktiviteten. Produktionen av slående tryckluftverktyg i Finland

flyttas till Skara och monteringen av nitningsautomaten ARAS till STIB i Vallentuna.

Vid fabriken i Skara avyttrades en kontorsfastighet och en fabriksfastighet. Investeringar i bl a fleroperationsmaskiner genomfördes i de båda svenska enheterna. Genomloppstiderna fortsatte att minska.

Distribution

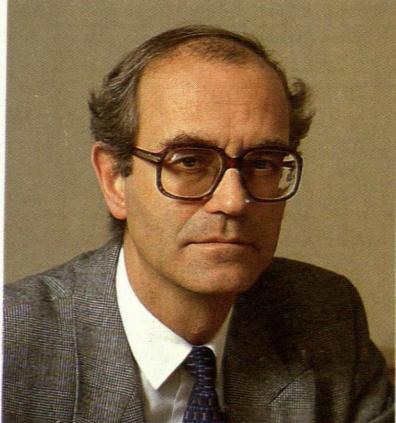
Systemet med dagliga direktleveranser från divisionens centrallager i Skara utvecklades helt enligt planerna. En utbyggnad och anpassning av lagerlokaler blir färdig i början av 1988. Detta system har medfört avsevärda reduktioner av lagerkostnader och en fortsatt hög leveransservice till kunderna. Huvuddelen av Västeuropa kommer att betjänas från den svenska terminalen under 1988.

Personal

Tools-divisionen sysselsatte i produktionsledet i medeltal 3 639 personer (919), varav 2 736 (121) utanför Sverige. Av dessa sysselsattes 2 620 personer av Chicago Pneumatic.

Chicago Pneumatic har en mycket stark ställning som leverantör av tryckluftverktyg till den amerikanska industrin. Till John Deere i Davenport, USA, har bl a mutterdragare levererats för montering av drivhjul.

Carl Axel Rudd

Kraftigt ökad försäljning

	1987	1986
Fakturering, MSEK	449	393
Resultat efter finansiella poster, MSEK	51	47
Avkastning på sysselsatt kapital, %	21	22

LEDNINGSGRUPP

- Carl Axel Rudd
Verkställande direktör
- Anders Pening
Ekonomi och administration
- Hans-Jörgen Lindström
Affärsområde Industriell automation
- Lennart Hammarström
Affärsområde Mobil hydraulik

Sammanfattning av 1987

Försäljningen av divisionens produkter fortsatte att öka, trots att marknaden för Mobil hydraulik visade relativt låg tillväxt. En allt intensivare priskonkurrens kunde noteras inom Industriell automation.

Utsikter för 1988

Inom affärsområdet Mobil hydraulik väntas ytterligare förbättrad lönsamhet som följd av förväntad god volymökning. Pågående strukturförändringar och rationaliseringar i produktionsledet kommer även att bidra här till.

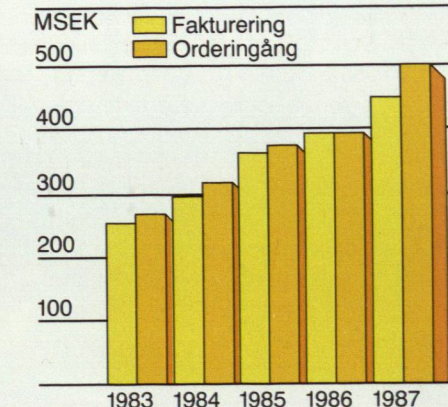
Tack vare stor orderstock, etablering av ett nytt säljbolag för den viktiga marknaden i Sverige samt omorganisation på vissa andra marknader bör den positiva lönsamhetsutvecklingen inom affärsområdet Industriell automation fortsätta.

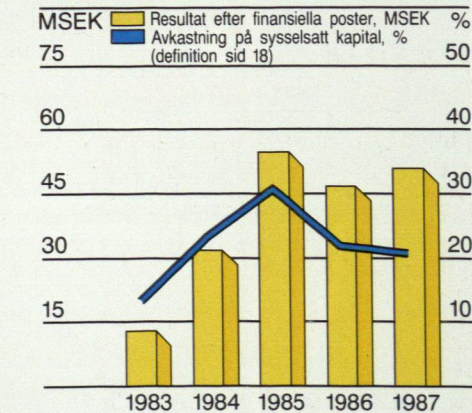
På skogsavverkningsmaskiner från ÖSA används såväl hydrauliska fjärrstyrsystem som arbetscylindrar från Monsun-Tison, som är en av världens ledande leverantörer av hydraulventiler för mobila maskiner.

Monsun-Tison utvecklar, tillverkar och marknadsför hydrauliska och pneumatiska komponenter och system för mobila applikationer och industriell automation. Kunderna är tillverkare av skogs- och gruvmaskiner, kranar, förpackningsmaskiner och transportutrustning. Divisionens huvudkontor ligger i Borås. Tillverkning sker vid fabriker i Borås och Falköping.

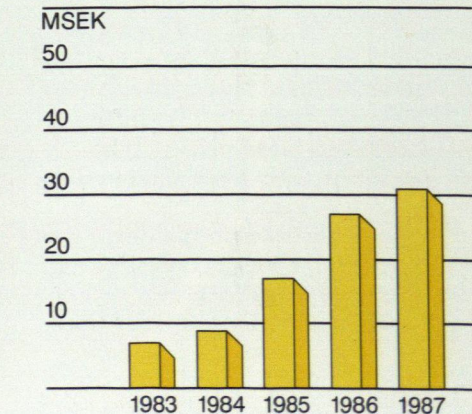
FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

Försäljning

Den fakturerade försäljningen uppgick till 449 MSEK (393), vilket innebär en ökning med 14 procent. Av beloppet utgör 38 MSEK (46) fakturering på andra bolag inom Atlas Copco-gruppen. Ordergången ökade med 27 procent till 500 MSEK (393), vilket motsvarar en volymmässig ökning med 19 procent.

Resultat

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 51 MSEK (47). Årets resultat har belastats med kostnader av extraordinär karaktär med 3 MSEK. Det förbättrade rörelseresultatet är huvudsakligen en följd av försäljningsökningen.

Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 21 procent (22).

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader i produktionsledet uppgick till 5 MSEK (10) och i maskiner och inventarier till 26 MSEK (17).

Modern produktionsutrustning anskaffades för såväl bearbetning som materialhantering.

Vid produktionsenheten för industriell automation i Falköping (Sikaverken) slutfördes under året en viktig utbyggnadsetapp av kontor och verkstad på totalt ca 2000 kvm.

Marknadsutveckling

Affärsområde Mobil hydraulik

Försäljningsutvecklingen inom affärsområdet var bra, trots att marknaden karakteriserades av låg tillväxt. Ökade marknadsandelar kunde noteras på flertalet marknader.

Den kraftigaste volymökningen skedde inom produktområdet fjärrstyrsystem, framför allt för användning på entreprenadmaskiner. Hydraulikcylindrar med inbyggda lägesgivare, som lanserades under året, rönste mycket stort intresse med positiv försäljningsutveckling på flera marknader.

Divisionen befäste sin ställning i Sverige ytterligare genom betydande order från tillverkare av gaffeltruckar och entreprenadmaskiner. Den ledande positionen på skogsmaskinmarknaden har kunnat hållas intakt.

En fortsatt intensiv bearbetning av den marina marknaden i Norge, främst däckkrantar och vinschar, resulterade i

Vid J S Medical i Husvarna styrs monteringsrobotar med pneumatiska styrsystem från Monsun-Tison, som även levererat tryckluftscylindrarna. Monteringen avser engångsartiklar för sjukvården.

en försäljningsökning.

Stora order erhöles från tillverkare av grävmaskiner, arbetsplattformar och sopbilar på den nordamerikanska marknaden.

I Frankrike noterades en kraftig ökning av försäljningen till tillverkare av marin utrustning och på den engelska marknaden gjordes intressanta inbrytningar på bl a marknaden för arbetsplattformar.

Lösamheten förbättrades ytterligare.

Affärsområde Industriell automation

Ordergången under året var mycket god för såväl standardprodukter som produkter tillverkade enligt speciella kundspecifikationer. Inom det senare området erhöles en betydande order från ett aluminiumsmältverk i Venezuela. För standardkomponenter erhöles intressanta order från större användare

av pneumatikkomponenter såsom tillverkare av förpackningsmaskiner, livsmedelsmaskiner och utrustning för materialhantering. Marknaden präglades emellertid av en allt intensivare pris-konkurrens.

Marknadsorganisationen förstärktes ytterligare under året. Fr o m 1 januari 1987 bedrivs försäljningen på den viktiga svenska marknaden genom ett eget säljbolag, Atlas Copco Automation Svenska AB. Bolaget har sitt säte i Borås samt kontor i Malmö, Stockholm, Örebro och Sundsvall. Lager och leveransfunktion har flyttats från Stockholm till tillverkningsenheten i Falköping. En omorganisation av försäljningen i Belgien och Nederländerna till en gemensam enhet för Benelux infördes under hösten 1987.

Lösamheten förbättrades markant.

Produktion

Vid Viskanverken i Borås, där tillverkning sker av hydraulventiler, kunde ledtiderna sänkas väsentligt. Detta berodde framför allt på genomförda investeringar och ett fördjupat leverantörs-samarbete. Det fortsatta investeringsprogrammet kommer ytterligare att förbättra företagets konkurrensförmåga avseende leveransservice och kvalitet.

Även vid Odenverken i Falköping, för tillverkning av hydraulcylindrar, kunde ledtiderna sänkas. Strukturförändringar och rationaliseringar genomfördes för att öka lönsamheten.

Under året togs beslut om två stora investeringar vid Sikaverken.

Produktutveckling

Investeringar i utrustning för CAD och datorbaserad mät- och provningsutrustning gjordes under året för att effektivisera och höja kvaliteten på utvecklingsarbetet.

En förnyelse av ventilprogrammet inom affärsområdet Mobil hydraulik gav ett flertal produktnyheter. För fjärrstyrning koncentrerades utvecklingen på mikrodatorbaserade elektrohydrauliska styrsystem med nya ergonomiska manöverdon. Hjälpventilprogrammet kompletterades med ventiler för säkerhetsfunktioner.

Inom affärsområdet Industriell automation har genom åren utvecklats ett mycket konkurrenskraftigt produktprogram med stor bredd. Under året kompletterades programmet ytterligare med bl a en ny ventilserie, en ny minicylinderserie, huvudsakligen avsedd för tillverkare av förpackningsmaskiner, samt en ny generation elektroniska styrsystem.

Personal

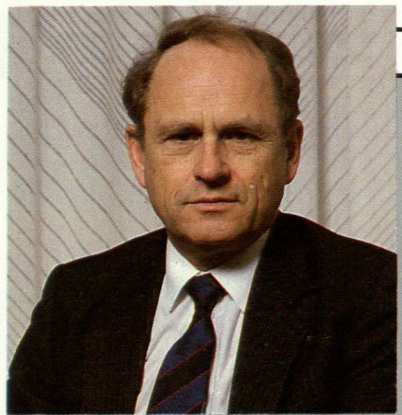
Divisionen sysselsatte under 1987 i medeltal 803 personer (768), varav utomlands 144 (137).

Ökningen är delvis beroende på det nybildade svenska säljbolaget för industriell automation.

En fortsatt inriktning på utbildning av försäljnings- och teknisk personal, bl a för CAD-systemet, samt en ökad satsning på språkutbildning har skett under året.

Vid postverkets nya terminal i Stockholm – Klaraterminalen – styrs brevflödet bl a med pneumatisk utrustning. Monsun-Tison har levererat såväl styrsystem som arbetscylindrar till denna moderna anläggning.

Eric Bursvik

Lönsam basverksamhet

	1987	1986
Fakturering, MSEK	755	694
Resultat efter finansiella poster, MSEK	4	26
Avkastning på sysselsatt kapital, %	5	10

Beremas affärsidé är att med en basverksamhet inom motorbormaskiner för anläggningsarbeten också investera i och utveckla andra verksamheter med lätta industriprodukter. Berema har sitt huvudkontor i Solna. Produkterna tillverkas vid 6 fabriker i Sverige.

LEDNINGSGRUPP

- Eric Bursvik
Verkställande direktör (fr o m 88-01-11)
- Gösta Fernström
Verkställande direktör (t o m 88-01-11)
- Arne Gerold
Ekonomi och administration
- Per Hallström
Marknad
- Olav Heinsoo
Affärsutveckling

Sammanfattning av 1987

Berema-gruppen fortsatte sin volymmässiga tillväxt. Under året har kraftiga förluster uppstått i vissa av gruppens dotterbolag. En omstrukturering, som i sin tur dragit stora kostnader, har påbörjats. Resultatet är därför ej tillfredsställande totalt sett, även om basverksamheten var fortsatt mycket lönsam.

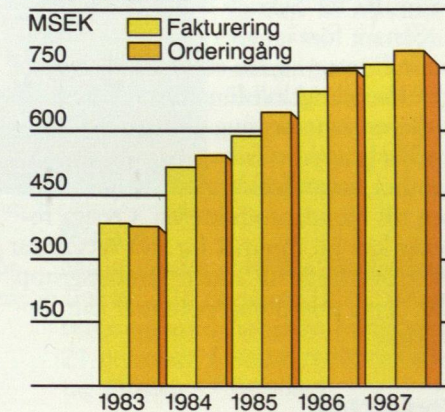
Utsikter för 1988

En fortsatt kraftig satsning på marknadsföring kommer under 1988 att göras inom basverksamheten med bl a lansering av nya intressanta produkter. Genom fortsatta omstruktureringar och rationaliseringar förbättras de problemdrabbade företagens lönsamhet. Dessa åtgärder kommer på sikt att bidra till ett förbättrat resultat för Berema-gruppen.

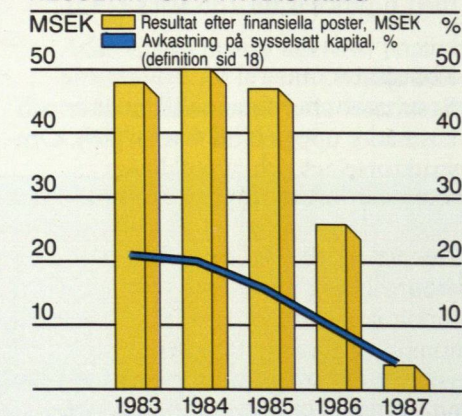

Den bensindrivna bärbara bormaskinen COBRA kan användas för bergbormning, spettning, syllpackning, grävning etc. På bilden används en COBRA för sättning av gatan i Milano, Italien.

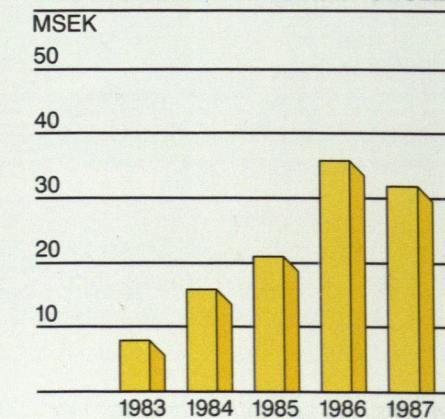
FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

RESULTAT OCH AVKASTNING

INVESTERINGAR I PRODUKTIONSLED

Beremas utveckling

Berema var ursprungligen ett handelsföretag, som sålde motorborrmaskiner tillverkade av en underleverantör. Bland agenturerna fanns Honda Power Products för Sverige och Norge.

Senare förvärvades ett antal tillverkande företag i syfte att utveckla företagen långsiktigt till lönsamma affärer.

Beremas inriktning är att vidareutveckla gruppens framgångsrika basverksamhet, samt koncentrera handelsrörelsen till Hondaprodukterna. Övriga företag kan bli föremål för nya satsningar eller överförs till annan företagsgrupp, där deras utvecklingspotential kan förstärkas.

Försäljning

Beremagruppens fakturerade försäljning ökade under året med 9 procent till 755 MSEK (694). Ordergången steg med 6 procent till 788 MSEK (745).

Resultat

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 4 MSEK (26). Omstrukturering och utvecklingskostnader har kraftigt belastat årets resultat. Dessa avser främst verksamheter inom Toolex Alpha och Atlas Copco Energy.

Avkastningen på Beremas sysselsatta kapital uppgick till 5 procent (10).

Investeringar och företagsförvärv

Investeringar i mark och byggnader uppgick till 12 MSEK (17) och i maskiner och inventarier till 20 MSEK (19).

Under 1987 har bl a följande förvärv och utvecklingar gjorts:

- Berema A/S har köpt ABEMs agent i Norge, Semitronic A/S.
- Atlas Copco Energy har förvärvat 47,7 procent av aktierna i Lövb AB från Wermia AB.
- Atlas Copco Energy har helt utvecklat värmepumpverksamheten.
- Toolex Alpha har inskränkt den egna tillverkningen av CD-skivor.
- Atlas Copco ABEM har utvecklat sin legoverksamhet inom elektronik.

Marknadsutveckling

Motorborrmaskiner tillverkas av Berema och marknadsförs över hela världen av egna dotterbolag, återförsäljare och via Atlas Copcos säljorganisation. Hondaprodukter marknadsförs i Sverige och Norge inom affärsområdena Industri, Trädgård och Marin. Beremas övriga verksamhet omfattar bl a utrustning för vattenförsörjning, geoteknik, filterteknik, CD-teknik, storkök samt hydraulkomponenter och småkompressorer, vilka marknadsförs av de olika företagen inom gruppen.

Affärsområde Motorborrmaskiner

Försäljningen av motorborrmaskiner ökade volymmässigt med 10 procent under 1987. Stora marknadsframgångar noterades i Canada, Belgien och Turkiet. Bildandet av egna enheter inom vissa av Atlas Copcos säljbolag bidrog markant till den goda försäljningsutvecklingen, speciellt i Canada och Storbritannien. Under året erhöles ett ökat antal stororder. I USA har säljorganisa-

tionen byggts ut för att verksamheten skall kunna expandera på den amerikanska marknaden. Lönsamheten inom affärsområdet var mycket god.

Under hösten introducerades Beremas första eldrivna spett, Rebel 20, på vissa marknader och fick ett gott mottagande.

Berema Sverige

Hondaprodukterna visade god volymtillväxt, främst snöslungor och generatorer.

Lönsamheten var god, trots prisstopp i Sverige och stigande yenkurs.

Berema introducerade under året en helt ny elektropneumatisk bilningshammare. Maskinen är främst konstruerad för bilning i betong och tegel, men är även utmärkt för grävning, stampning, sylpackning och lättare asfaltsbrytning.

Berema Norge

Hondaagenturen visade fortsatt tillväxt. Agenturerna för Grindex pumpar och Peddinghaus kapmaskiner utvecklades gynnsamt.

Berema A/S förvärvade under året Norsk Kompressorservice A/S, som distribuerar lätta industrivaror från KGK, samt Semitronic A/S som säljer datoriserade mätutrustningar tillverkade av bl a ABEM.

Atlas Copco Energy

Atlas Copco Energy koncentrerade under året verksamheten till utrustning för vattenborrning. Samtliga sidoverksamheter avvecklades, vilket medförde en personalminskning från 66 till 40 personer.

Försäljningen av utrustning för vattenborrning utvecklades positivt med viss volymmässig ökning. Lönsamheten var ej tillfredsställande.

Atlas Copco ABEM

Försäljningen av geofysiska instrument låg under året på oförändrad nivå. Prospekteringsmarknaden var fortsatt svag.

Verksamheten koncentrerades under året till affärsområdena geofysiska och industriella mätutrustningar. Personalen minskades från 45 till 35 personer.

KGK Mekaniska Verkstad

KGK skaffade under året nya agenturer, utvidgade återförsäljarnätet och förstärkte organisationen för att kunna bearbeta nya kundsegment. Därigenom kan det stora beroendet av lantbrukssektorn elimineras.

Flodins Filter

Försäljningen av personskyddsfiler för bl a asbestsanering ökade kraftigt.

Modernisering av produktionslinjerna pågår för att klara den ökade efterfrågan.

Idesta

Försäljningen av utrustningar till storköksleverantörer, restauranger och kommuner ökade. 6 MSEK investerades i modern produktionsutrustning.

Karlssons Mekaniska Verkstad

Försäljningen av hydraulkomponenter

Foto: The Brand Companies

Dräkter för asbestsanering från Racal Airstream Inc., USA är försedda med andningsmasker som innehåller filter från Flodins Filter.

under 1987 innebar en kraftig volymtillväxt med fortsatt god lönsamhet. För att möta den ökande efterfrågan togs en ny maskinhall i bruk under året.

Toolex Alpha

Överkapaciteten i tillverkningen av CD-skivor medförde under 1987 kraftigt minskade priser på världsmarknaden. Som en följd av detta och för att undvika konkurrens med egna kunder inskränkte Toolex Alpha den egna skivtillverkningen och koncentrerade verksamheten på tillverkning av maskiner för framställning av CD-skivor.

Personal

Medelantalet anställda ökade under året till 776 personer (759). Omstruktureringarna innebar en minskning med 21 personer. Genom nyförvärvade företag tillkom 47 personer.

Atlas Copco Energy levererar vattenbortrustningar för brunnsborrning över hela världen. Bilden visar en sådan utrustning i arbete i norra Spanien.

Atlas Copcos industrigrupp, som består av Atlas Copco Tools och Monsun-Tison, har under ett par år verkat för att stärka Atlas Copcos ställning på den industriella marknaden. Målet är att bli en ledande leverantör till verkstadsindustrin av såväl utrustning för produktionen som komponenter till dess produkter.

Som ett led i denna verksamhet förvärvade Atlas Copco under 1987 ett stort amerikanskt företag, Chicago Pneumatic, som tillverkar tryckluftverktyg, monteringsystem och kompressorer.

Verksamheten har även lett till förvärv av några mindre företag inom viktiga teknikområden, bl a en tillverkare av pulvermålningsystem och en konsultbyrå, specialiserad på mekanisering och automation inom verkstadsindustrin.

En säljare från en av CPs distributörer demonstrerar nya industrimaskiner vid en monteringsstation hos en amerikansk industri.

Atlas Copcos största förvärv

Chicago Pneumatic, som omsätter ca 1 000 MSEK och sysselsätter ca 2 600 personer, är Atlas Copcos hittills största företagsförvärv. Förvärvet innebär att de samlade resurserna hos två av världens främsta företag för tryckluftverktyg, monteringsystem och likartad produktionsutrustning nu ställs till kundernas förfogande. Det är också ett led i Atlas Copcos ambitioner att bli ledande på detta område även på den amerikanska marknaden. Chicago Pneumatic ingår nu som ett separat bolag i Atlas Copcos division för industriteknik – Atlas Copco Tools.

Chicago Pneumatic är i dag huvudsakligen verksam inom fyra produktområden:

Industriverktyg, som tillverkas vid fabriken i Utica i staten New York, USA.

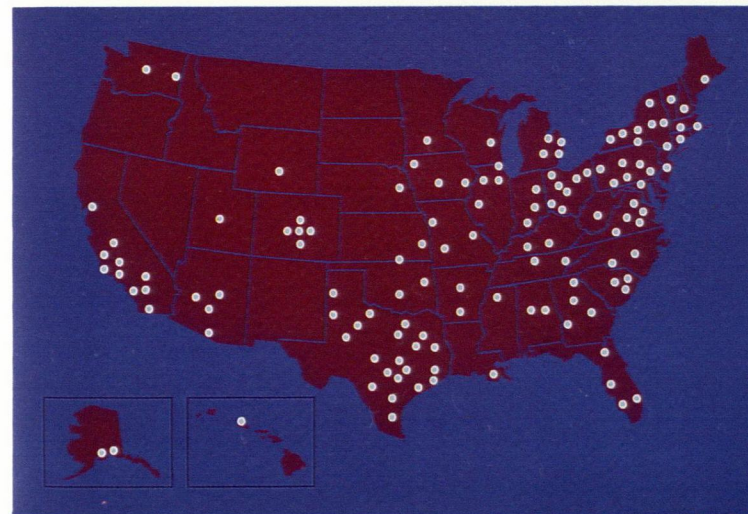
Verktyg för bilserviceverkstäder, som tillverkas på licens i Japan för den amerikanska marknaden.

Kompressorer och verktyg för entreprenadindustrin, som tillverkas i Japan och Indien.

Monteringsystem, som tillverkas vid en fabrik i Sterling Heights utanför Detroit, USA.

Produktprogrammet omfattar ett stort antal typer av tryckluftverktyg, monteringsystem, tryckluftspett, bergbormaskiner och kompressorer.

Försäljningen av produkterna sker till övervägande del på den amerikanska marknaden genom ett väl utbyggt distributionsnät. I Canada marknadsförs produkterna genom ett eget säljbolag. Indien är den näst största marknaden med försäljning av kompressorer och verktyg för byggnadsindustrin. Lokaltillverkning av dessa produkter sker i egen fabrik i Bombay. I Indien finns även en tillverkningsenhet för vattenbormningsutrustning samt ett gjuteri. Chicago Pneumatics ägarandel i de indiska företagen är 40 procent. I Väst-europa sker större delen av försäljningen i Storbritannien. Säljbolag finns även i Belgien, Västtyskland och Italien.

Atlas Copco fick genom förvärvet av CP tillgång till dess väl utbyggda distributionsnät.

Stora investeringar i nya maskiner pågår vid CPs fabrik i Utica, N.Y., USA.

CP's historiska bakgrund

Chicago Pneumatic grundades redan 1901 genom sammanslagning av ett antal tillverkare av tryckluftmaskiner. Företagets första verktyg var en nithammare. Även Atlas Copcos första verktyg var en nithammare, som märkligt nog också konstruerades 1901. Chicago Pneumatics produktsortimentet utvidgades successivt med slående och roterande verktyg samt lyftblock. Man kom även in på en hel del udda områden. Bland annat tillverkades en apparat som registrerade hastighet, bromsförmåga och acceleration på lokomotiv; ackumulatörer till elfordon; tryckpressar; dammsugare; bensindrivna lastbilar och dieselmotorer.

Under 1920- och 30-talen började Chicago Pneumatic utveckla såväl tryckluftdrivna som elektriska industriverktyg för flygplansindustrin. Mot slutet av 1940-talet hade tillverkningen ökat så mycket att man beslutade uppföra en ny fabrik. Denna, som lokaliserades till Utica i staten New York och togs i drift 1950, är alltjämt företagets största tillverkningsenhet.

1967 förvärvades Clyde Corporation of Troy i Michigan – ett ansett företag inom automationsområdet för tillverkning och installation av sofistikerade maskiner och system inom bilindustrin. Detta företag slogs samman med Chicago Pneumatics egen division för monteringsystem till en stark enhet, vars verksamhet nu bedrivs i Sterling Heights utanför Detroit.

Under 1960-talet startade Chicago Pneumatic tillverkning av tryckluftverktyg och transportabla kompressorer i Indien.

	1987	1986
Fakturering per anställd, kSEK	614	627
Resultat per anställd, kSEK	42	44
Förädlingsvärde per anställd, kSEK	238	241

Medelantalet anställda inom Atlas Copco-gruppen ökade under 1987 med 2 279 till 18 777 (16 498). I siffran ingår 2 765 från under året förvärvade eller nybildade bolag. Andelen anställda i svenska bolag var 22 procent (27). De totala lönekostnaderna uppgick till 3 269 MSEK (2 895), varav lönebikostnaderna utgjorde 931 MSEK (797).

		Medelantal* anställda		Löner och övriga personalkostnader	
		1987	1986	1987	1986
SVERIGE	Huvudkontor	62	65	39	35
	Divisioner	3 459	3 440	722	627
	Säljbolag	678	902	164	189
Totalt Sverige		4 199	4 407	925	851
UTLANDET	Divisioner	6 374	3 905	865	773
	Säljbolag	8 204	8 186	1 479	1 271
Totalt utlandet		14 578	12 091	2 344	2 044
TOTALT		18 777	16 498	3 269	2 895

*) Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner samt andra ersättningar enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen. Sammanställningen kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

Förädlingsvärde och intressenter

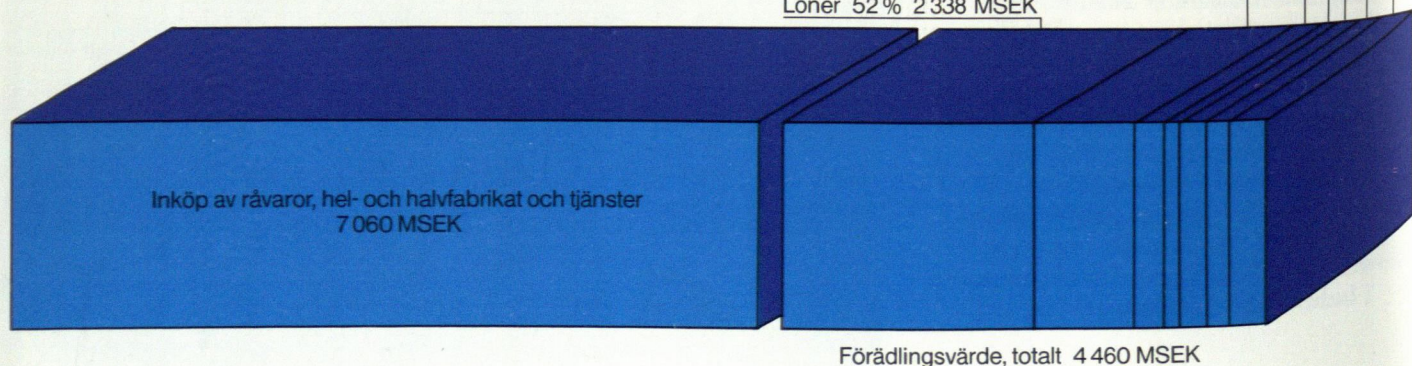
Förädlingsvärdet utgörs av Gruppens totala fakturering, 11 520 MSEK, minskad med kostnader för inköp av råvaror, hel- och halvfabrikat samt tjänster, 7 060 MSEK. Därigenom erhålles ett mått på företagets produktionsinsats, d v s den värdeökning som uppstår genom hantering och bearbetning etc.

För 1987 uppgick förädlingsvärdet till 4 460 MSEK (3 971), en ökning med ca 12 procent främst beroende på en större volym i faktureringen samt ett effektivare utnyttjande av företagets produktionsresurser.

Förädlingsvärdet fördelas mellan övriga intressenter, dvs anställda, långgivare, stat, kommun samt aktieägare. Resterande del kvarhålls i bolaget för att täcka kostnader för försäkring av anläggningar och maskiner (Avskrivningar) samt att möjliggöra en fortsatt expansion av verksamheten (Kvar i bolaget). Till denna post tillkommer nettot av extraordinära intäkter och kostnader, 198 MSEK (-61).

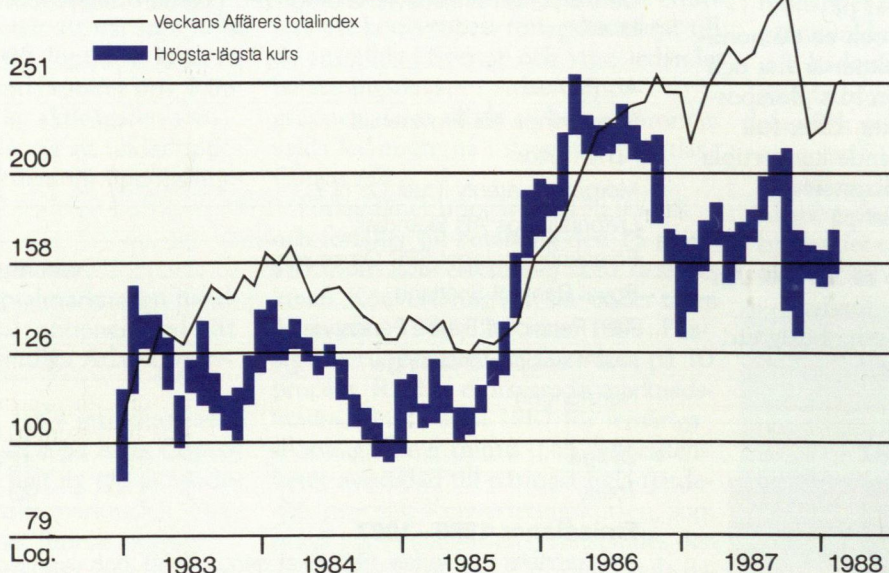
FÖRDELNING AV FÖRÄDLINGSVÄRDE	1987		1986	
	MSEK	%	MSEK	%
Löner	2 338	52	2 098	53
Sociala kostnader	931	21	797	20
Avskrivningar	299	7	232	6
Kapitalkostnader, netto	104	2	114	3
Skatter till stat och kommun	282	6	223	6
Aktieutdelning	181	4	172	4
Kvar i bolaget	325	8	335	8
Förädlingsvärde, totalt	4 460	100	3 971	100
Förädlingsvärde per anställd, kSEK	238		241	

ATLAS COPCO-GRUPPENS FÖRÄDLINGSVÄRDE

BÖRSKURSENS UTVECKLING

316 SEK

Utdelningspolitik

Styrelsens avsikt är att utdelningen till aktieägarna skall uppgå till en andel av minst 30–40 procent av vinsten per aktie. Styrelsen anser att Atlas Copco i likhet med många utomeuropeiska bolag kan låta utdelningen följa bolagets resultatsvängningar i större utsträckning än vad som är vanligt bland svenska börsbolag.

Företagets strävan är att täcka större delen av moderbolagets lämnade utdelning med utdelningsintäkter från de utländska dotterbolagen.

För 4-årsperioden 1984–1987 var den genomsnittliga årliga utdelningstillväxten 26 procent.

Styrelsen har för verksamhetsåret 1987 föreslagit en höjning av utdelningen till 7:50 SEK (7:00), vilket motsvarar 49 procent (47) av vinsten per aktie. Utdelningen i procent av eget riskbärande kapital per aktie är 4,0 procent (4,3).

Omsättning och noteringar

Under 1987 omsattes på Stockholms Fondbörs totalt 18 481 868 (9 412 824) Atlas Copco-aktier, vilket motsvarar 73 051 (37 802) aktier i genomsnitt per börsdag. Omsatta aktier motsvarar ca

79 procent av bolagets totala antal aktier. Bolagets börsvärde den 31 december 1987 var 3 636 MSEK (3 941).

Aktierna i Atlas Copco AB noteras förutom på Stockholms Fondbörs även på fondbörserna i Frankfurt am Main, Düsseldorf och Hamburg.

Andelen utlandsägda aktier är alltså högt. Vid årsskiftet ägdes ca 18 procent av samtliga Atlas Copco-aktier av utländska institutioner och personer bosatta utomlands.

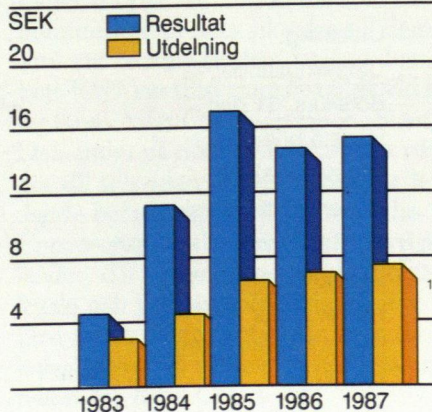
Atlas Copcos Allemansfond och Aktiesparfond

Från och med april 1984 erbjuds de anställda inom Atlas Copco-gruppens svenska bolag att spara i den företagsanknutna Allemansfonden. Fondens aktieinnehav uppgick i februari 1988 till 26 800 aktier, motsvarande ett börsvärde av ca 4,5 MSEK.

Redan i januari 1981 erbjöds de anställda att delta i Atlas Copcos Aktiesparfond. Fonden är fr o m april 1984 stängd för ytterligare sparande. Totalt har 201 926 aktier utskiftats till andelsägarna avseende 1981 och 1982 års sparande. Aktiesparfondens innehav var 19 922 aktier i februari 1988.

Båda fonderna förvaltas av Atlas Copco Fond AB.

RESULTAT OCH UTDELNING PER AKTIE

¹⁾ Enligt styrelsens förslag

Aktiekapital

Atlas Copcos aktiekapital uppgår till 586 512 500 SEK fördelat på 23 460 500 aktier, var och en på nominellt 25 SEK. Samtliga aktier är fria och representerar vardera en röst. Börsposten uppgår till 200 aktier. Efter full konvertering av utelöpande konvertibla förlagslån uppgår aktiekapitalet till 606 000 000 SEK fördelat på 24 240 000 aktier.

Antalet aktieägare är ca 38 000. Andelen aktier som ägs av fonder, investmentbolag, försäkringsbolag etc, beräknas till 75 procent.

Aktieägarstruktur 1987

Antal aktier	Antal aktieägare	% av totala aktier
>100 000	28	56,6
50 001-100 000	11	3,3
10 001- 50 000	103	9,7
2 001- 10 000	351	7,2
501- 2 000	1 513	6,3
1- 500	36 247	16,9

¹⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50%) och minoritetsandelar i årets resultat dividerat med antal aktier.

²⁾ Enligt styrelsens förslag.

³⁾ Utdelning i procent av resultatet per aktie.

⁴⁾ Eget kapital, minoritetsintressen samt obeskattade reserver dividerat med antal aktier.

⁵⁾ Utdelning i procent av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

⁶⁾ Price/Earning. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till resultatet per aktie enligt ¹⁾.

⁷⁾ Beräkningen baseras på vägt genomsnittligt antal aktier.

Största aktieinnehav

De största aktieinnehavarna enligt VPC (februari 1988) redovisas i nedanstående tabell:

	Antal aktier	Andel %
AB Patricia	3 158 092	13,5
Förvaltnings AB Providentia	2 700 000	11,5
AB Investor	2 635 302	11,2
Morgan Guaranty Trust Co N.Y.	548 900	2,3
Livförsäkrings AB Skandia	364 700	1,5
Försäkringsbolaget SPP Ömsesidigt	286 869	1,2
Royal Bank of Scotland	258 900	1,1
Allm Pensionsf Fjärde Fondstyrelsen	246 693	1,1
AMF Pensionsförsäkringar	229 100	1,0
Nordfonden	200 000	0,9
Övriga	10 628 556	45,3
	12 831 944	54,7
Totalt	23 460 500	100,0

Emissioner 1965-1987

Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt följande:

			Ökning av aktiekapital	Inbetalt belopp
1965	Fondemission	1:4	19,1	-
	Nyemission	1:4 60 SEK	19,1	46,0
1971	Fondemission	1:10	11,5	-
	Nyemission	1:10 100 SEK	11,5	46,0
1973	Fondemission	1:2	69,2	-
1974	Nyemission	1:4 25 SEK	51,7	51,7
1976	Nyemission	1:5 50 SEK	51,7	103,5
1979	Fondemission	1:6	51,7	-
	Nyemission	1:6 60 SEK	51,7	124,1
1982	Fondemission	1:4	103,5	-
	Nyemission	2 765 000 aktier å 135 SEK	69,1	373,3

Data per aktie SEK

	1983	1984	1985	1986	1987
Resultat ¹⁾	4,55	11,25	17,05	14,75	15,40
Resultat efter extra-ordinära poster	-0,65	11,30	19,15	13,35	19,65
Utdelning	3,00	4,50	6,50	7,00	7,50 ²⁾
Utdelningsandel, % ³⁾	65,9	40,0	38,1	47,5	48,7
Börskurs, 31 dec	121	96	190	168	155
Högsta börskurs	150	143	195	260	215
Lägsta börskurs	90	95	97	159	132
Genomsnittlig börskurs	118	118	121	209	171
Eget riskbärande kapital ⁴⁾	125	131	150	165	188
Direktavkastning, % ⁵⁾	2,5	3,8	5,4	3,3	4,4
P/E-tal under året ⁶⁾	24,1	10,5	7,1	14,2	11,1
Efter full konvertering:					
Resultat ¹⁾	4,55	11,25	17,05	14,75	15,30 ⁷⁾
Eget riskbärande kapital ⁴⁾	125	131	150	165	188

Optioner och konvertibler

Köpooptioner

En köpooption ger innehavaren rätten men inte skyldigheten att när som helst inom en bestämd tid, löptiden, köpa en aktie till ett i förhand bestämt pris. Köpooptionen utfärdas av aktieägaren som därigenom förbinder sig att under optionens löptid sälja aktien om optionsinnehavaren så önskar.

Atlas Copco köpooptioner

På den svenska kaptalmarknaden handlas med två typer av optioner med rätt att köpa redan befintliga Atlas Copco-aktier.

När AB Patricia 1984 introducerade optioner med rätt att köpa Atlas Copco-aktier var detta en helt ny typ av värdepapper på den svenska marknaden. Tidigare hade det endast funnits optioner som givit innehavaren rätt att *teckna* nya aktier. Optionen ger innehavaren rätt att av AB Patricia köpa en Atlas Copco-aktie till ett pris av 150 SEK när som helst under perioden 1985–1994. Antalet utelöpande optioner uppgår till ca 3,2 miljoner.

Högsta optionskursen under året var 125 SEK (150) och lägst noterades den till 55 SEK (68).

Året efter tillkom ytterligare en ny typ av handel med Atlas Copco-optioner. Dessa optioner utfärdas med varierande löptider på 3,6 eller 9 månader. En option omfattar 100 aktier. Handeln sköts genom Stockholms Optionsmarknad, OM Fondkommission AB.

I februari 1988 omfattades ca 1,0 miljoner aktier av optionskontrakt, utgörande ca 4 procent av totala antalet Atlas Copco-aktier.

Eftersom köpooptionerna ger innehavaren rätt att köpa redan befintliga aktier, förorsakar optionerna ingen s k utspädningseffekt.

Konvertibelt förlagslån

1987 års bolagsstämma beslutade emitera ett konvertibelt förlagslån riktat till de anställda i Sverige och vissa ledande befattningshavare i Atlas Copco-gruppen, samt till de av bolagsstämman valda ledamöterna i styrelsen för Atlas Copco AB.

Förlagslånet uppgår till 155,9 MSEK och förfaller till betalning den 15 mars 1993, om konvertering ej skett dessförinnan. Konvertering kan ske under tiden 14 augusti 1989 till 1 mars 1993. Förlagslånet löper med en fast ränta på 10 procent. Räntan motsvarade marknadsräntan den 21 april 1987 för femåriga riksobligationer minus 0,65 procentenheter avrundad till närmast hela fjärdedels procent. Konverteringskursen, som också var emissionskurs, fastställdes den 21 april och baserades på den vägda genomsnittskursen på Atlas Copco-aktien under två veckor före fastställandedagen med ett tillägg av 15 procent.

Under nämnda tid betalades aktien i lägst 168 SEK och högst 180 SEK. Omsättningen uppgick till 218 325 aktier.

Den vägda kursen blev 173:25 SEK, varför konverteringskursen fastställdes till 200 SEK, vilket således innebär att ett förlagsbevis om nominellt 200 SEK kan utbytas mot en aktie i Atlas Copco AB.

Det inbetalade beloppet per aktie översteg substansvärdet, varför någon utspädningseffekt ej kan anses ha uppstått.

Vid full konvertering ökar antalet aktier med 779 500 motsvarande 3,3 procent av nuvarande aktiekapital.

Fördelning av lånet

Lånet är uppdelat i två delar. Den ena på nominellt 89,0 MSEK riktades till dem som vid teckningstidens utgång den 2 juni 1987 var tillsvidareanställda vid bolag inom Atlas Copco-gruppen i Sverige. Den andra på nominellt 66,9 MSEK riktades till tillsvidareanställda som var ledande befattningshavare inom Atlas Copco-gruppen i Sverige och i övriga länder, där teckning kunde ske utifrån legala och praktiska omständigheter. Den andra delen omfattade även de av bolagsstämman valda ledamöterna i styrelsen för Atlas Copco AB.

Varje anställd som omfattades av erbjudandet i den första delen av lånet garanterades en tilldelning av 20 000 SEK och hade rätt att i mån av utrymme teckna högst 150 000 SEK. Viss reducering fick göras. Lägst belopp för teckning var 5 000 SEK.

Omkring 35 procent av samtliga teckningsberättigade i Sverige utnyttjade erbjudandet och tecknade i genomsnitt för 60 000 SEK.

Belopp SEK	Antal personer	Totalt belopp MSEK
upp till 20 000	652	12,3
20 001 – 50 000	399	19,9
50 001 – 100 000	169	16,9
100 001 – 150 000	266	39,9
	1 486	89,0

333 personer, varav 201 bosatta i 41 länder utanför Sverige, tecknade den andra delen av förlagslånet. Högsta teckningsbelopp, 600 000 SEK, tecknades av koncernledningen samt de bolagsstämmodalda ledamöterna. Övriga ledande befattningshavare ägde rätt att teckna belopp mellan 150 000 SEK och 300 000 SEK.

Belopp SEK	Antal personer	Totalt belopp MSEK
upp till 150 000	220	26,3
150 001 – 300 000	88	25,8
300 001 – 600 000	25	14,8
	333	66,9

Samtliga anställda erbjöds lånemöjligheter genom utomstående finansieringsinstitut.

Valda av bolagsstämman

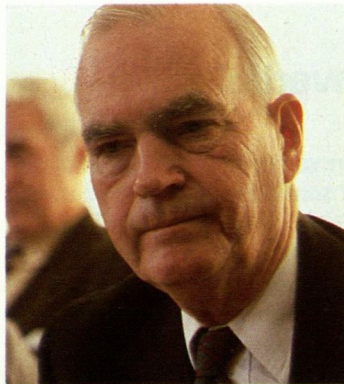
Peter Wallenberg
Ordförande

Invald 1970. Ekon Dr h c och Fil dr h c. Född 1926. Förste vice ordf Skandinaviska Enskilda Banken. Anställd i olika befattningar inom Atlas Copco-gruppen 1953-74. Ordförande i Investor, Providentia, Papyrus, STORA, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, Enskilda Securities (Storbritannien) och Sveriges Industriförbund. V ordf i ASEA, Electrolux, L M Ericsson och SKF. Vice President i International Chamber of Commerce (ICC), Paris. Styrelseledamot i bl a Nobelstiftelsen och SAS. 50 000 Atlas Copco-aktier

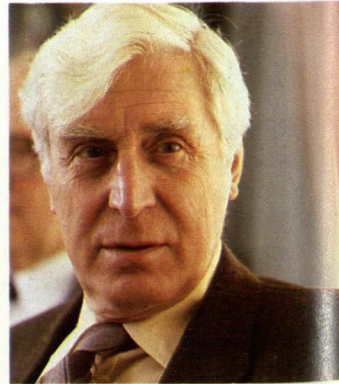
Curt G Olsson

Invald 1976. Född 1927. Ordf i Skandinaviska Enskilda Banken, Esselte, Svenska Dagbladet och Stockholms Handelskammare. Styrelseledamot i Hufvudstaden och Skandia. 500 Atlas Copco-aktier
Konvertibler motsvarande 3 000 Atlas Copco-aktier

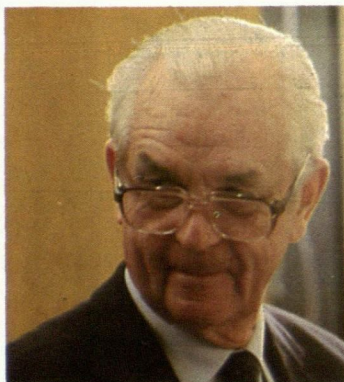
P Henry Mueller

Invald 1982. Fil Dr h c. Född 1917. Ordf i Atlas Copco North America Inc. och Saab-Scania of America Inc.(USA).

Sten Rudholm

Invald 1985. Jur Dr h c. Född 1918. Ledamot av Svenska Akademien. Styrelseledamot i L M Ericsson, Nobel Industrier och Investor. 215 Atlas Copco-aktier
Konvertibler motsvarande 750 Atlas Copco-aktier

Otto Grieg Tidemand

Invald 1982. Född 1921. Skeppsredare, Belstove Shipping, Oslo. Ordf i A/S Kosmos och Atlas Copco A/S, Oslo. Ordf och styrelseledamot i olika rederier och oljebolag i Norge och andra länder. Konvertibler motsvarande 3 000 Atlas Copco-aktier

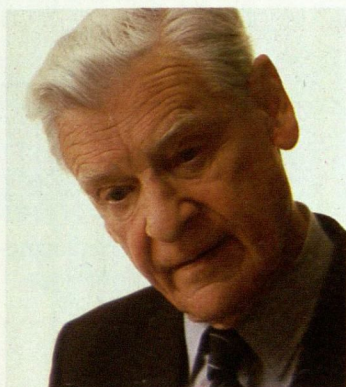
Pehr G Gyllenhammar

Invald 1982. Med Dr h c, Tekn Dr h c. Född 1935. Ordf och koncernchef i AB Volvo. Styrelseledamot i Skandinaviska Enskilda Banken, United Technologies Corp, USA, Pearson plc, London och Reuters Holdings PLC, London. Ledamot av "International Advisory Committee", The Chase Manhattan Bank, New York.

Lennart Johansson

Invald 1985. Tekn Dr h c. Född 1921. Ordf i SKF. V ordf i ESAB, Skandinaviska Enskilda Banken och Volvo. Styrelseledamot i ASEA, Investor, Skanska, STORA, Svenska BP, SAF, Sveriges Industriförbund och Sveriges Verkstadsförening.

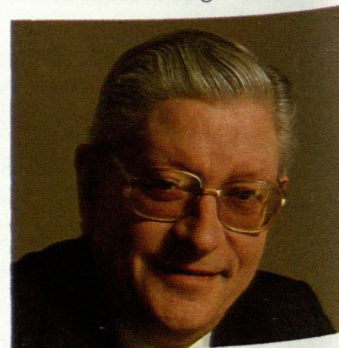
Erik Johnsson

Vice ordförande. Invald 1972. Tekn Dr h c. Född 1909. Verkst dir i Atlas Copco 1970-75. 8 732 Atlas Copco-aktier
Konvertibler motsvarande 750 Atlas Copco-aktier

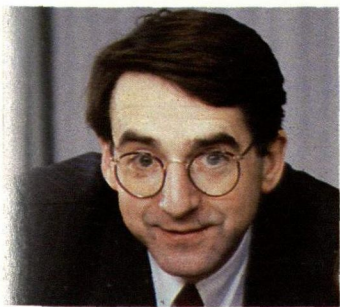
Björn Svedberg

Invald 1983. Tekn Dr h c. Född 1937. Verkst dir och koncernchef i L M Ericsson. Styrelseledamot i AGA och L M Ericsson.

Georg Karnsund

Invald 1987. Född 1933. Verkst dir och koncernchef i Saab-Scania. Styrelseledamot i L M Ericsson. Konvertibler motsvarande 3 000 Atlas Copco-aktier

Per Lundberg

Invald 1985. Född 1943. Verkt dir i Providentia och Patricia. Styrelseordförande i L M Ericsson Finans och Fastighets AB Stockholm Salt-sjön. Styrelseledamot i Alfa Laval, Atlas Copco Finans, Billerud, Bohusbanken, Garp-hyttan Industrier, Saab-Scania (suppleant), Scanditronix, Stora Timber, Tour & Anders-son, Finans Vendor, SPP och Ångpanneföreningen. 250 Atlas Copco-aktier Konvertibler motsvarande 3 000 Atlas Copco-aktier

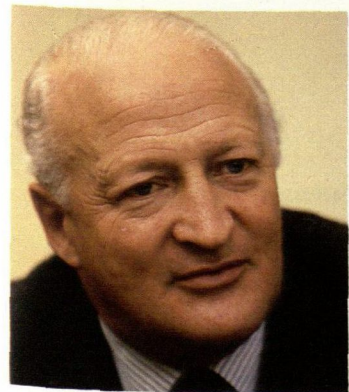
Jacob Wallenberg

Suppleant. Invald 1985. Född 1956. Styrelseledamot i Fastighets AB Stockholm-Salt-sjön och Warthon Undergra-duate Executive Board, Uni-versity of Pennsylvania (USA). Suppleant i styrelsen för Investor, Providentia och STORA. 500 Atlas Copco-optioner Konvertibler motsvarande 3 000 Atlas Copco-aktier

Gösta Bystedt

Suppleant. Invald 1987. Född 1929 Ordf i Scanditronix. V ordf i Electrolux, Export-Invest och Axel Johnsson AB. Styrelseledamot i ESAB, SKF, Swedish Match, Skandinaviska Enskilda Banken och Sveriges Industriförbund. Konvertibler motsvarande 500 Atlas Copco-aktier

Tom Wachtmeister

Invald 1975. Född 1931. Verkt dir i Atlas Copco AB sedan 1975. Anställd i företaget sedan 1959. Ordf i Sveriges Allmänna Exportförening, Skattebetalarnas Förening och Sweden-China Trade Council. Styrelseledamot i Export-Invest, Hasselfors, Providentia, Saab-Scania och Skandina-viska Enskilda Banken. 17 220 Atlas Copco-aktier 14 000 optioner Konvertibler motsvarande 3 000 Atlas Copco-aktier

Personalrepresentanter

Bo Henning

Invald 1973. Född 1933. Ordf i Atlas Copcos SIF-klubb Nacka. 91 Atlas Copco-aktier Konvertibler motsvarande 750 Atlas Copco-aktier

Per-Erik Nyholm

Invald 1973. Född 1937. Ordf i Atlas Copcos Verkstads-klubb Nacka.

Kjell Nordström

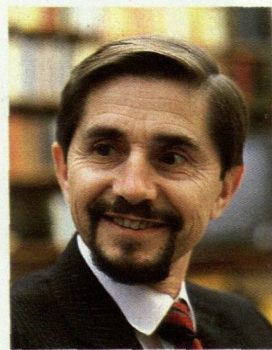
Suppleant. Invald 1977. Född 1949. Styrelseledamot i Ecco-verkens Verkstadsklubb Skara. Riksdagsman.

Christer Améen

Suppleant. Invald 1986. Född 1939. V ordf Sveriges Civil-ingenjörsköringsförbunds lokalavdelning vid Atlas Copco Nacka. 372 Atlas Copco-aktier Konvertibler motsvarande 500 Atlas Copco-aktier

Revisorer

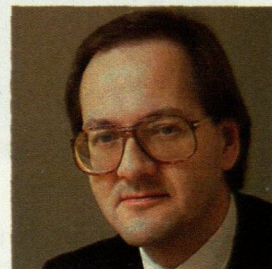
Karl-G Giertz

Aukt revisor

Bertil E Olsson

Aukt revisor

Stefan Holmström

Aukt revisor, suppleant

Bo Ribers

Aukt revisor, suppleant

Fr.v. Magnus Schmidt, Tom Wachtmeister,
Bertil Eriksson.

Fr.v. Michael Treschow, Per Wejke,
Giulio Mazzalupi.

Fr.v. Sven-Ingvar Svensson, Bo Eklöf,
Bo Johansson.

VERKSTÄLLANDE LEDNING

Tom Wachtmeister, VD
Atlas Copco AB, koncernchef,
född 1931, anställd sedan 1959.
17220 Atlas Copco-aktier
14000 optioner
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Bertil Eriksson, förste vice VD,
vice koncernchef, född 1934, anställd
1959–1979 och sedan 1982.
3000 Atlas Copco-aktier
3000 optioner
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Magnus Schmidt, vice VD
koncernutveckling, ekonomisk kontroll,
född 1940, anställd 1986
2000 Atlas Copco-aktier
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Sven-Ingvar Svensson, vice VD
marknadsföring väst,
född 1932, anställd sedan 1958.
691 Atlas Copco-aktier
1000 optioner
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Giulio Mazzalupi, VD
Atlas Copco Airpower n.v.,
född 1940, anställd sedan 1971.
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

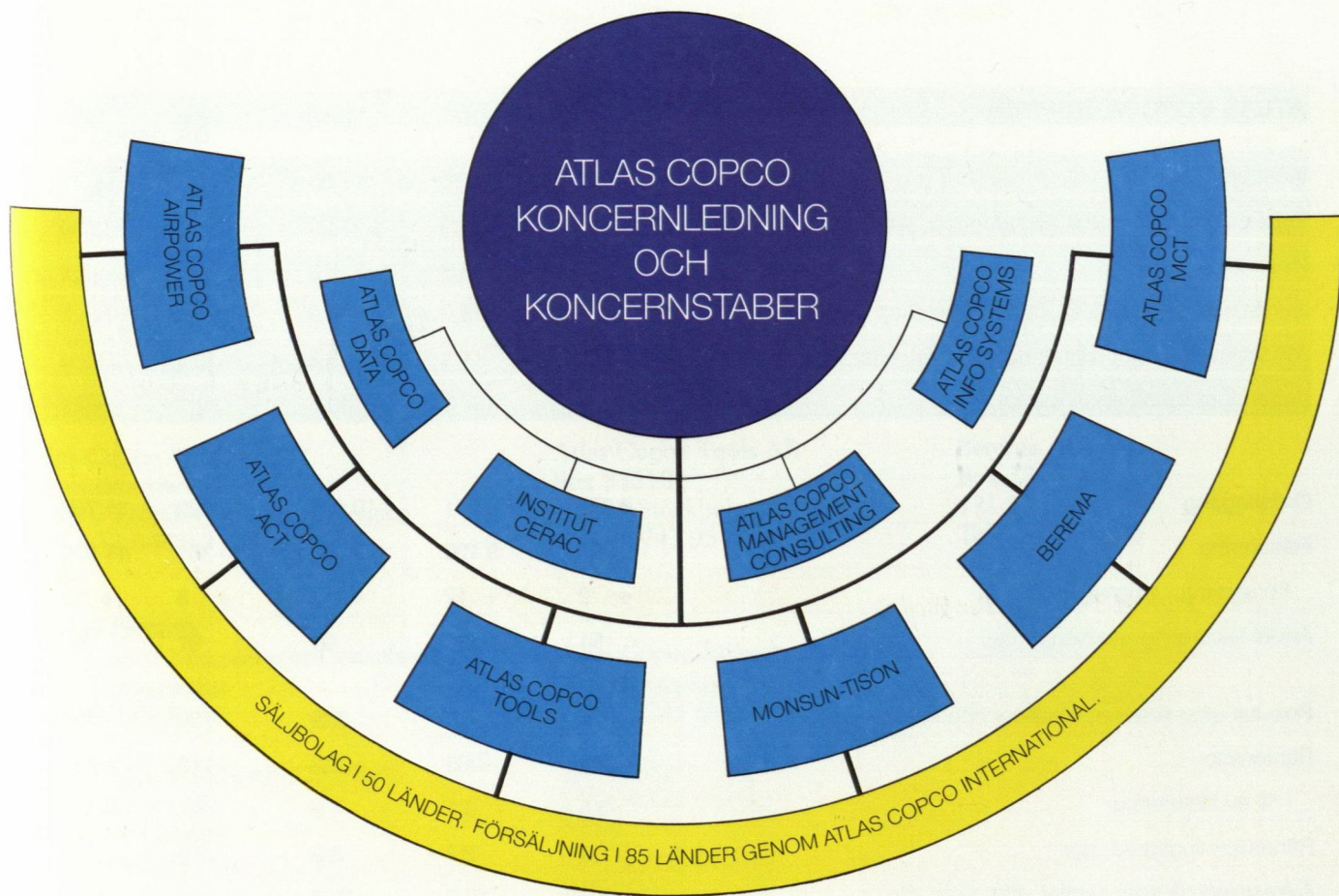
Per Wejke, VD Atlas Copco MCT AB,
född 1937, anställd 1964–1970 och
sedan 1980.
191 Atlas Copco-aktier
2500 optioner
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Michael Treschow, VD Atlas Copco
Tools AB,
född 1943, anställd sedan 1975.
227 Atlas Copco-aktier
900 optioner
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Bo Eklöf, administrativ direktör,
född 1941, anställd sedan 1974.
100 Atlas Copco-aktier
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Bo Johansson, finansdirektör,
född 1944, anställd sedan 1969.
251 Atlas Copco-aktier
Konvertibler motsvarande 3000
Atlas Copco-aktier

Februari 1988

ATLAS COPCO AB

Koncernstaber, direktörer
Ekonomi *Bertil Stjernqvist*
Externa produkter *Bengt Dahlgren*
Finans *Bo Johansson*
Informationssystem *Christer Jonasson*
Juridik *Hans Sandberg*
Kommunikation och samhällskontakt
Hans Johnsson
Koncernredovisning *Hans Lindblad*
Koncernutveckling *Carl Caldenius*
Logistik *Tord Berggren*
Personal *Nils-Åke Jenstav*
Teknik *Jan Holdo*

Speciella rådgivare

Ambassadör *Iwo Dölling*
Ambassadör *Lennart Petri*

ATLAS COPCO ACT

Theo Dietz, VD

BEREMA-GRUPPEN

Eric Bursvik, VD

MONSUN-TISON

Carl Axel Rudd, VD

ÖVRIGA FÖRETAG

Atlas Copco Management
Consulting AB
J-A Darlin, VD

Atlas Copco International AB
Peter Lindberg, VD

Atlas Copco Data AB
Rolf Johanson, VD

Atlas Copco Information Systems
Development HB
Nils Bergkvist

Institut CERAC S A, Schweiz
Tekn dr *Barry Edney, VD*

ATLAS COPCO-GRUPPEN	1983	1984	1985	1986	1987
Vinst per aktie, SEK	4,55	11,25	17,05	14,75	15,40
Vinst per aktie efter full konvertering, SEK	4,55	11,25	17,05	14,75	15,30*
Vinstmarginal, %	2,9	6,3	8,2	7,1	6,8
Avkastning på sysselsatt kapital, före skatt, %	12,3	16,8	18,9	16,0	15,0
Avkastning på eget riskbärande kapital, efter skatt, %	3,4	11,1	15,8	13,8	12,4
Andel eget riskbärande kapital, %	38,3	37,3	40,6	41,7	40,9
Orderingång	8 277	9 581	10 400	10 629	11 797
Fakturering	8 093	9 100	10 062	10 351	11 520
Förändring i löpande priser, %	+ 2	+ 12	+ 11	+ 3	+ 11
Andel fakturering utomlands, %	91	92	91	91	92
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	235	573	828	730	789
Räntenetto	-305	-285	-193	-116	-161
i % av fakturering	3,8	3,1	1,9	1,1	1,4
Räntetäckningsgrad, ggr	1,4	2,2	2,9	2,9	3,1
Avkastning på eget kapital, efter skatt, %	4,5	10,5	13,7	11,2	10,9
Vinst per aktie, efter extraordinära poster, SEK	-0,65	11,30	19,15	13,35	19,65
Balansomslutning	7 665	8 217	8 675	9 262	10 752
Tillgångar/skulder, ggr	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7
Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder, ggr	2,1	1,9	2,1	1,9	2,0
Kapitalomsättningshastighet, ggr	1,04	1,16	1,18	1,15	1,14
Räntebärande skulder/justerat eget kapital**, ggr	1,19	1,13	0,98	0,95	0,90
Investeringar i maskiner och fastigheter	175	311	325	507	422
i % av fakturering	2,2	3,4	3,2	4,9	3,7
Medelantal anställda	16 974	16 484	16 659	16 498	18 777
Fakturering per anställd, kSEK	477	552	604	627	614

* För 1987 har beräkningen baserats på vägt genomsnittligt antal aktier.

** Eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver med avdrag för latent skatt (50%).

Atlas Copco AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Divisioner

Atlas Copco Airpower n v
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 21 11

Atlas Copco MCT AB
104 84 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Monsun-Tison AB
Box 817
501 10 Borås
Tel: 033-16 91 00

Atlas Copco ACT
Boomsesteenweg 957
B-2610 Wilrijk-Antwerpen, Belgien
Tel: +32-3-870 21 11

Atlas Copco Tools AB
Box 81510
104 82 Stockholm
Tel: 08-743 95 00

Berema AB
Box 1286
171 25 Solna
Tel: 08-29 01 70

Övriga företag

Atlas Copco Management Consulting AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Atlas Copco International AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Atlas Copco Data AB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Atlas Copco Information Systems
Development HB
105 23 Stockholm
Tel: 08-743 80 00

Institut Cerac SA
Chemin des Larges
Pieces
CH-1024 Ecublens,
Schweiz
Tel: +41-21-34 98 01

Atlas Copco